ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ

ARALIK 2017
CİLT: 4 SAYI: 3

JOURNAL OF INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY ACADEMIC RESEARCHES

DECEMBER 2017
VOLUME: 4 ISSUE: 3



www.joimar.com
2017

HAKKIMIZDA

Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi 2014 yılında yayın hayatına girmiştir. Dergi yılda 3 kez olmak üzere Mayıs, Ağustos ve Aralık aylarında elektronik olarak yayımlanır. Derginin yayın kabul ettiği temel alanlar eğitim bilimleri, sosyal bilimler, sağlık bilimleri ve spor bilimleridir. Dergimize yayınlanması için belirtilen bu alanlara uygun olan özgün makale, derleme, kitap bölümü ve olgu sunumları gönderilebilir.

Dergide yayınlanması için kabul edilen akademik çalışmalar dergi web sitesinde elektronik olarak yayınlanır. Dergiye gönderilen akademik çalışmalar editörün onayından geçtikten sonra hakem değerlendirmesi için alana hâkim hakemlere yönlendirilir. Her akademik çalışma en az iki hakem değerlendirmesine tabi tutulur. Editör gerekli gördüğü durumlarda akademik çalışmayı ikiden daha fazla hakemin değerlendirmesine sunabilir. Ancak şartlar ne olursa olsun hem editör hem de derginin diğer yönetim organları hiçbir makaleye dergide yayınlanması için öncelik vermez. Ayrıca her akademik çalışma konu ile ilgili hakemlere yönlendirilirken editör veya dergi yönetim organlarının hakemlerin kararları üzerinde etkide bulunmaları söz konusu olamaz.

Günümüzde akademisyenler başta olmak üzere akademik çalışmalar yapan diğer bilim insanlarının en fazla karşılaştıkları sorunların başında akademik çalışmalarının uzun değerlendirme sürelerine tabi tutulması gelmektedir. Dergimiz bilim insanlarının bu sorunu ortadan kaldırmak ve dergiye gönderilen akademik çalışmalara ilişkin hakem görüşlerinin en kısa sürede neticelenmesi için gerekli hassasiyeti göstermektedir. Bunun yanında dergimiz aşağıda yer alan indeks ve dizinlerde taranmaktadır.

International Scientific Indexing
International Institute of Organized Research
Advanced Science Index
Indian Science Index
Infobase Index
General Impact Factor
Scientific Indexing Services
Türk Eğitim İndeksi
Eurasian Scientific Journal Index
Open Academic Journals Index
Directory of Indexing and Impact Factor
Cite Factor Academic Scientific Journals
Researchbib Academic Resource Index
Bibliothekssystem Universität Hamburg
World Catalogue of Scientific Journals
SJIF Scientific Journal Impact Factor
Scholarsteer Scholary Information
Cosmos Impact Factor
Academic Keys
İdeal Online
Acar Index
Jifactor

ABOUT US

Journal Of International Multidisciplinary Academic Researches entered into the life in 2014.It is published electronically in May, August and December, three times a year. Base fields of the journal are educational sciences, social sciences, health sciences and sport sciences. Unique articles, collections, book sections and case reports can be sent to the journal for publication. Academic studies accepted for the publication on the articles are published on the journal website electronically. Academic studies sent to the journal are directed to the specialist referees after it was certifiec by the editor. Each academic study is subjected to at least two referee assessmentsWhen the editor finds the evaluation of the study necessary, he can send the study to referees more than two. However, under all circumstances, both the editor and the other managing bodies of the articles can not give priority to any article to be published on the journal. Furthermore, while every academic study is directed to the referees interested in the topic, the editor or managing bodies of the journal can't have any effect on the decisions of the referees.

In this day and time, particulary academicians and other scientists doing academic researches say that the most common difficulty they encountered during their researches was that the academic studies had been subjected to long assessment process. Our journal displays the necessary sensitivity in order to clear the problems and provide the academic studies with results as soon as possible. Additionally, our journal is scanned in the folowing indexes and lists.

International Scientific Indexing
International Institute of Organized Research
Advanced Science Index
Indian Science Index
Infobase Index
General Impact Factor
Scientific Indexing Services
Index of Turkish Education
Eurasian Scientific Journal Index
Open Academic Journals Index
Directory of Indexing and Impact Factor
Cite Factor Academic Scientific Journals
Researchbib Academic Resource Index
Bibliothekssystem Universität Hamburg
World Catalogue of Scientific Journals
SJIF Scientific Journal Impact Factor
Scholarsteer Scholary Information
Cosmos Impact Factor
Academic Keys
İdeal Online
Acar Index
Jifactor

ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ
(E-ISSN: 2149-2166)

YAYIN KURULU

EDİTÖR	**Kurum**
Dr. Oğuzhan ÖZALTIN	Süleyman Demirel Üniversitesi
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ	
Okt. Mesut HEKİM	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
SEKRETARYA	
Hakan HEKİM	Sakarya Üniversitesi
Mehmet TOKGÖZ	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Oğuz GÜRKAN	Bozok Üniversitesi
Servet REYHAN	Siirt Üniversitesi
Yılmaz YÜKSEL	Erzurum Teknik Üniversitesi
HAKEM KURULU	
Dr. Ahmet ŞAHİN	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Ahmet TALİMCİLER	Ege Üniversitesi
Dr. Arzu Gürdoğan	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Dr. Asiye Ayben Çelik	Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Ayfer AYDINER BOYLU	Hacettepe Üniversitesi
Dr. Ayşe Derya IŞIK	Bartın Üniversitesi
Dr. Barbaros Serdar ERDOĞAN	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Dolunay ŞENOL	Kırıkkale Üniversitesi
Dr. Elif BOZYİĞİT	Pamukkale Üniversitesi
Dr. Esma ESGİN GÜNDER	Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Gökhan ÇOBANOĞLU	Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Gönenç HONGUR	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Gül ÖZKAYA	Akdeniz Üniversitesi
Dr. Gülay GÜNAY	Karabük Üniversitesi
Dr. Gülten HERGÜNER	Sakarya Üniversitesi
Dr. Hale YAMANER OKTAN	Ege Üniversitesi
Dr. Hande ŞAHİN	Kırıkkale Üniversitesi
Dr. Hanna STAKHEYENA	Boğaziçi Üniversitesi
Dr. Hayri AYDOĞAN	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Dr. Huriyet Bilge	Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Mehmet ŞAHİN	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Metin SAYIN	Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Muharem Cufta	Pamukkale Üniversitesi
Dr. Murat ÇALIŞOĞLU	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Dr. Murat GÖK	Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Dr. Murat KEÇE	Süleyman Demirel Üniversitesi
Dr. Mustafa TALAS	Ömer Halis Demir Üniversitesi
Dr. Nilgün VURGUN	Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Nizami DURAN	Mustafa Kemal Üniversitesi
Dr. Nurten DİNÇ	Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Özkan YILDIZ	Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Özkan YILDIZ	Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Perihan ŞARA	Uşak Üniversitesi
Dr. Semra AKAR ŞAHİNGÖZ	Gazi Üniversitesi
Dr. Sırrı Cem DİNÇ	Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Sibel ERKAL	Hacettepe Üniversitesi
Dr. Suat KOLUKIRIK	Süleyman Demirel Üniversitesi
Dr. Tonguç VARDAR	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Turan IŞIK	Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Türkay Türkoğlu	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Dr. Zafer Durdu	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Dr. Zeynel TURAN	Yüzüncü Yıl Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

	Sayfalar
Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Tercihlerinin Fakülte Türü Değişkenine Göre İncelenmesi **Yazarlar:** Mesut Hekim, Mehmet Tokgöz, Yılmaz Yüksel	**1-12**
Genç Güreşçilerin Fiziksel Ve Motorik Özellikleri Arasındaki İlişki Düzeylerinin İncelenmesi **Yazarlar:** Uğur Özer, Ahmet Şahin, İzzet Karakulak, Cem Sinan Aslan	**13-25**
Ortaöğretimde Yönetime Katılma ve Çalışan Tutumlarının Değerlendirilmesi **Yazarlar:** Tayfun Özyolcu, M. Zahit Erarslan	**26-46**
Omuz Eksternal ve İnternal Rotasyon Süresince Tekrarlanan İş Yükü **Yazarlar:** Mustafa Sabır Bozoğlu, Sönmez Bayram Ünüvar, Alper Tunga Peker, Betül Seyhan Taşkın, Yusuf Er	**47-55**
Türkiye'de Kent Kültüründe Geleneksel Dansların Pazarı **Yazar:** Bora Oktan	**56-64**

TABLE OF CONTENTS

	Pages
Investigation of Leisure Time Preferences of Universıty Students According to Faculty Type Variables **Authors:** Mesut Hekim, Mehmet Tokgöz, Yılmaz Yüksel	**1-12**
Investigation of The Relationships Between Physical And Motor Features in Young Wrestlers **Authors:** Uğur Özer, Ahmet Şahin, İzzet Karakulak, Cem Sinan Aslan	**13-25**
Evaluation of Participation in Management And Employee Attitudes in Secondary Education **Authors:** Tayfun Özyolcu, M. Zahit Erarslan	**26-46**
Repetitive Workload During Shoulder External And Internal Rotation **Authors:** Mustafa Sabır Bozoğlu, Sönmez Bayram Ünüvar, Alper Tunga Peker, Betül Seyhan Taşkın, Yusuf Er	**47-55**
The Market Of Traditional Dance In The Urban Culture In Turkey **Author:** Bora Oktan	**56-64**

Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi / Eylül-Ekim-Kasım-Aralık Cilt: 4 Sayı:3
Journal of International Multidisciplinary Academic Researches / September-Octpber-November-December
Volume: 4 Issue: 3
2017
www.joimar.com

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SERBEST ZAMAN TERCİHLERİNİN FAKÜLTE TÜRÜ DEĞİŞKENİNE GÖRE İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF LEISURE TIME PREFERENCES OF UNIVERSITY STUDENTS ACCORDING TO FACULTY TYPE VARIABLES

[1]Mesut HEKİM*, [2]Mehmet TOKGÖZ, [2]Yılmaz YÜKSEL

e-mail: mhekim@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Yapılan bu çalışmada üniversite öğrencilerinin serbest zaman tercihlerinin fakülte türü değişkenine göre incelenmesi amaçlanmış, araştırmaya 160 üniversite öğrencisi dâhil edilmiştir. Öğrenciler 2017-2018 eğitim ve öğretim yılı içerisinde Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde öğrenim gören eğitim fakültesi, beden eğitimi ve spor yüksekokulu, sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinden seçilmiştir. Araştırmanın veri toplama sürecinde "Serbest Zaman Anketi" kullanılmış, elde edilen verilerin analizinde SPSS 22.0 programında frekans ve ki-kare analizleri kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda öğrencilerin serbest zaman tercihlerinin fakülte türü değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0.05$). Elde edilen bulgulara göre, eğitim fakültesi ve sağlık bilimleri fakültesi öğrencileri ile kıyaslandığı zaman beden eğitimi ve sor yüksekokulu öğrencilerinin serbest zamanlarında spor yapma, sosyal ve kültürel etkinliklere katılma sıklıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Sonuç olarak, üniversite öğrencilerinde fakülte türünün serbest zaman tercihleri üzerinde önemli bir belirleyici olduğu söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Üniversite öğrencileri, fakülte türü, serbest zaman

ABSTRACT

The current study aimed to examine the leisure time preferences of university students according to the faculty type variable, 160 university students were included in the study. The students were selected from the education faculty, physical education and sports college, health science faculty students of Mehmet Akif Ersoy University in 2017-2018 academic year. "Leisure Time Questionnaire" was utilised in the data collection process of the study and frequency and chi-square analyzes were used in the analysis of the obtained data in SPSS 22.0 program. At the end of the study, it was determined that the preferences of the students were statistically different according to the faculty type variable ($p<0.05$). According to the findings, physical education and sport college students were found to have higher frequency to participate in sports, social and cultural activities in their leisure time compared to education faculty and health science faculty students. As a result, it can be said that faculty type of university students is an important determinant on leisure time preferences of students.

Keywords: University students, faculty type, leisure time

JEL CODE: L83

GİRİŞ

Sanayi devrimi ile birlikte makineleşmede artmış ve ilerleyen teknolojinin de yardımıyla insanların çalışma saatlerinin azalmasına paralel boş zamanlarında ciddi bir artış meydana gelmiştir. Bireylerin boş zamanlarını nerede, nasıl ve ne kadar verimli kullandıkları hem fiziksel hem de zihinsel açıdan çok önemli bir konudur (Pala ve Kolayiş, 2016: 1888). Bunun yanında günlük yaşam aktivitelerinden sıkılan bireylerin serbest zaman etkinliklerine katılmaları ve etkinlikler sonrasında rahatlamaları kendileri açısından oldukça önemli bir konu olarak nitelendirilmektedir (Sarı & Kaya, 2016). Yapılan araştırmalarda da serbest zaman etkinliklerinden özellikle spora katılımın gerek psikolojik gerekse de fiziksel ve ruhsal

[1]Okt. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Burdur, Türkiye
[2]Arş. Gör. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Burdur, Türkiye
3Arş. Gör. Erzurum Teknik Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Erzurum, Türkiye

açıdan insanlara faydalı olduğu rapor edilmiştir (Hekim & Eraslan, 2015a; Vardar, 2017; Vardar, 2015).

İnsanların sahip oldukları boş zaman dilimleri birbirinden farklıdır. İnsanlar sahip oldukları boş zamanlarında hava değişimi yaşamak, sağlığını geliştirmek, dinlenmek, uzaklaşmak, yeni yerler gezip görmek, heyecan duymak, başka insanlarla beraber olmak ve farklı deneyimler elde etmek için ev içinde veya dışında, açık ya da kapalı mekânlarda, kentsel veya kırsal kesimlerde çeşitli etkinliklere katılmaktadırlar (Karaküçük, 2008). Bu kapsamda insanların serbest zamanlarını genellikle aktif veya pasif etkinliklere katılarak geçirdikleri bilinmektedir. Bunun temelinde gelişen teknolojinin yanında kültürel değişimin ve şehir hayatında meydana gelen değişimlerin yattığı belirtilmektedir (Şen & Sivrikaya, 2015).

Son yıllarda tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de gençlik sorunları üzerine yapılan araştırmaların artış gösterdiği bilinmektedir. Literatürde gençlerin sahip olduğu birçok problemin ele alındığı görülmekte olup, gençlerin serbest zamanlarını değerlendirme biçimlerinin ele alındığı çalışmaların da arttığı görülmektedir. Bilindiği gibi gençlerin serbest zamanlarını verimli bir biçimde değerlendirmeleri hem fiziksel hem de ruhsal sağlıkları açısından önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda gençlerin serbest zamanlarını verimli ve kendilerine faydalı aktiviteler ile değerlendirmeleri için gerekli önlemlerin alınması toplumsal açıdan önemli bir konudur. Gençlerin serbest zaman aktivitelerini verimli bir şekilde değerlendirebilmeleri için öncelikli olarak gençlerin serbest zamanlarını değerlendirme tercihlerinin, serbest zaman aktivitelerine katılımlarını etkileyen unsurların ve serbest zaman tercihleri üzerinde belirleyici olan faktörlerin iyi bilinmesi gerekmektedir (Güner, 2015). Bu kapsamda yapılan bu araştırmada üniversite öğrencilerinin serbest zaman tercihlerinin fakülte türü değişkenine göre incelenmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL VE METOT

Araştırma Grubu

Yapılan bu araştırmaya 2017-2018 eğitim ve öğretim yılı içerisinde Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde öğrenim gören eğitim fakültesi, beden eğitimi ve spor yüksekokulu, sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören 160 üniversite öğrencisi gönüllü olarak dâhil edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin katıldıkları serbest zaman etkinliklerinin ve etkinliklere katılım sıklıklarının belirlenmesinde Tel (2007) tarafından geliştirilen "Boş Zaman Değerlendirme Anketi" kullanılmıştır. Söz konusu ankette boş zamanların değerlendirilme biçimleri ve boş zamanları değerlendirmeye etki eden unsurlara ilişkin ayrıntılı sorular ve bölümler bulunmaktadır. Yapılan bu araştırmaya ankette yer alan 11 madde dâhil edilmiştir. Ankette yer alan sorulara öğrenciler her zaman (1), sıklıkla (2), ara sıra (3), nadiren (4), hiçbir zaman (5) şeklinde derecelendirilmektedir (Tokgöz ve ark., 2015).

İstatistiksel Analiz

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizleri SPSS 22.0 programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin analizlerinde frekans analizi ile ki-kare analizinden yararlanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Öğrencilerin serbest zamanlarımda "Hiçbir şeyle uğraşmam, dinlenirim" seçeneğine katılma sıklıklarının karşılaştırılması

Seçenek	N / %	Fakülte Türü			x^2	p
		Eğitim Fakültesi	BESYO	Sağlık Bilimleri Fakültesi		
Her Zaman	N	2	7	4	14,235	,076
	%	15,4	53,8	30,8		
Sıklıkla	N	15	4	9		
	%	53,6	14,3	32,1		
Ara Sıra	N	29	11	16		
	%	51,8	19,6	28,6		
Nadiren	N	22	13	8		
	%	51,2	30,2	18,6		
Hiçbir Zaman	N	3	5	2		
	%	30,0	50,0	20,0		
Toplam	N	71	40	39		
	%	47,3	26,7	26,0		

Öğrencilerin serbest zamanlarımda "Hiçbir şeyle uğraşmam, dinlenirim" seçeneğine katılma sıklıklarının fakülte türüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin serbest zamanlarımda "Kitap, gazete, dergi okurum" seçeneğine katılma sıklıklarının karşılaştırılması

Seçenek	N / %	Fakülte Türü			x^2	p
		Eğitim Fakültesi	BESYO	Sağlık Bilimleri Fakültesi		
Her Zaman	N	6	3	1	14,537	,069
	%	60,0	30,0	10,0		
Sıklıkla	N	17	11	10		
	%	44,7	28,9	26,3		
Ara Sıra	N	24	12	21		
	%	42,1	21,1	36,8		
Nadiren	N	22	9	7		
	%	57,9	23,7	18,4		
Hiçbir Zaman	N	2	5	0		
	%	28,6	71,4	,0		
Toplam	N	71	40	39		
	%	47,3	26,7	26,0		

Öğrencilerin serbest zamanlarımda "Kitap, gazete, dergi okurum" seçeneğine katılma sıklıklarının fakülte türüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin serbest zamanlarımda "Müzik dinlerim veya müzik aleti çalarım" seçeneğine katılma sıklıklarının karşılaştırılması

Seçenek	N / %	Fakülte Türü			x^2	p
		Eğitim Fakültesi	BESYO	Sağlık Bilimleri Fakültesi		
Her Zaman	N	15	5	13	15,341	,053
	%	45,5	15,2	39,4		
Sıklıkla	N	27	13	14		
	%	50,0	24,1	25,9		
Ara Sıra	N	24	12	8		
	%	54,5	27,3	18,2		
Nadiren	N	5	6	3		
	%	35,7	42,9	21,4		
Hiçbir Zaman	N	0	4	1		
	%	,0	80,0	20,0		
Toplam	N	71	40	39		
	%	47,3	26,7	26,0		

Öğrencilerin serbest zamanlarımda "Müzik dinlerim veya müzik aleti çalarım" seçeneğine katılma sıklıklarının fakülte türüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin serbest zamanlarımda "TV, Video izlerim" seçeneğine katılma sıklıklarının karşılaştırılması

Seçenek	N / %	Fakülte Türü			x^2	p
		Eğitim Fakültesi	BESYO	Sağlık Bilimleri Fakültesi		
Her Zaman	N	12	7	10	10,370	,240
	%	41,4	24,1	34,5		
Sıklıkla	N	31	10	12		
	%	58,5	18,9	22,6		
Ara Sıra	N	20	15	11		
	%	43,5	32,6	23,9		
Nadiren	N	7	5	6		
	%	38,9	27,8	33,3		
Hiçbir Zaman	N	1	3	0		
	%	25,0	75,0	,0		
Toplam	N	71	40	39		
	%	47,3	26,7	26,0		

Öğrencilerin serbest zamanlarımda "TV, Video izlerim" seçeneğine katılma sıklıklarının fakülte türüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin serbest zamanlarımda "Sinema veya tiyatroya giderim" seçeneğine katılma sıklıklarının karşılaştırılması

Seçenek	N / %	Fakülte Türü			x^2	p
		Eğitim Fakültesi	BESYO	Sağlık Bilimleri Fakültesi		
Her Zaman	N	2	2	3	12,221	,141
	%	28,6	28,6	42,9		
Sıklıkla	N	7	9	2		
	%	38,9	50,0	11,1		
Ara Sıra	N	26	17	15		
	%	44,8	29,3	25,9		
Nadiren	N	35	10	17		
	%	56,5	16,1	27,4		
Hiçbir Zaman	N	1	2	2		
	%	20,0	40,0	40,0		
Toplam	N	71	40	39		
	%	47,3	26,7	26,0		

Öğrencilerin serbest zamanlarımda "Sinema veya tiyatroya giderim" seçeneğine katılma sıklıklarının fakülte türüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin serbest zamanlarımda "Çarşı, Pazar gezer, alışveriş yaparım" seçeneğine katılma sıklıklarının karşılaştırılması

Seçenek	N / %	Fakülte Türü			x^2	p
		Eğitim Fakültesi	BESYO	Sağlık Bilimleri Fakültesi		
Her Zaman	N	5	8	5	16,516	,036
	%	27,8	44,4	27,8		
Sıklıkla	N	26	9	8		
	%	60,5	20,9	18,6		
Ara Sıra	N	29	9	20		
	%	50,0	15,5	34,5		
Nadiren	N	9	12	5		
	%	34,6	46,2	19,2		
Hiçbir Zaman	N	2	2	1		
	%	40,0	40,0	20,0		
Toplam	N	71	40	39		
	%	47,3	26,7	26,0		

Öğrencilerin serbest zamanlarımda "Çarşı, Pazar gezer, alışveriş yaparım" seçeneğine katılma sıklıklarının fakülte türüne göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Buna göre, eğitim fakültesi öğrencilerinin serbest zamanlarında çarşı, Pazar gezme ve alışveriş yapma

sıklıklarının BESYO ve sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin serbest zamanlarımda "Spor yaparım, spor yarışmaları izlerim" seçeneğine katılma sıklıklarının karşılaştırılması

Seçenek	N / %	Fakülte Türü			x^2	p
		Eğitim Fakültesi	BESYO	Sağlık Bilimleri Fakültesi		
Her Zaman	N	5	16	3	45,880	,001
	%	20,8	66,7	12,5		
Sıklıkla	N	7	11	6		
	%	29,2	45,8	25,0		
Ara Sıra	N	19	11	12		
	%	45,2	26,2	28,6		
Nadiren	N	21	1	11		
	%	63,6	3,0	33,3		
Hiçbir Zaman	N	19	1	6		
	%	73,1	3,8	23,1		
Toplam	N	0	0	1		
	%	,0	,0	100,0		

Öğrencilerin serbest zamanlarımda "Spor yaparım, spor yarışmaları izlerim" seçeneğine katılma sıklıklarının fakülte türüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Buna göre, BESYO öğrencilerinin serbest zamanlarında spor yapma ve spor yarışmaları izleme sıklıklarının sağlık bilimleri fakültesi ve eğitim fakültesi öğrencilerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8. Öğrencilerin serbest zamanlarımda "Sosyal ve kültürel faaliyetlere katılırım" seçeneğine katılma sıklıklarının karşılaştırılması

Seçenek	N / %	Fakülte Türü			x^2	p
		Eğitim Fakültesi	BESYO	Sağlık Bilimleri Fakültesi		
Her Zaman	N	1	6	1	39,390	,001
	%	12,5	75,0	12,5		
Sıklıkla	N	7	14	4		
	%	28,0	56,0	16,0		
Ara Sıra	N	27	16	12		
	%	49,1	29,1	21,8		
Nadiren	N	34	2	19		
	%	61,8	3,6	34,5		
Hiçbir Zaman	N	2	2	2		
	%	33,3	33,3	33,3		
Toplam	N	0	0	1		
	%	,0	,0	100,0		

Öğrencilerin serbest zamanlarımda "Sosyal ve kültürel faaliyetlere katılırım" seçeneğine katılma sıklıklarının fakülte türüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Buna göre, BESYO öğrencilerinin serbest zamanlarında sosyal ve kültürel faaliyetlere katılma sıklıklarının sağlık bilimleri fakültesi ve eğitim fakültesi öğrencilerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 9. Öğrencilerin serbest zamanlarımda "Ailem ile vakit geçiririm" seçeneğine katılma sıklıklarının karşılaştırılması

Seçenek	N / %	Fakülte Türü			x^2	p
		Eğitim Fakültesi	BESYO	Sağlık Bilimleri Fakültesi		
Her Zaman	N	14	14	6	18,508	,018
	%	41,2	41,2	17,6		
Sıklıkla	N	32	7	22		
	%	52,5	11,5	36,1		
Ara Sıra	N	13	9	7		
	%	44,8	31,0	24,1		
Nadiren	N	6	8	4		
	%	33,3	44,4	22,2		
Hiçbir Zaman	N	6	2	0		
	%	75,0	25,0	,0		
Toplam	N	71	40	39		
	%	47,3	26,7	26,0		

Öğrencilerin serbest zamanlarımda "Ailem ile vakit geçiririm" seçeneğine katılma sıklıklarının fakülte türüne göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Buna göre, eğitim fakültesi öğrencilerinin serbest zamanlarında aileleri ile vakit geçirme sıklıklarının BESYO ve sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 10. Öğrencilerin serbest zamanlarımda "Hobilerimle ilgilenirim" seçeneğine katılma sıklıklarının karşılaştırılması

Seçenek	N / %	Fakülte Türü			x^2	p
		Eğitim Fakültesi	BESYO	Sağlık Bilimleri Fakültesi		
Her Zaman	N	10	12	4	9,472	,304
	%	38,5	46,2	15,4		
Sıklıkla	N	26	14	15		
	%	47,3	25,5	27,3		
Ara Sıra	N	25	11	17		
	%	47,2	20,8	32,1		
Nadiren	N	9	2	3		
	%	64,3	14,3	21,4		
Hiçbir Zaman	N	1	1	0		
	%	50,0	50,0	,0		
Toplam	N	71	40	39		
	%	47,3	26,7	26,0		

Öğrencilerin serbest zamanlarımda "Hobilerimle ilgilenirim" seçeneğine katılma sıklıklarının öğrenim görülen fakülte türüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 11. Öğrencilerin serbest zamanlarımda "İnternette vakit geçiririm (chat, oyun, hobi)" seçeneğine katılma sıklıklarının karşılaştırılması

Seçenek	N / %	Fakülte Türü			x^2	p
		Eğitim Fakültesi	BESYO	Sağlık Bilimleri Fakültesi		
Her Zaman	N	15	5	15	29,444	,001
	%	42,9	14,3	42,9		
Sıklıkla	N	30	9	16		
	%	54,5	16,4	29,1		
Ara Sıra	N	19	10	6		
	%	54,3	28,6	17,1		
Nadiren	N	5	10	2		
	%	29,4	58,8	11,8		
Hiçbir Zaman	N	2	6	0		
	%	25,0	75,0	,0		
Toplam	N	71	40	39		
	%	47,3	26,7	26,0		

Öğrencilerin serbest zamanlarımda "İnternette vakit geçiririm (chat, oyun, hobi)" seçeneğine katılma sıklıklarının fakülte türüne göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Buna göre, eğitim fakültesi öğrencilerinin serbest zamanlarında internette vakit geçirme sıklıklarının BESYO ve sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın sonunda beden eğitimi ve sor yüksekokulu öğrencilerinin serbest zamanlarında spor yapma, sosyal ve kültürel etkinliklere katılma sıklıklarının daha yüksek olduğu, öğrencilerin diğer serbest zaman etkinliklerini tercih etme sıklıklarının fakülte türü değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür. Bu sonuçların ortaya çıkmasının temelinde beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerin spor ile iç içe bir yaşama sahip olmalarının, buna paralel olarak diğer fakültelerdeki öğrencilere kıyasla serbest zamanlarında sportif ve sosyo-kültürel etkinliklere daha fazla yönelmelerinin yattığı düşünülebilir.

Hekim & Eraslan (2015b) tarafından meslek yüksekokulu öğrencileri üzerinde yapılan benzer bir çalışmada, meslek yüksekokulu öğrencilerinin en fazla yöneldikleri rekreatif etkinliklerin başında müzik dinleme veya müzik aleti ile ilgilenme, TV, video izleme, aileleri ile vakit geçirme, arkadaşları ile sohbet etme veya gezme, internette vakit geçirme ve hobileri ile (sevdiğim işlerle) ilgilenme gibi faaliyetlerin geldiği, öğrencilerin büyük bir bölümünün dinlenme, kitap, gazete, sosyal ve kültürel faaliyetlere katılma, dergi okuma, çarşı, pazar gezme, komşu ve akraba ziyaretlerine gitme, alışveriş yapma, spor yapma, spor yarışmaları izleme, kahvehane veya kafeteryaya gitme gibi rekreatif faaliyetlere ara sıra katıldıkları rapor edilmiştir. Aynı araştırmada öğrenciler tarafından en az tercih edilen rekreatif etkinliklerin sinema veya tiyatroya gitme, bar, gazino veya birahaneye gitme ve ava gitme gibi boş zaman aktiviteleri olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Hekim & Eraslan (2015c) tarafından spor yöneticiliği bölümü öğrencileri üzerinde yapılan diğer bir çalışmada spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin en sık tercih ettikleri rekreatif etkinliklerin başında spor yapma ve spor yarışlarını izleme, arkadaşları ile sohbet edip gezme ve hobileri ile (sevdiği işlerle) ilgilenme etkinliklerinin geldiği rapor edilmiştir.

Somuncu ve ark., (2015) tarafından yapılan araştırmada Ankara iline bulunan üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerin serbest zaman tercihlerinin incelenmesi amaçlanmış, araştırmanın sonunda öğrencilerin hafta içerisinde ve hafta sonunda yeterli boş zamanlarının olduğu, fakat bu zamanı genelde kaldıkları yurtta pasif rekreasyon etkinlikleri ile değerlendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Güner (2015) tarafından yapılan araştırmada Türkiye'de lise ve üniversite öğrencilerinin serbest zaman tercihlerinin değerlendirilmesi amaçlanmış, araştırmanın sonunda lise ve üniversite öğrencisi gençlerin genellikle pasif rekreatif etkinlik olarak değerlendirilen müzik dinleme, TV izleme, kitap, dergi ve gazete okuma gibi rekreatif aktivitelere yöneldikleri belirlenmiştir. Aynı çalışmada rekreatif etkinlik olarak spor aktivitelerine en sık katılan öğrenci gruplarının ise üniversitelerin beden eğitimi ve spor yüksekokullarında öğrenim gören öğrenciler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak, üniversite öğrencilerinin dâhil oldukları serbest zaman etkinliklerinin öğrenim görülen fakülte türü değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Literatürde yer alan benzer çalışmalarda da üniversite öğrencilerinin yöneldikleri serbest zaman etkinliklerinin genel anlamda benzerlik gösterdiği görülmüştür.

KAYNAKLAR

Güner, B. (2015). Türk gençliğinin serbest zamanlarını değerlendirme biçimleri: Bir literatür taraması. *Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi, 2*(3), 12-19.

Güner, B. (2015). *Türkiye'de lise ve üniversite öğrencilerinin rekreatif tercihlerinin değerlendirilmesi: Bir literatür taraması*. III. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi Bildiri Kitabı. 5-7 Kasım 2015, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Hekim, M., & Eraslan, M. (2015a). *Ortaöğretim öğrencilerinin rekreatif tercihlerinin göre incelenmesi (Burdur USO Anadolu Lisesi örneği).* III. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi Bildiri Kitabı. 5-7 Kasım 2015, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Hekim, M., & Eraslan, M. (2015b). *Meslek yüksekokulu öğrencilerinin rekreatif tercihlerinin incelenmesi (Ağlasun Meslek Yüksekokulu örneği)*. III. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi Bildiri Kitabı. 5-7 Kasım 2015, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Hekim, M., & Eraslan, M. (2015c). *Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin rekreatif tercihlerinin incelenmesi (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi örneği)*. III. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi Bildiri Kitabı. 5-7 Kasım 2015, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Karaküçük, S. (2008). *Rekreasyon*. 6. Baskı. Ankara: Gazi kitabevi.

Somuncu, M., Gültekin, A.S., & Ceylan, S. (2015). *Ankara'daki üniversite öğrencilerinin rekreasyonel eğilimlerinin saptanması*. III. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi Bildiri Kitabı. 5-7 Kasım 2015, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Tel, M. (2007). *Öğretim üyelerinin boş zaman etkinlikleri üzerine sosyolojik bir araştırma: Doğu Anadolu örneği*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Tokgöz, M., Demiroğlu, B., & Aslan, Y. (2015). Ortaokul öğrencilerinin serbest zaman tercihlerinin cinsiyet değişkenine göre incelenmesi. *Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi, 2*(3), 29-44.

Pala, A., & Kolayiş, H. (2016). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin boş zaman değerlendirme alışkanlıklarının ve mesleki doyumlarının incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 13*(1), 1887-1896.

Sarı, İ., & Kaya, E. (2016). Serbest zaman tatmini okul başarısını artırır mı? Üniversite öğrencilerinin serbest zaman tatmini ve genel not ortalaması arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 3*(2), 11-17.

Şen, S., & Sarikaya, İ. (2015). Serbest zaman etkinlikleri dersinde seçilen etkinliklerin cinsiyet değişkenine göre incelenmesi. *Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10*(1), 55-73.

Vardar, T. (2015). Gençlerde saldırgan davranışların önlenmesinde sporun önemi. *Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi, 2*(2), 41-49.

Vardar, T. (2017). Okul öncesi dönemde oyun ve hareket eğitiminin motor gelişim üzerine etkileri. *Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi, 3*(1), 40-43.

EXTENDED ABSTRACT

The current study aimed to examine the leisure time preferences of university students according to the faculty type variable. Total 160 university students studying at the faculty of education, physical education and sports, and health sciences attending Mehmet Akif Ersoy University during the 2017-2018 academic year were voluntarily included in this research. The "Leisure Time Questionnaire" developed by Tel (2007) was used in determining the frequency of participation in the leisure time activities and activities attended by the students

included in the survey. The questionnaire contains detailed questions and sections about the ways in which leisure time is assessed and factors affecting leisure time. Eleven items in the survey were included in this survey. The students in the questionnaire are always rated as (1), often (2), occasionally (3), rarely (4), never (5) (Tokgöz et al., 2015). Statistical analyzes of the data obtained in the study were performed using the SPSS 22.0 program. Frequency analysis and chi-square analysis were used in the analysis of the data obtained in the research. At the end of the research, the following findings were reached;

It has been determined that the frequency of participating in the "no work, rest" option in the free time of the students did not show any significant difference according to the faculty type.

It has been determined that the frequency of participation in the "book, newspaper, magazine reading" option in the free time of the students did not show any significant difference according to the faculty type.

It has been determined that the frequency of participation in the "listening to music or musical instruments" option in the free time of the students did not differ significantly according to the faculty members.

It has been determined that the frequency of participation in the "TV, video watching" option in the free time of the students did not show any significant difference according to the faculty type.

It has been found that the frequency of participation in the "I go to cinema or theater" option in my free time does not differ significantly from the faculty type.

It has been determined that the frequency of participation in the "Bazaar, Sunday cruise, shopping" option in my free time is significantly different according to the faculty type. According to this, it was determined that the frequency of shopping bazaar, shopping and shopping in the free time of the education faculty students was higher than the students of the faculty of health and science faculty.

It has been determined that the frequency of participation in the "I watch sports, sports competitions" option in my free time is not significantly different according to the faculty members. According to this, it was determined that the frequency of watching sports competitions and sports competitions during free time of BESYO students was higher than those of health science faculty and education faculty students.

It has been found that the frequency of participation in the "participation in social and cultural activities" option in the free time of the students did not show any significant difference according to the faculty members. According to this, it was found that the frequency of participation of social and cultural activities in the free time of BESYO students was higher than that of health science faculty and education faculty students.

It was determined that the frequency of participation in the "interest in hobbies" option in the free time of the students did not show any significant difference according to the faculty of education ($p > 0.05$).

It has been found that the frequency of participation in the option of "spending time with my family" in the free time of the students is significantly different according to the faculty members. According to this, it was determined that the frequency of the education faculty

students spending their time with their parents during their free time is higher than the students of the faculty of health and science faculty.

It has been determined that the frequency of participating in the "Internet spending (chat, play, hobby)" option in the free time of the students is significantly different according to the faculty members. According to this, it has been determined that the frequency of education time spent on the internet during the free time of the education faculty is higher than the students of the faculty of health education and health science.

As a result, it was found that the free time activities of the university students were significantly different according to the type of faculty. In similar studies in the literature, it was seen that the free time activities of university students showed similarity in general terms.

Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi / Eylül-Ekim-Kasım-Aralık Cilt: 4 Sayı:3
Journal of International Multidisciplinary Academic Researches / September-Octpber-November-December Volume: 4 Issue: 3
2017
www.joimar.com

GENÇ GÜREŞÇİLERİN FİZİKSEL VE MOTORİK ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIPS BETWEEN PHYSICAL AND MOTOR FEATURES IN YOUNG WRESTLERS

[1]Uğur ÖZER, [2]Ahmet ŞAHİN, [3]İzzet KARAKULAK, [2]Cem Sinan ASLAN*

e-mail: csaslan@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, genç güreşçilerin fiziksel ve motorik özellikleri arasındaki ilişki katsayılarının belirlenmesidir. Araştırmaya, düzenli olarak antrenman yapan, yaş ortalaması 13,65 yıl olan toplam 25 erkek sporcu gönüllü olarak katılmıştır. Katılımcıların ölçümünden elde edilen verilere çoklu regresyon ve korelasyon analizi yapılarak, seçilmiş fiziksel özellikler ile motorik özellikler arasındaki ilişki düzeyleri belirlenmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS (Ver.15) paket programında yer alan tanımlayıcı istatistikler çoklu doğrusal regresyon ve Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. Yanılma düzeyi (α) 0,05 olarak kabul edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre; seçili fiziksel özelliklerin bir kısım motorik özellikler ile anlamlı ilişki içinde olduğu ve onları önemli oranda yordadığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: Genç güreşçiler, fiziksel özellikler, motorik özellikler

ABSTRACT

The aim of this study was to determine the relationship coefficients between the physical and motoric characteristics of male wrestlers. A total of 25 athletes participated as volunteers in the study with a mean age of 13.65 years and regularly trained. Multiple regression and correlation analysis was performed on the data obtained from the measurement of the participants, and the levels of the relationship between the selected physical characteristics and the motor characteristics were determined. Descriptive statistics, multiple linear regression, and Pearson correlation analysis in SPSS (Ver.15) package program were applied in the evaluation of the data. The Alpha (α) set as 0,05. According to the results of the analysis; it was determined that selected physical properties were in a significant relationship with some motoric properties and that they have been able to predict them.

Keywords: Young wrestlers, physical properties, motoric properties

JEL CODE: L83

GİRİŞ

Güreş sporu; iki güreşçinin belirli boyutlardaki minder üzerinde araç kullanmaksızın, Uluslararası Güreş Federasyonları Birliği (FILA) kurallarına uygun biçimde teknik beceri, kuvvet ve zekâlarını kullanarak birbirlerine üstünlük kurma mücadelesi olarak tanımlanabilir (Aslan ve ark., 2013).

Güreş, kısa süreler içerisinde çok çabuk hareketler yapılmasını gerektiren bir spor türüdür. Üç dakikalık iki devreli güreşte anaerobik güç oldukça önemlidir. Ayrıca güreş büyük oranda vücut kuvvetine bağlı olarak gelişim gösteren bir spordur (Cicioğlu ve ark., 2007). Karmaşık becerilerin hâkim olduğu güreş sporunda esneklik de başarı için önemli bir faktördür. Esneklik özelliği güreşçiye geniş oranda hareket edebilme yeteneği sağlayarak tekniklerin uygulanmasında pozitif etki yaratır (Ziyagil, 1991). Sürat ve reaksiyon; güreşçinin başarısını

[1]Okt. Cumhuriyet Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Sivas, Türkiye
[2]Yrd.Doç.Dr. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Burdur, Türkiye
[3]Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı

arttıran ve etkileyen önemli özelliklerden biridir. Bir güreşçi müsabaka sırasında atak yapar, savunma yapar, kontratak yapar ve stratejik olarak da bu atakları rakibin savunmasına meydan vermemek için süratli bir şekilde uygulamak zorundadır (Gökdemir, 2000).

Performansı etkileyen faktörlerden birisi bedensel yapı, başka bir deyişle fiziksel özelliklerdir. Çünkü bedensel yapı ya da fiziksel özellikler fizyolojik kapasitenin ortaya konulmasını etkilemektedir (Köklü ve ark., 2009). Fiziksel yapı, bir sporcunun yüksek düzeyde performans gösterebilmesinde etkili faktörlerden biridir ve kuvvet, güç, esneklik, sürat, dayanıklılık ve çabukluk gibi diğer performans göstergeleriyle birleşerek, sporcunun performansını olumlu yönde etkilemektedir (Açıkada & Ergen, 1990). Spor bilimlerinde, günümüze kadar yapılan birçok çalışmada fiziksel özellikler ile dayanıklılık, kuvvet, sürat, esneklik ve güç gibi motorik özelliklerin birbirleri üzerine etkileri irdelenmiştir (Aslan & Dalkıran, 2014).

Güreş branşında da gelişim dönemindeki güreşçilerin fiziksel, motorik ya da teknik özelliklerin birbirleri ile ilişkilerinin bilinmesi ve bu ilişkilerde meydana gelecek değişikliklerin takip edilmesi, yetenek seçiminde ve antrenman programların verimli bir şekilde düzenlenmesinde yol gösterici olabilir. Günaydın, Koç & Cicioğlu (2002), güreşte başarının; sporcunun fiziksel özelliklerine, teknik ve motivasyonuna, müsabaka sırasındaki pozisyonuna, en doğru şekilde hareket edebilme ve karar verme yeteneğine göre belirlendiğini ve bu nedenle, güreşle ilgili özelliklerin belirlenmesi ve geliştirilmesinin ancak bilimsel test ve çalışmalarla sağlanabileceğini vurgulamaktadır.

Bu araştırmanın amacı, düzenli olarak antrenman yapan genç erkek güreşçilerin fiziksel özelliklerinin motorik özellikleri üzerine etkilerinin belirlenmesidir.

MATERYAL ve METOT

Araştırmaya, bir yıl boyunca düzenli olarak antrenman yapan, yaş ortalaması 13,65 yıl olan toplam 25 erkek sporcu gönüllü olarak katılmıştır. Antrenmanlar sonunda, katılımcıların fiziksel ve motorik özellikleri belirlenmiş ve elde edilen veriler çoklu regresyon ve korelasyon analizlerine tabi tutularak, seçilmiş fiziksel özelliklerin motorik özellikler üzerine etkileri incelenmiştir.

Katılımcıların fiziksel özelliklerden; yaş, boy uzunluğu, vücut ağırlığı, vücut kitle indeksi, vücut yağ oranı, vücut yağ kütlesi ve yağsız vücut kütlesi belirlenirken, motorik özelliklerden üst ekstremite kuvveti, alt ekstremite kuvveti, sürat, anaerobik güç, esneklik ve aerobik dayanıklılık özellikleri belirlenmiştir. Katılımcıların boy ve kilo ölçümleri yapıldıktan sonra, ACSM (2000)'in önerisine uyularak, sırasıyla; sürat, kuvvet, esneklik ve aerobik dayanıklılık özelliklerini belirleyen testler uygulanmıştır. Testlerin uygulanmasından önce, testlerin ne şekilde yapılacağı katılımcılara gösterilerek açıklanmıştır. Aerobik dayanıklılık testi haricinde her bir motorik test iki defa uygulanmış ve daha iyi olan sonuç kaydedilmiştir. Ölçümlerden önce katılımcılara, aynı prosedürle uygulanan 10 dakikalık ısınma süresi tanınmıştır. Düşük tempolu koşu, kalistenik hareketler, 4-5 sn. süreli açma-germe egzersizleri ve kısa sprintler/sıçramalar ile ısınma süreci tamamlanmıştır.

Boy uzunluğu
Boy uzunluğunun belirlenmesinde Holtain (İngiltere) marka stadiometre kullanılmış ve ölçümler 1,00 cm duyarlılıkta yapılmıştır

Vücut Kompozisyonu
Vücut kompozisyonunun belirlenmesinde Tanita TBF-300 (Japonya) marka yağ analiz monitörü kullanılmıştır. Vücut kompozisyonu ile ilgili ölçümler sabah saatlerinde, sporcular herhangi bir gıda maddesi almadan gerçekleştirilmiştir (Eyuboğlu, Dalkıran & Aslan, 2016).

Dikey Sıçrama
Dikey sıçrama ölçümü, Takei (Japonya) marka dijital jumpmetre ile gerçekleştirildi. Katılımcılar, sıçrama için dizlerden hız almada, çökme işleminde ve zamanı kullanmada serbest bırakıldı (Özkara, 2002). Testin geçerliği 0,78; güvenirliği 0,90 ile 0,97 aralığındadır (Zorba, 1999).

Durarak Uzun Atlama
Durarak uzun atlama testinde; başlangıç çizgisi ile katılımcının çizgiye en yakın bıraktığı iz arasındaki mesafe metre cinsinden ölçülmüştür (Özkara, 2002).

El-Pençe Kuvveti
Dinamometrelerin kuvveti tespit etmede kullanılması uzun zamandan beri tercih edilen bilimsel bir yöntemdir (Eyuboğlu & Aslan, 2016; Muratlı, Kalyoncu & Şahin, 2007; Özer, 2001). Ölçüm Takei (Japonya) marka el dinamometresi ile Tamer (2000)'in belirttiği şekilde gerçekleştirilmiştir. El-pençe kuvvetini belirlemede baskın elin kuvveti ölçülmüştür.

Sağlık Topu Fırlatma
Sağlık topu fırlatma testinde 2 kg ağırlığında bir sağlık topu kullanılmıştır. Sağlık topu fırlatma testi, üst vücut gücünü ölçmek için kullanılır (Ayan & Mülazımoğlu, 2009). Katılımcı, dizlerinin üzerinde durur vaziyette, iki eli ile kavradığı topu başının üstünden mümkün olduğunca ileriye yatay bir şekilde fırlatır.

Mekik Çekme
Gövde kuvvetinin (karın kas dayanıklılığı) belirlenmesi için Eurofit test bataryası içinde yer alan, zamana karşı yapılan mekik testi yapılmıştır (Koç & Gökdemir, 1997). Sırt dik durumda, eller başın yanlarında, dizler 90 derece bükük, topuklar ve ayaklar mindere yatay bir şekilde yere oturulur. "Hazır-Başla" komutuyla beraber bu hareket 30 saniye boyunca hızlı bir şekilde tekrar edilir. 30 saniye sonundaki mekik sayısı kaydedilir.

Esneklik
Katılımcıların esneklik ölçümleri otur-eriş testiyle yapıldı. Özer (2001), otur-eriş testinin hamstring esnekliğinin belirlenmesinde yüksek ilişkili (r=0,89) geçerliği olan önemli bir kriter olduğunu, Zorba (1999) ise testin güvenirliğinin 0,70'den fazla olduğunu aktarmıştır.

Sürat
Sürati belirlemek için 30 m sprint koşu testi uygulandı. Testin uygulanmasında, Newtest Powertimer 300 (Finlandiya) marka test bataryasında yer alan ve 0 ila 30. metrelere yerleştirilen fotoseller kullanıldı, katılımcılar koşuya ayakta çıkış pozisyonunda başladılar (Eyuboğlu & Aslan, 2016; Özkara, 2002).

Anaerobik Güç

Deneklerin anaerobik güçleri, deneklerin dikey sıçrama değerleri ve vücut ağırlığı kullanılarak Lewis Formülüne göre yapıldı. Lewis Formülü: P "Güç"= √4,9 "Sabit sayı" x Vücut Ağırlığı (kg) x √D "Dikey sıçrama mesafesi" (Fox, Bowers & Foss, 1988).

Aerobik Dayanıklılık

Aerobik dayanıklılığı belirlemek için 20 m Mekik Koşu Testi uygulanmıştır. Test, VO_{2maks} hesaplamada saha testleri arasında yaygın şekilde kullanılan ve en yüksek geçerlik ve güvenirliğe sahip testlerden biridir (Ramsbottom, Brewer & Williams, 1988). Elde edilen 20 m Mekik Koşusu sonuçları VO_{2maks} değerine, Leger ve ark., (1988)'nın genç bireyler için geliştirdiği "*Y=31.025 + 3.238X - 3.248A + 0.1536AX"* formülü kullanılarak çevrilmiştir. Formülde yer alan "Y" katılımcının sahip olduğu VO_{2maks} değerini, "X" koşulan son mekikteki koşu hızını, "A" ise katılımcının yaşını simgelemektedir.

İstatistiksel Analiz

Verilerin değerlendirilmesinde SPSS (Ver.15) paket programında yer alan tanımlayıcı istatistikler, çoklu lineer regresyon (Enter modeli) ve Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. Yanılma düzeyi (α) 0,05 olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Katılımcılardan elde edilen verilerin tanımlayıcı istatistikleri ile lineer regresyon ve Pearson korelasyon analiz sonuçları tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 1. Genç Güreşçilerin Fiziksel ve Motorik Özelliklerinin Tanımlayıcı İstatistikleri

	N	Minimum Değerler	Maksimum Değerler	Ortalama Değerler	Standart Sapma
Yaş (yıl)	25	14,00	16,00	14,76	0,78
Boy Uzunluğu (cm)	25	136,00	182,00	162,92	9,86
Vücut Ağırlığı (kg)	25	29,70	84,00	57,46	14,90
Vücut Kitle İndeksi (kg/m^2)	25	15,30	29,30	21,21	4,05
Vücut Yağ Oranı (%)	25	3,30	30,10	12,01	6,21
Vücüt Yağ Kütlesi (kg)	25	1,80	25,30	7,70	6,06
Yağsız Vücut Kütlesi (kg)	25	27,30	65,90	49,95	10,19
Dikey Sıçrama (cm)	25	32,00	57,00	40,08	6,50
Durarak Uzun Atlama (m)	25	160,00	220,00	183,68	16,88
El-Pençe Kuvveti (kgf)	25	15,90	58,90	35,22	10,15
Sağlık Topu Fırlatma (m)	25	2,70	9,30	6,16	1,79
30 sn Mekik Çekme (adet)	25	20,00	37,00	27,48	4,07
Esneklik (cm)	25	10,00	34,00	21,70	7,86
30 m Sprint (sn)	25	4,39	5,55	4,96	0,27
Anaerobik Güç (kgm/sn)	25	37,19	135,37	80,57	22,62
Mekik Koşusu (adet)	25	37,00	122,00	76,08	20,46
VO_{2maks} (ml/kg/dk)	25	42,13	61,64	51,41	4,82

Tablo 2. Fiziksel Özellikler ile Motorik Özellikler Arasındaki İlişki Katsayıları (Pearson Korelasyon Analizi)

		DS	DUA	EPK	MK	30m	ESN	STF	MÇ	AG	VO_2
BOY	*r*	,393	,286	,779**	,301	-,567**	,345	,596**	,197	,747**	,312
	p	,052	,166	,000	,143	,003	,091	,002	,345	,000	,128
VA	*r*	,187	,019	,879**	-,293	-,139	,590**	,870**	-,177	,952**	-,298
	p	,370	,930	,000	,155	,507	,002	,000	,398	,000	,148
VKİ	*r*	,093	-,120	,703**	-,546**	,048	,611**	,813**	-,311	,848**	-,541**
	p	,658	,566	,000	,005	,820	,001	,000	,130	,000	,005
VYO	*r*	-,097	-,326	,501*	-,652**	,286	,412*	,569**	-,486*	,658**	-,630**
	p	,644	,112	,011	,000	,166	,041	,003	,014	,000	,001
VYK	*r*	-,054	-,253	,606**	-,567**	,211	,459*	,649**	-,439*	,747**	-,559**
	p	,799	,223	,001	,003	,312	,021	,000	,028	,000	,004
YVK	*r*	,310	,168	,915**	-,085	-,341	,570**	,873**	,028	,938**	-,098
	p	,132	,423	,000	,688	,095	,003	,000	,894	,000	,642

VA: Vücut ağırlığı, **VKİ**: Vücut kitle indeksi, **VYO**: Vücut yağ oranı, **VYK**: Vücut yağ kütlesi, **YVK**: Yağsız vücut kütlesi, **DS**: Dikey sıçrama, **EPK**: El-pençe kuvveti, **MK**: 20 m mekik koşusu, **30m**: 30 m sprint, **ESN**: Esneklik, **STF**: Sağlık topu fırlatma, **MÇ**: 30 sn mekik çekme, **AG**: Anaerobik güç, **VO_2**: VO_{2maks}

Korelasyon analizi sonuçlarına göre; boy uzunluğu ile el-pençe kuvveti, 30 m sprint, sağlık topu fırlatma ve anaerobik güç arasında anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Vücut ağırlığı ile EPK, ESN, STF ve AG arasında anlamlı ilişki vardır. VKİ ile EPK, MK, ESN, STF, AG ve VO_{2maks} arasında anlamlı ilişki vardır. Vücut yağ oranı ile EPK, MK, ESN, STF, MÇ, AG ve VO_{2maks} arasında anlamlı ilişki vardır. Yine, vücut yağ kütlesi ile EPK, MK, STF, MÇ, AG ve VO_{2maks} arasında anlamlı ilişki vardır. Yağsız vücut kütlesi ise EPK, ESN, STF ve AG ile istatistiksel olarak anlamlı ilişki sergilemektedir.

Tablo 3. Dikey Sıçramanın Yordanmasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata	β	*T*	*p*	İkili *r*	Kısmi *r*
SABİT	-54,489	91,906	-	-,593	,561	-	-
YAŞ	-,895	2,204	-,107	-,406	,690	,053	-,098
BOY	,605	,528	,917	1,146	,268	,393	,268
VA	-,194	2,163	-,445	-,090	,930	,187	-,022
VKİ	2,318	2,181	1,443	1,063	,303	,093	,250
VYO	-,462	1,641	-,441	-,281	,782	-,097	-,068
VYK	-,524	2,532	-,489	-,207	,838	-,054	-,050
YVK	-,385	2,324	-,604	-,166	,870	,310	-,040
$R = 0,537$	$R^2 = 0,288$						
$F_{(7, 17)} = 0,982$	$p = 0,476$						

Analiz sonuçlarına göre; seçili fiziksel özellikler birlikte, dikey sıçrama ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vermemektedir ($R=0,537$; $R^2=0,288$; $p>0,05$). Adı geçen yedi değişken birlikte, dikey sıçramada toplam varyansın yaklaşık %29'unu açıklamaktadır.

Tablo 4. Durarak Uzun Atlamanın Yordanmasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata	β	*T*	*p*	İkili *r*	Kısmi *r*
SABİT	-204,047	189,200	-	-1,078	,296	-	-
YAŞ	11,468	4,536	,529	2,528	,022	,564	,523
BOY	1,363	1,087	,796	1,254	,227	,286	,291
VA	8,583	4,454	7,580	1,927	,071	,019	,423
VKİ	6,241	4,490	1,496	1,390	,182	-,120	,319
VYO	-2,496	3,379	-,919	-,739	,470	-,326	-,176
VYK	-9,214	5,212	-3,311	-1,768	,095	-,253	-,394
YVK	-10,577	4,783	-6,386	-2,211	,041	,168	-,473
$R = 0,743$ $R^2 = 0,552$							
$F_{(7, 17)} = 2,997$ $p = 0,030$							

Analiz sonuçlarına göre; seçili fiziksel özellikler birlikte, durarak uzun atlama mesafesi ile yüksek düzeyde ve anlamlı bir ilişki vermektedir ($R=0,743$; $R^2=0,552$; $p<0,05$). Adı geçen yedi değişken birlikte, durarak uzun atlamada toplam varyansın yaklaşık %55'ini açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin durarak uzun atlama üzerindeki göreli önem sırası; VA, YVK, VYK, VKİ, VYO, BOY ve YAŞ'tır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde ise; sadece YAŞ ve YVK değişkenlerinin durarak uzun atlama üzerinde anlamlı yordayıcılar olduğu görülmektedir.

Tablo 5. El-Pençe Kuvvetinin Yordanmasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata	β	*T*	*p*	İkili *r*	Kısmi *r*
SABİT	50,203	60,822	-	,825	,421	-	-
YAŞ	-,047	1,458	-,004	-,032	,975	,258	-,008
BOY	-,339	,349	-,329	-,970	,346	,779	-,229
VA	2,075	1,432	3,049	1,450	,165	,879	,332
VKİ	-2,194	1,443	-,875	-1,521	,147	,703	-,346
VYO	,448	1,086	,275	,413	,685	,501	,100
VYK	-1,759	1,676	-1,051	-1,050	,308	,606	-,247
YVK	-,473	1,538	-,475	-,308	,762	,915	-,074
$R = 0,934$ $R^2 = 0,872$							
$F_{(7, 17)} = 16,547$ $p = 0,000$							

Analiz sonuçlarına göre; seçili fiziksel özellikler birlikte, el-pençe kuvveti ile çok yüksek düzeyde ve anlamlı bir ilişki vermektedir ($R=0,934$; $R^2=0,872$; $p<0,05$). Adı geçen yedi değişken birlikte, el-pençe kuvvetinde toplam varyansın yaklaşık %87'sini açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin el-pençe kuvveti üzerindeki göreli önem sırası; VA, VYK, VKİ, YVK, BOY, VYO ve YAŞ'tır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde ise; hiçbir fiziksel değişkenin tek başına el-pençe kuvveti üzerinde anlamlı yordayıcı olmadığı görülmektedir.

Tablo 6. 30 m Sprint Değerlerinin Yordanmasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata	β	*T*	*p*	İkili *r*	Kısmi *r*
SABİT	11,716	3,079	-	3,805	,001	-	-
YAŞ	,013	,074	,035	,173	,864	-,213	,042
BOY	-,043	,018	-1,483	-2,432	,026	-,567	-,508
VA	,031	,072	1,621	,429	,673	-,139	,104
VKİ	-,131	,073	-1,848	-1,788	,092	,048	-,398
VYO	,039	,055	,849	,711	,487	,286	,170
VYK	-,005	,085	-,111	-,062	,952	,211	-,015
YVK	,012	,078	,441	,159	,875	-,341	,039
$R = 0,766$ $R^2 = 0,587$							
$F_{(7, 17)} = 3,457$ $p = 0,017$							

Analiz sonuçlarına göre; seçili fiziksel özellikler birlikte, 30 m sprint ile orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki vermektedir ($R=0,766$; $R^2=0,587$; $p<0,05$). Yedi değişken birlikte, el-pençe kuvvetinde toplam varyansın yaklaşık %59'unu açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin el-pençe kuvveti üzerindeki göreli önem sırası; VKİ, VA, BOY, VYO, YVK, VYK, ve YAŞ'tır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde ise; BOY değişkeninin el-pençe kuvveti üzerinde anlamlı yordayıcı olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Esneklik Değerlerinin Yordanmasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata	β	*T*	*p*	İkili *r*	Kısmi *r*
SABİT	-145,231	83,561	-	-1,738	,100	-	-
YAŞ	3,788	2,003	,377	1,891	,076	,248	,417
BOY	,488	,480	,616	1,017	,323	,345	,240
VA	2,777	1,967	5,296	1,412	,176	,590	,324
VKİ	4,134	1,983	2,140	2,085	,052	,611	,451
VYO	-,463	1,492	-,368	-,311	,760	,412	-,075
VYK	-3,575	2,302	-2,774	-1,553	,139	,459	-,353
YVK	-3,658	2,113	-4,769	-1,731	,101	,570	-,387
$R = 0,770$ $R^2 = 0,593$							
$F_{(7, 17)} = 3,537$ $p = 0,016$							

Analiz sonuçlarına göre; seçili fiziksel özellikler birlikte, esneklik ile orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki vermektedir ($R=0,770$; $R^2=0,593$; $p<0,05$). Adı geçen yedi değişken birlikte, esneklik özelliğinde toplam varyansın yaklaşık %59'unu açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin el-pençe kuvveti üzerindeki göreli önem sırası; VA, YVK, VYK, VKİ, BOY, YAŞ ve VYO'dur. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde ise; hiçbir fiziksel değişkenin tek başına esneklik üzerinde anlamlı yordayıcı olmadığı görülmektedir.

Tablo 8. Sağlık Topu Fırlatma Skorlarının Yordanmasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata	β	*T*	*p*	İkili *r*	Kısmi *r*
SABİT	-2,832	11,233	-	-,252	,804	-	-
YAŞ	,382	,269	,166	1,417	,175	,247	,325
BOY	-,050	,065	-,277	-,780	,446	,596	-,186
VA	,348	,264	2,891	1,316	,206	,870	,304
VKİ	,165	,267	,373	,620	,544	,813	,149
VYO	,098	,201	,340	,490	,630	,569	,118
VYK	-,508	,309	-1,716	-1,640	,119	,649	-,370
YVK	-,184	,284	-1,046	-,649	,525	,873	-,155
$R = 0,928$	$R^2 = 0,860$						
$F_{(7, 17)} = 14,965$	$p = 0,000$						

Analiz sonuçlarına göre; seçili fiziksel özellikler birlikte, sağlık topu fırlatma skorları ile çok yüksek düzeyde ve anlamlı bir ilişki vermektedir ($R=0,928$; $R^2=0,860$; $p<0,05$). Adı geçen yedi değişken birlikte, sağlık topu fırlatmada toplam varyansın %86'sını açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin sağlık topu fırlatma üzerindeki göreli önem sırası; VA, VYK, YVK, VKİ, VYO, BOY ve YAŞ'tır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde ise; hiçbir fiziksel değişkenin tek başına sağlık topu fırlatma skorları üzerinde anlamlı yordayıcı olmadığı görülmektedir.

Tablo 9. 30 sn Mekik Çekme Skorlarının Yordanmasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata	β	*T*	*p*	İkili *r*	Kısmi *r*
SABİT	16,648	52,297	-	,318	,754	-	-
YAŞ	,330	1,254	,063	,263	,796	,287	,064
BOY	-,009	,300	-,021	-,028	,978	,197	-,007
VA	-1,583	1,231	-5,793	-1,286	,216	-,177	-,298
VKİ	-,034	1,241	-,034	-,027	,978	-,311	-,007
VYO	,198	,934	,302	,212	,835	-,486	,051
VYK	,940	1,441	1,399	,652	,523	-,439	,156
YVK	1,791	1,322	4,479	1,354	,193	,028	,312
$R = 0,643$	$R^2 = 0,413$						
$F_{(7, 17)} = 1,709$	$p = 0,173$						

Analiz sonuçlarına göre; seçili fiziksel özellikler birlikte, 30 sn mekik çekme skorları ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vermemektedir ($R=0,643$; $R^2=0,413$; $p>0,05$). Adı geçen yedi değişken birlikte, 30 sn mekik çekmede toplam varyansın yaklaşık %41'ini açıklamaktadır.

Tablo 10. Anaerobik Gücün Yordanmasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata	β	*T*	*p*	İkili *r*	Kısmi *r*
SABİT	-113,981	101,636	-	-1,121	,277	-	-
YAŞ	,033	2,439	,001	,014	,989	,143	,003
BOY	,646	,584	,281	1,105	,284	,747	,252
VKİ	2,355	2,411	,421	,977	,342	,848	,224
VYO	,035	1,798	,010	,019	,985	,658	,005
VYK	,179	1,805	,048	,099	,922	,747	,023
YVK	,744	1,011	,335	,735	,472	,938	,171
R = 0,961	R^2 = 0,924						
$F_{(6, 18)}$ = 36,322	p = 0,000						

Vücut ağırlığı, anaerobik güç hesaplamaya doğrudan katıldığı için analize dâhil edilmemiştir. Analiz sonuçlarına göre; fiziksel özellikler birlikte, anaerobik güç ile çok yüksek düzeyde ve anlamlı bir ilişki vermektedir (R=0,961; R^2=0,924; p<0,05). Yedi değişken birlikte, anaerobik güçte toplam varyansın yaklaşık %92'sini açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin sağlık topu fırlatma üzerindeki göreli önem sırası; YAŞ, VKİ, VYK, VYO, YVK ve BOY'dur. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde ise; hiçbir fiziksel değişkenin tek başına anaerobik güç üzerinde anlamlı yordayıcı olmadığı görülmektedir.

Tablo 11. VO_{2maks}'ın Yordanmasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata	β	*T*	*p*	İkili *r*	Kısmi *r*
SABİT	-32,927	42,588	-	-,773	,450	-	-
YAŞ	,730	1,021	,118	,715	,484	,366	,171
BOY	,622	,245	1,272	2,543	,021	,312	,525
VA	1,392	1,002	4,301	1,389	,183	-,298	,319
VKİ	,738	1,011	,619	,730	,475	-,541	,174
VYO	-1,220	,761	-1,571	-1,604	,127	-,630	-,362
VYK	-,682	1,173	-,857	-,581	,569	-,559	-,140
YVK	-2,074	1,077	-4,380	-1,926	,071	-,098	-,423
R = 0,850	R^2 = 0,722						
$F_{(6, 18)}$ = 6,322	p = 0,001						

Analiz sonuçlarına göre; seçili fiziksel özellikler birlikte, VO_{2maks} ile yüksek düzeyde ve anlamlı bir ilişki vermektedir (R=0,850; R^2=0,722; p<0,05). Adı geçen yedi değişken birlikte, VO_{2maks} değişkeninde varyansın yaklaşık %72'sini açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin VO_{2maks} üzerindeki göreli önem sırası; VYK, VA, VYO, BOY, YVK, VKİ ve YAŞ'tır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde ise; sadece BOY değişkeninin VO_{2maks} üzerinde anlamlı yordayıcı olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışma elde edilen verilerin değerlendirilmesiyle, seçili fiziksel özelliklerin bir kısım motorik özellikler ile anlamlı ilişki içinde olduğu ve onları önemli oranda yordadığı ortaya çıkmıştır.

Güreş kısa süreler içerisinde çok çabuk hareketle yapılmasını gerektiren ve büyük oranda toplam vücut kuvvetine bağlı olarak gelişim gösteren bir spordur (Cicioğlu ve ark., 2007). Vücut ağırlığı kriter alınarak yapılan değerlendirmelerde güreşçiler en kuvvetli sporcular

arasında gösterilmektedir. Fiziksel ve motorik özelliklerin oldukça ön plana çıktığı bu branşta, bahsi geçen özelliklerin birbirlerini ne oranda etkilediğinin bilinmesi gerek yetenek seçiminde gerekse antrenman planlamasına yön vermede önem arz etmektedir.

Bu çalışmaya katılan, yaş ortalaması 14,76 yıl olan 25 erkek güreşçinin fiziksel ve motorik özellikleri, literatürde yer alan benzer gruplarla yapılmış çalışma sonuçları ile genelde paralellik taşımaktadır (Eyuboğlu & Aslan, 2016; Bayraktar ve ark., 2012; Koç & Aslan, 2010; Kürkçü, Ersoy & Aydos, 2009; Cicioğlu ve ark., 2007).

Korelasyon analizi sonuçları incelendiğinde fiziksel özelliklerin birçoğu ile motorik özellikler arasında pozitif ya da negatif yönlü ilişki katsayıları olduğu görülmüştür. Bunlar arasında en dikkat çekici olanlar; VKİ ya da boy uzunluğu, vb. ölçülen fiziksel özelliklerin tamamı "Vücut kütlesi" olarak adlandırılacak olursa, vücut kütlesi arttıkça; el-pençe kuvveti, sağlık topu fırlatma ve anaerobik güç özellikleri de artarken 30 sn mekik çekme sayısı azalmaktadır. Yine; özellikle VKİ ve yağ kütlesi arttıkça 20 m Mekik koşu sayısı ve dolayısı ile VO_{2maks} değerleri azalmaktadır. Dikkat çekici bir başka sonuç ise; alt ekstremite patlayıcı kuvvetinin göstergelerinden olan dikey sıçrama ve durarak uzun atlama değerleri ile vücut kütlesi arasında anlamlı bir ilişki olmayışıdır. Sonuç olarak; genç güreşçilerde vücut kütlesi arttıkça üst ekstremite kuvveti artarken aerobik dayanıklılık kapasitesi azalmaktadır denilebilir.

Motorik özelliklerin bağımlı değişken, fiziksel özelliklerin bağımsız değişken olarak kabul edilip uygulanan çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları incelendiğinde ise; genç güreşçilerin fiziksel özelliklerinin durarak uzun atlama, el-pençe kuvveti, sağlık topu fırlatma, anaerobik güç, 30 m sürat, esneklik ve VO_{2maks} özelliklerini etkilediği, dikey sıçrama ve mekik çekme kapasiteleri üzerinde ise anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir.

Bayraktar ve ark. (2012)'ın benzer yaştaki güreşçilerle yaptıkları çalışmalarında, motorik özelliklerin birbirlerinden etkilendikleri belirtilse de literatürde genç güreşçilerin motorik özelliklerini etkileyen fiziksel özelliklere yönelik bulguları spesifik olarak destekleyebilecek herhangi bir çalışmaya rastlanamamıştır. Genel olarak bakıldığında ise, bedensel yapı ya da fiziksel özelliklerin motorik özellikleri etkileyen faktörlerden olduğu uzun zamandır bilinmektedir. Örneğin; Tharp, Johnson & Thorland (1984) anaerobik gücün yaş, vücut ağırlığı ve en önemlisi yağsız vücut kütlesi ile ilgili olduğunu söylerken, Markovic & Jaric (2007) vücut ağırlığının kuvvet ve anaerobik gücü olumlu olarak etkilediğini bildirmiştir. Aslan & Dalkıran (2014) boy uzunluğunun dikey sıçrama ve anaerobik güç ile ilişkili olduğunu, Erman ve ark. (1996) ise kuvvetin bir göstergesi olan el-pençe kuvveti ile boy uzunluğu arasında aynı yönlü yüksek bir korelasyon olduğunu belirlemişlerdir. Yine, Ostojic, Majic & Dikic (2006), vücut kompozisyonu ile anaerobik güç arasında kuvvetli korelasyon olduğunu, Silvestre ve ark. (2006) da vücut kompozisyonu ile dikey sıçrama ve anaerobik güç arasında anlamlı korelasyonlar bulunduğunu bildirmişlerdir. Yaş grubu farklı olsa da bu çalışmada fiziksel özellikler ile motorik özellikler arasında ortaya konan ilişki düzeyleri, genel olarak literatürle uyumludur denilebilir.

Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin motorik özellikler üzerindeki göreli önem sırası incelendiğinde; durarak uzun atlama, mekik çekme ve esneklik için vücut ağırlığı ilk sırada yağsız vücut kütlesi ise yakın bir oranda ikinci sırada gelmektedir. Üst ekstremite kuvvetinin göstergelerinden olan el-pençe kuvveti ve sağlık topu fırlatmada yine vücut ağırlığı ilk sırada gelmektedir. Sürat için VKİ, anaerobik güçte VKİ ve yağsız vücut ağırlığı ön plana çıkmaktadır. VO2maks için ise ilk sırada yağsız vücut ağırlığı yer almaktadır.

Sonuç olarak; bu bilgiler ışığında, genç güreşçilerle çalışan antrenörlerin, kuvvet özelliklerini önemsiyorlarsa, yağlı ya da yağsız kütleden bağımsız olarak daha çok toplam vücut ağırlığını,

aerobik dayanıklılığı önemsiyorlar ise yağsız vücut ağırlığını göz önünde bulundurarak yetenek seçimi yapmaları ya da antrenman programı hazırlamaları uygun olacaktır.

KAYNAKLAR

ACSM (American College of Sports Medicine). (2000). *ACSM's guidelines for exercise testing and prescription*. 6th Ed., Baltimore: Williams & Wilkins.

Açıkada, C.,& Ergen, E. (1990). *Bilim ve spor*. Ankara: Büro-Tek Ofset Matbaacılık.

Aslan, C.S., Karakollukçu, M., Gül, M., & Fişne, M. (2013). 13-15 yaş güreşçilerin fiziksel ve motorik özelliklerinin bir yıllık değişimlerinin karşılaştırılması. *Spor Hekimliği Dergisi, 48*, 1-7.

Aslan, C.S., & Dalkıran, O. (2014) Boy uzunluğunun motorik özelliklere etkisinin incelenmesi. *Spor Hekimliği Dergisi, 49*, 147-153.

Ayan, V., & Mülazımoğlu, O. (2009). Sporda yetenek seçimi ve spora yönlendirmede 8-10 yaş grubu erkek çocuklarının fiziksel özelliklerinin ve bazı performans profillerinin incelenmesi (Ankara örneği). *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Tıp Dergisi, 23*(3), 113-118.

Bayraktar, I., Deliceoğlu, G., Kahraman, E., & Kamiloğlu, D. (2012). Genç atlet ve güreşçilerin dayanıklılık ile sürat yetilerini etkileyen bazı motorik özelliklerin incelenmesi. *Uluslararası Hakemli Akademik Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi, 2*(2), 47-55.

Cicioğlu, H.İ., Kürkçü, R., Eroğlu, H., & Yüksek, S. (2007). 15-17 yaş grubu güreşçilerin fiziksel ve fizyolojik özelliklerinin sezonsal değişimi. *Spormetre, 5*, 151-156.

Erman, A., Tatar, O., Yıldız, F., & Hindistan, İ.E. (1996, Kasım). 7-13 yaş grubu tenisçilerin antropometrik profillerinin incelenmesi. 4. Spor Bilimleri Kongresi, Hacettepe Üniv., Ankara.

Eyuboğlu, E., & Aslan, CS. (2016). U-15 futbol takımı oyuncularının motorik özelliklerinin belirlenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport, 4*(SI 3), 864-869.

Eyuboğlu, E., Dalkıran, O., & Aslan, C.S. (2016). 7 haftalık hazırlık periyodunun bir kadın voleybol takımının vücut kompozisyonu, kuvvet, esneklik ve aerobik dayanıklılık özelliklerine etkisi. *Journal of Human Sciences, 13*(3), 6071-6079.

Fox, E.L., Bowers, R.W., & Foss, M.L. (1988). *The physiological basis of physical education and athletics*. 4th Ed. Philadelphia: Saunders College Publishing.

Gökdemir, K. (2000). *Güreş antrenmanının bilimsel temelleri*. Ankara: Poyraz Ofset.

Günaydın, K., Koç, H., & Cicioğlu, H.İ. (2002). Türk Bayan Milli Takım güreşçilerinin fiziksel ve fizyolojik profillerinin belirlenmesi. H*.Ü. Spor Bilimleri Dergisi, 13*, 25-32.

Koç, H., Gökdemir, K. (1997). Eurofit test bataryası ile 14-16 yaş grubu hentbolcuların bazı fiziksel ve fizyolojik parametrelerinin değerlendirilmesi. *Bed. Eğt. Spor Bil. Der., 2*(2), 16-24.

Köklü, Y., Özkan, A., Alemdaroğlu, U., & Ersöz, G. (2009). Genç futbolcuların bazı fiziksel uygunluk ve somatotip özelliklerinin oynadıkları mevkilere göre karşılaştırılması. *Spormetre, 7*(2), 61-68.

Kürkçü, R., Ersoy, A., & Aydos, L. (2009). Güreşçilere uygulanan 12 haftalık antrenman programının bazı fiziksel ve fizyolojik özellikler üzerine etkisi. *e-Journal of New World Sciences Academy Sports Sciences, 4*, 313-321.

Leger, L.A., Mercier, D., Gadoury, C., & Lambert, J. (1988). The multistage 20 metre shuttle run test for aerobic fitness. *J Sports Sci., 6*(2), 93-101.

Markovic, G., & Jaric, S. (2007). Is vertical jump height a body size-independent measure of muscle power? *J Sports Sci, 25*, 1355-1363.
Muratlı, Y., Kalyoncu, O., & Şahin, G. (2007). Antrenman ve müsabaka. Antalya: Ladin Yay.
Ostojic, S.M., Majic, S., & Dikic, N. (2006). Profiling in basketball: Physical and physiological characteristics of elite players. *J Strength Cond Res, 20*, 740-744.
Özer, K. (2001) Fiziksel uygunluk. Ankara: Nobel Yayınları.
Özkara, A. (2002). Futbolda testler. Ankara: İlksan Matbaacılık.
Ramsbottom, R., Brewer, J., & Williams, C., (1988). A progressive shuttle run test to estimate maximal oxygen uptake. *British Journal of Sports Medicine, 22*, 141-144.
Silvestre, R., West, C., Maresh, C.M., & Kraemer, W.J. (2006) Body composition and physical performance in men's soccer: a study of a National Collegiate Athletic Association Division I team. *J Strength Cond Res, 20*, 177-183.
Tamer, K. (2000). *Sporda fiziksel-fizyolojik performansın ölçülmesi ve değerlendirilmesi*. Ankara: Bağırgan Yay.
Tharp, G.D., Johnson, G.O., & Thorland, W.G. (1984). Measurement of anaerobic power and capacity in elite young track athletes using the Wingate test. *J Sports Med Phys Fitness, 24*, 100-106.
Ziyagil, M.A. (1991). *Güreşçilerin antropometrik özellikleri, biyomotor yetenekleri ve başarıları arasındaki ilişkinin araştırılması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
Zorba, E. (1999). *Herkes için spor ve fiziksel uygunluk*. Ankara: G.S.G.M. Yayınları.

EXTENDED ABSTRACT

Wrestling can be defined as the struggle for two wrestlers to make superiority each other by using their technical skills, strengths, and intelligence in accordance with the rules of the FILA (International Wrestling Federation) without using any equipment on certain size wrestling mat (Aslan et al., 2013).
Wrestling is a kind of sport that requires very quick movements in a short period of time. Anaerobic power is very important in the three-minute two-circuit game. In addition, wrestling is a sport that develops in accordance with body strength (Cicioğlu et al., 2007).
One of the factors that affect performance is the bodily structure, in other words the physical characteristics because physical structure or physical properties affect the presentation of physiological capacity (Köklü et al., 2009). The purpose of this study was to determine the effects of the physical characteristics on the motor features of regularly trained young male wrestlers.
A total of 25 male wrestlers regularly trained throughout the year with a mean age of 13,65 years participated in this study voluntarily. Upper extremity strength, lower extremity strength, speed, anaerobic strength, flexibility and aerobic endurance of the participants were measured and also age, height, body weight, body mass index, body fat mass, body fat ratio and lean body mass were determined. Regression and correlation analysis was performed on the data obtained from the measurement of the participants, and the levels of the relationship between the selected physical characteristics and the motor characteristics were determined. Descriptive statistics, linear regression and Pearson correlation analysis in SPSS (Ver.15) package program were applied in the evaluation of the data. The Alpha (α) set as 0,05.
According to the results of correlation analysis, there were many relationship coefficients between physical and motoric characteristics. These were respectively; there were the significant relationships between the height length and hand-grip strength, 30 m sprint, health

ball throwing and anaerobic power. There were the significant relationships between body weight and hand-grip strength, flexibility, health ball throwing and anaerobic power. There were the significant relationships between body mass index and hand-grip strength, flexibility, health ball throwing, anaerobic power, 20 m shuttle run's scores and VO_{2max}. There were the significant relationships between body fat ratio and hand-grip strength, flexibility, health ball throwing, sit-ups, anaerobic power, 20 m shuttle run's scores and VO_{2max}. In addition, there were the significant relationships between body fat mass and hand-grip strength, health ball throwing, sit-ups, anaerobic power, 20 m shuttle run's scores and VO_{2max}. And also fat-free body mass indicated the statistically significant relationships with hand-grip strength, flexibility, health ball throwing and anaerobic power.

According to the results of multiple linear regression analysis; selected physical properties have a high level and meaningful relationship with standing long jump distance ($R=0,743$; $R^2=0,552$; $p<0,05$), a very high and meaningful relationship with hand-grip strength ($R=0,934$; $R^2=0,872$; $p<0,05$), a moderate and significant relationship with 30 m sprint ($R=0,766$; $R^2=0,587$; $p<0,05$), a moderate and significant relationship with flexibility ($R=0,770$; $R^2=0,593$; $p<0,05$), very high level and meaningful relationship with health ball throwing scores ($R=0,928$; $R^2=0,860$; $p<0,05$), a very high and meaningful relationship with anaerobic power ($R=0,961$; $R^2=0,924$; $p<0,05$), and finally there was a high level and significant relationship between physical features and VO_{2max} ($R=0,850$; $R^2=0,722$; $p<0,05$). Moreover, there were no statistically significant relationship between the selected physical characteristics and the 30-second sit-ups scores ($R=0,643$; $R^2=0,413$; $p>0,05$), and also vertical jump ($R=0,537$; $R^2=0,288$; $p>0,05$).

As a result; in the light of this information, coaches working with young wrestlers can take into account the effects of body composition on motor characteristics (especially total body weight for strength characteristics, and fat-free body mass for aerobic endurance) when they choose talent or prepare a training program.

Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi / Eylül-Ekim-Kasım-Aralık Cilt: 4 Sayı:3
Journal of International Multidisciplinary Academic Researches / September-Octpber-November-December Volume: 4 Issue: 3
2017
www.joimar.com

ORTAÖĞRETİMDE YÖNETİME KATILMA VE ÇALIŞAN TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ[1]

EVALUATION OF PARTICIPATION IN MANAGEMENT AND EMPLOYEE ATTITUDES IN SECONDARY EDUCATION

[2]Tayfun ÖZYOLCU*, [3]M. Zahit SERARSLAN

***e-mail:** ozyolcutayfun@gmail.com

ÖZET

Yapılan bu araştırmada Türk eğitim sistemi içerisinde yönetime katılma ile çalışan tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya ortaöğretim kurumlarında görev yapan 117 personel dâhil edilmiştir. Araştırma kapsamında yönetime katılmanın iletişim, ekip çalışması ve hiyerarşi faktörleri ve çalışan tutumlarının da işe bağlılık, iş doyumu ve stres ile ilişkisi incelenmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde ANOVA analizi, yönetime katılma ve çalışan tutumları arasındaki ilişkinin ölçülmesi için de regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda yönetime katılma ve çalışan tutumlarının hiçbirinin kadın-erkek anlamında değer farklılığı sergilemediği ama çalışanların pozisyonlarına göre farklılık gösterdiği bulunmuştur ($p<0.05$). Özellikle idari personel ile öğretmenlerin arasında anlamlı farklılıkların bulunduğu çalışmada yapılan regresyon sonucunda ise yönetime katılmanın çalışan tutumlarında gözlemlenen varyansın %32,4'ünü açıkladığı ve yönetime katılma ile çalışan tutumları arasında 575'lik bir korelasyon bulunmuştur. Elde edilen bu bulgulara göre, yönetime katılmanın çalışan tutumlarını olumlu etkilediği tespit edilmiştir. Sonuç olarak ortaöğretim kurumlarında yönetime katılmanın çalışan tutumu üzerinde olumlu etkileri olduğu söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Yönetime katılma, çalışan tutumları, ortaöğretim

ABSTRACT

Current study aims to examine the relationship between participation in management and employee attitudes in the Turkish education system. A total of 117 personnel employed in secondary education institutions took part in the study. In the context of the study, the influence of communication, team work and hierarchy on participation in management were evaluated and the relationship between employee attitudes and job commitment, job satisfaction and stress were also examined. ANOVA analysis was performed for the statistical analysis of the data collected in the study, regression analysis was also used to measure the relationship between participation in management and employee attitudes. At the end of the study, participation in management and employee attitudes did not demonstrate any difference in terms of values between male and female but it was found that they differed according to their positions ($p <0.05$). Especially the study finding a significant difference between the administrative staff and the teachers illustrated 32.4% of variance observed in the employee attitudes and the participation in management as a result of the regression and 575 value of correlation was found between participation in management and employee attitudes. According to these findings, it was determined that participation in management has a positive effect on attitudes of employees. As a result, it is possible to say that the participation in management in the secondary education institutions influence positively employee attitudes.

Keywords: Participation in management, employee attitudes, secondary education

JEL CODE: I20

GİRİŞ

20.yy'nin başlarında gelişmeye başlayan büyük ölçekli üretim ve bu üretimi yönetmek için oluşturulan örgütler, zaman içerisinde mekanik hale gelmiş ve kendisini oluşturan insan emeğinden farklı hareket eden bir oluşum haline gelmiştir. Bu durum karar alma süreçlerinin sistematikleşilmesi ve iş görenlerin pasif konuma getirildiği örgütlerin türemesi ile devam etmiştir. Fakat bu tarz bir yönetim, insanların hem atıl olmasına hem de içinde bulunduğu

---

[1] Yapılan bu araştırma 2017 yılında İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde sunulmuş olan yüksek lisans tezinden türetilmiştir

[2] Milli Eğitim Bakanlığı, Kurum Yöneticisi

[3] Doç. Dr. İstanbul Gelişim Üniversitesi, Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul

kuruma fikri katkıda bulunamamasına sebebiyet vermiştir. Bundan dolayı zaman içerisinde bu atıllığın ve yönetimde söz sahibi olamamanın yarattığı baskıların giderilmesi için çeşitli çözümler geliştirilmiştir. İş görenlerin bahsedilen problemlerinin bertaraf edilmesi için üretilen bu çözümler, genel olarak yönetime katılma biçimleri olarak adlandırılmış ve bu kavram altında geliştirilmiştir. Günümüz insanların yaşam biçimleri ve istekleri düşünüldüğünde yönetime katılma kavramları, her zamankinden önemli hale gelmiş ve gelişimini sürdürmeye devam etmektedir.

İşletme literatüründe git gide artan bir ilgi ve alaka ile karşı karşıya olan yöne-time katılma kavramı, klasik yönetim anlayışının açmazları ve çalışanlar üzerinde oluşturduğu olumsuz etkilerden dolayı ortaya çıkmış bir kavram olup, düşünülenin aksine çok da yeni bir kavram değildir. Nitekim yönetime katılma fikrinin doğuşu ve ortaya atılması 18. yy'a, Sanayi Devrimi'ne kadar uzanan bir süreçtir (Erel, 1967). Böylesi bir durumun arkasında yatan temel sebebin, iş görenlerin süreçleri uygulayıp gören kesim olmalarına rağmen, bu süreçlere dair kararların onlardan bağımsız şekilde süreç dışı kişilerce belirleniyor olmasıdır.

Yönetime katılma kavramı, araştırmacılar tarafından farklı şekillerde tanımlanıp ele alınmış bir kavramdır. Örneğin; Eroğlu, yönetime katılmanın yapısal ve süreç olarak iki biçimde ele alınabileceğini belirtmiş; yapısal olarak yönetime katılmayı, kişilerin, karar alma sürecindeki hiyerarşik yapılanmanın herhangi bir noktasında konumlanması ya da başka bir söylemle uygulayıcının, uygulama kararının alınmasında görev üstlenmesi; süreç olarak katılmayı ise uygulayıcı konumundakilerin, kararları içsel veya dışsal olarak etkileyebilecek biçimde üst makamlara raporlama, öneri ve tenkit faaliyetlerinde bulunması ve böylesi bir mekanizmanın işlemesi olarak tanımlamıştır (Eroğlu, 2006). Bir başka tanımlama olarak yönetime katılma, işletmelerde en düşük seviyeli iş görenden başlayarak en üst konumdaki yöneticiye kadar herkese fikir üretme, fikir sunma, durum değerlendirme ve karar verme ve en önemlisi yanılma imkânının sunulmasını ifade etmektedir (Oğuz, 1996).

Yönetime katılma kavramının örgütlere sağladığı birçok önemli katkı bulun-maktadır. Bu katkılardan faydalanmak isteyen işletmeler, bu doğrultuda planlar yapmakta olup aşağıdaki amaçlar istikametinde çalışmalarını sürdürmektedir. Diğer taraftan bazı durumlar için amaçlarla katkıların aynı şey olduğunu da gözden kaçırmamak gerekmektedir. Işığıçok'a (2012) göre, genel olarak yönetime katılmanın amaçları üç temel başlık altında toplanabilmektedir. Bu amaçları; siyasal ve sosyal amaçlar, psikolojik amaçlar ve finansal amaçlar şeklinde sıralamak mümkündür.

Her ne kadar yönetime katılma literatürü, yönetime katılmanın olumlu etkilerini ifade eden çalışmaların baskın olduğu bir alan olsa da yönetime katılmanın sakıncaları olduğunu savunanlar da vardır. Sarpkaya (1997), yönetime katılmanın üç temel sakıncası olduğunu belirtmiş ve bu sakıncaları da; kararların, yönetim yeteneği olmayan bireylerin de katılımıyla alınması sonucu kararların etkinlik ve verimlilik kalitesinde düşüş; düşük kaliteli kararlar, düşük standartların oluşmasına sebebiyet verebilir; yönetime katılma ile beraber iş gören çıkarına fazla odaklanılması, örgütün amaç ve çıkarları ile ters düşebilir,

Literatürde yer alan bilgiler değerlendirildiği zaman yönetime katılmanın bazı sakıncaları bulunmasına rağmen, genel olarak örgütsel yapı için birçok olumlu sonucu da beraberinde getirmektedir. Örgütler açısından önemli bir olgu olan yönetime katılım eğitim kurumlarında üzerinde sıklıkla araştırma konusu olmamış bir kavramdır. Bu kapsamda yapılan bu

araştırmada eğitim kurumlarında yönetime katılımın çalışan tutumu üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL VE METOT

Araştırma Modeli

Yapılan bu araştırmada eğitim bilimleri, sosyal bilimler ve sağlık bilimleri alanlarında sıklıkla kullanılan betimsel araştırma modellerinden "Tarama Modeli" kullanılmıştır.

Araştırmanın Örneklemi

Yapılan bu araştırma İstanbul ili Avcılar bölgesindeki Avcılar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Mehmet Baydar Anadolu Lisesi, Avcılar Asım ve Nurhan Kocabıyık Öğretmenevi, Şehit Şerife Bacı Çok Programlı Anadolu Lisesi, Nilgün Eroğlu Anadolu Lisesi ve Ömer Seyfettin Ortaokulu kurumlarında toplamda 117 personel üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya dâhil edilen personele ilişkin tanımlayıcı bulgular Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo1. Araştırmanın Örneklem Grubuna İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

Genel İstatistikler	Değerler
Yaş Aralıkları	
18-25	18 (22,4 ort.)
26-33	42 (29,4 ort.)
34-41	28 (37,6 ort.)
42-49	17 (45,9 ort.)
50 ve üstü	12 (54,3 ort.)
Yaş Ortalamaları	
Kadın Yaş Ortalaması	33,6
Erkek Yaş Ortalaması	37,0
Genel Yaş Ortalaması	35,2
Öğretmen Yaş Ortalaması	34,2
İdari Personel Yaş Ortalaması	38,9
Diğer Personel Yaş Ortalaması	34,8
Cinsiyet	
Kadın	61
Erkek	56
Pozisyon	
Öğretmen	58
İdari Personel	20
Memur ve Diğer Personel	39

Tablo 1'de yer alan profile bakıldığında katılımcıların 61'inin kadın, 56'sının ise erkek olduğu görülmektedir. Kadın ve erkek eşitliğinin yaklaşık olarak sağlanmış olması, yönetime

katılma ve çalışma tutumları ilişkisi araştırılırken cinsiyet farklılığının bir etkisi olup olmadığına da bakılabilmesi açısından önemli bir husustur.

Çalışmada yer alan 117 katılımcıdan en küçük yaşlı katılımcı 18, en büyük yaşlı katılımcı ise 60 yaşında olmuştur. Katılımcıların yaş ortalaması ise 35,2 olarak bulunmuştur. Diğer taraftan katılımcıların 5 yaş grubuna ayrılmış, bu gruplardan en yüksek popülasyonu olanı ise 26-33 arası yaş grubu olmuştur. Pozisyonlar incelendiğinde en çok katılımcının öğretmenlerden oluştuğu, idari personel ve diğer personel sayısının toplamının ise öğretmen sayısından sadece 1 fazla olduğu görülmektedir. Çalışmada öğretmen sayısının yüksek olması, eğitim kurumlarının temelini oluşturan öğretmenlerin görüşlerinin ortaya konulması açısından önemlidir.

Verilerin Toplanması

Yönetime katılma ve çalışan tutumu kavramları, her ne kadar akademik an-lamda çokça araştırılan kavramlar olsa da bu kavramların araştırılmasında kullanılan yöntemler çeşitlilik gösterebilmektedir. Bu çeşitlilik ise nihayetinde farklı sonuçların elde edilmesine sebebiyet vermektedir. Dolayısıyla hangi ölçeğin kullanıldığı, yapılacak çalışmalar açısından önem arz etmektedir. Bu çalışmada, Bilir ve Ay tarafından hazırlanmış olan "yönetime katılma ve çalışma tutumu ölçeği" kullanılmıştır. Bu ölçeğin kullanılma sebebi ise ölçekte bulunan faktörlerin tanımlamalarının net ve çalışmamıza en uygun unsurları içermesidir. Bilir ve Ay, yapmış oldukları çalışmada faktör analizi yöntemini kullanılıp, ölçeğin uygulanması ile elde edilen sonuçları 11 faktör altında toparlamış (Burada ölçeğin ilk halindeki 98 madde nihai olarak 48'e indirilmiştir.), bu faktörleri de "destekleyici iklim, bürokratik iklim, yenilikçi iklim (örgüt iklimi)", "iletişim, ekip çalışması, hiyerarşi (çalışanların katılımı), "örgüte bağlılık, iş doyumu, stres (çalışan tutumları)", ve insan ve sosyal ilişkiler ile olumsuz etki-leşim olarak adlandırmışlardır. Ölçekteki bu 11 faktör ile açıklanan varyans %68 olup, bu analizin iç tutarlılık düzeyini gösteren Cronbach Alpha değeri ise .85 olarak bulunmuştur. Analizde hesaplanan Kaiser-Meyer-Olkin örneklem yeterliliği değeri ise .92 ve bu değerin sigması da .00 olarak bulunmuştur. Bilir ve Ay tarafından hazırlanmış bu ölçek çalışmamızda birebir kullanılmış olup, bu ölçek 5'li likert ölçeği üzerinden uygulanmıştır.

İstatistiksel Analiz

Ölçeğin uygulanması sonucu elde edilen verilen analiz edilmesi için basit sıralama, ANOVA ve regresyon modelleri kullanılmıştır. Burada basit sıralama ile kastedilen şey sorulara verilen cevaplara göre en çok puanın hangi soruda oluştuğunun belirlenmesidir. Çalışmada kullanılan bir başka analiz olan ANOVA'dır. ANOVA, üç veya daha fazla veri grubunun ortalamalarının eşit olup olmadığı test eden bir analizdir. Şayet iki veri grubunun ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığı (Yani bu iki grubun ortalamalarının eşit olup olmadığı olarak da düşünülebilir.) araştırılmak isterse t-Test yöntemi kullanılabilecek olsa da, bu iki veri grubu için de ANOVA kullanmak için beis yoktur. Öte yandan ANOVA testinde doğrudan hangi grupların ortalamaları arasında fark olduğu, hangi gruplarının ortalamaları arasında ise fark olmadığı görmek mümkün değildir. Hangi grupların ortalamalarının farklı olduğunu görebilmek için Post-Hoc testleri yapılmaktadır. Post-Hoc testleri, grupları birbirleri ile kıyaslayarak hangi grupların hangi grup ile eşlendiğinde ortalama anlamında farklılık gösteremediğini, bir çeşit ikili t-Test'ler gerçekleştirerek

ölçmektedir. Araştırmada değişkenler arasındaki ilişkinin tespit edilmesinde ise regresyon analizinden yararlanılmıştır.

BULGULAR

Çalışmada kullanılan ölçek ve bu ölçek sorularının yoğunlukları Tablo 2'de verilmiştir. Ölçek sorularına verilen cevaplar ve bunların ortalama değerlerine (yoğunluklarına) bakıldığında en yüksek değerin 4,37 puan ile "bu kurumun başarısı için benden beklenenden daha fazlasını vermeye gönüllüyüm" sorusunda oluştuğu görülmektedir. Diğer taraftan en düşük değer ise 1,53 puan ile "kurumumuzdaki baskıdan dolayı stres yaşıyorum" sorusunda görülmüştür. Bununla birlikte ilk soru için yüksek puanın, ikinci soru için ise düşük puanın kurum memnuniyetinin yüksek olduğunu gösterme açısından önemlidir.

Tablo 3, ölçekte kullanılan soruların belirli faktörler altında birleştirilmesini ve bu faktörlerin ortalama değerlerini göstermektedir. Faktörler arasında en yüksek değer 4,14 ile "iş doyumu", en düşük değer ise 2,02 ise "olumsuz etkileşim" faktörlerinde görülmüştür.

Tablo 2. Ölçek Maddeleri ve Bunların Yoğunlukları

	Sorular	Değer
1	Bu kurumda çalışmaktan gurur duyuyorum.	4,14
2	Bu kurumu seviyorum.	4,13
3	Bu kurumun geleceği benim için önemlidir.	4,23
4	Bu kurumun başarısı için benden beklenenden daha fazlasını vermeye gönüllüyüm.	4,37
5	Benim çalışabileceğim en iyi kurum burasıdır.	3,39
6	Benim kişisel değerlerimle kurumumun değerleri birbirine benzerdir.	3,50
7	Kurumumuzda iş verimliliğini artırmak için çalışanlar olarak bilgileri birbirimizle paylaşırız.	3,71
8	Kurumumuzda tek başına çalışma yerine, ekip halinde çalışma tercih edilir.	3,77
9	Kurumumuzda işle ilgili olarak arkadaşlarla tartışarak sonuca varırız.	3,52
10	Bu kurumda görüş, ve önerilerime değer verildiğini hissederim.	3,68
11	Kurumumuzda kendimi gerçekten bir ekibe ait hissediyorum.	3,59
12	İşleri başarmak için birlikte çalıştığım insanlar ile iş birliği yapıyoruz.	3,82
13	Kurumun bir parçası olduğumu hissederim.	3,83
14	İşimde başarılı olmam için yöneticilerim destek verir.	3,99
15	Görevlerimi yapmam konusunda cesaretlendirilirim.	3,78
16	İşimi yapmak için kullanabileceğim en iyi yolu bulma konusunda yeterince özgürlüğüm vardır.	3,85
17	Kurumumuz yeniliklere açıktır.	3,98
18	İşimi iyi yapmam konusunda motive edilirim.	3,72
19	Yöneticilerimle sorun yaşıyorum.	1,62
20	Stresli bir işe sahibim.	2,56
21	İşimde stres yaşıyorum.	2,39
22	Kurumumuzdaki baskıdan dolayı stres yaşıyorum.	1,53
23	İş yerinde kendimi mutsuz hissediyorum.	1,74
24	Kurumumuzdaki yöneticileri eleştiremediğim için stres yaşıyorum.	1,73
25	Kurumda, bireysel ihtiyaçlarımın önem taşıdığını hissederim.	3,15
26	Kurumumuzda çalışanlar özgür biçimde iş birliği yapabilirler.	3,57
27	Kurumumuzda çalışanların statü ve yeri ne olursa olsun fikirleri her zaman saygı ile karşılanır.	3,70
28	Kurumumuzda çalışanlar arasındaki ilişkiler rahat ve sıcaktır.	3,78
29	Kurumumuz, çalışanların iş dışında da dışarıda eğlenceli vakit geçirebilme olanaklarını yaratır.	2,99
30	Kurumda çalışanlar birbirlerinin yaptıkları islerden habersizdir.	2,30
31	Kurum çalışanları iş dışında kişisel iletişim kurmaz.	2,21
32	Kurumla ilgili haberler dedikodu şeklinde yayılır.	2,44
33	Kurumumuzda birliktelik hissi yoktur.	2,10
34	İşimden memnunum.	4,04
35	Birlikte çalıştığım kişilere güvenirim.	3,81
36	İş arkadaşlarımın bilgilerinden memnunum.	3,68
37	Kurumda işler emir komuta zincirine göre yapılır.	3,24
38	İşlerin yapılmasında ast üst ilişkisi her zaman kendini hissettirir.	2,97
39	Kurumumuzun hedefleri, üst yönetim tarafından belirlenir.	3,61
40	Kurumumda gereksinim duyduğumda her türlü bilgiyi kolaylıkla elde edebilirim.	3,64
41	Kurumumuzun genel politikaları hakkında yeterince bilgilendirilirim.	3,41
42	Kurumumuzda işimle ilgili bilinmesi gereken bilgiler zamanında bana iletilir.	3,74
43	Kurumda sürekli kontrol altında olduğumu hissederim.	2,85
44	Yaptığım işlerin zamanında bitmesi için zorlama vardır.	2,09
45	İşimi yaparken yazılı kuralların dışında hareket etmeme izin verilmez.	2,53
46	İşlerin yapılmasında yeni fikirler ve özgün yollar bulmak önem taşır.	3,83
47	Kurumumuzda çalışanların girişimci olması istenir.	3,58
48	Kurumumuzda yapılan her işin mükemmel olması istenir.	3,50

Tablo 3. Faktör Ortalama Değerleri

Faktörler	**Değer**
İşe Bağlılık *(S1, S2, S3, S4, S5, S6)*	3,99
Ekip Çalışması *(S7, S8, S9, S10, S11, S12, S13)*	3,79
Destekleyici İklim *(S14, S15, S16, S17, S18)*	4,00
Stres *(S19, S20, S21, S22, S23, S24)*	2,11
İnsan ve Sosyal İlişkiler *(S25, S26, S27, S28, S29)*	3,67
Olumsuz Etkileşim *(S30, S31, S32, S33)*	2,02
İş Doyumu *(S34, S35, S36)*	4,14
Hiyerarşi *(S37, S38, S39)*	3,60
İletişim *(S40, S41, S42)*	3,95
Bürokratik İklim *(S43, S44, S45)*	2,87
Yenilikçi İklim *(S46, S47, S48)*	4,04

Tablo 3'te bahsedilen faktörlerle ilgili dikkat edilmesi gereken bir husus, bunların genelin ortalama değerleri oluşudur. Oysa çalışmamızda kadın ve erkek olmak üzere cinsiyet farklılığı ve de öğretmen, idari personel ve memur ve diğer personel olmak üzere pozisyon farklılıkları mevcuttur. Dolayısıyla grupların değerleri arasında da farklılıkların olması mümkündür. Böylesi farklılıkların istatistiki olarak anlamlı olup olmadığı ise ANOVA testi ile yapılmaktadır.

Tablo 4'te cinsiyet ve pozisyon gruplarının ortalamaları arasında anlamlı fark olup olmadığına bakabilmek için yapılan ANOVA testinin sonuçları gösterilmektedir. Diğer taraftan hangi gruplar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını görebilmek için de Post-Hoc Tukey testi yapılmış, bu testin sonuçları ise Tablo 5'te paylaşılmıştır. Bu iki tablo incelendiğinde göze ilk çarpan şeylerden biri, (Tablo 4 sonuçlarına göre) katılımcılar arasında cinsiyet anlamında bir farklılığın gözlemlenmemiş oluşudur. Burada tüm sig. değerleri .05'ten büyük olarak gerçekleşmiştir. Bu nedenle hiçbir faktörde H_0 reddedilememiş, dolayısıyla da kadın ve erkeklerin faktörler anlamında benzer durumlara sahip olduğu teyit edilmiştir.

Tablo 4. Cinsiyet ve Pozisyon Grupları İçin ANOVA Sonuçları

	Tanımlayıcı İstatistikler				ANOVA		
	Grup	**N**	**Ort.**	**St.Sap.**		**F**	**Sig.**
İşe Bağlılık	Kadın	61	3,9443	,64821	Gruplar Arası	,046	,831
	Erkek	56	3,9732	,80915	Grup İçi	-	-
	Toplam	117	3,9581	,72662	Toplam	-	-
Ekip Çalışması	Kadın	61	3,7000	,81486	Gruplar Arası	,005	,946
	Erkek	56	3,7107	,87940	Grup İçi	-	-
	Toplam	117	3,7051	,84270	Toplam	-	-
Hiyerarşi	Kadın	61	3,1361	,92557	Gruplar Arası	2,209	,140
	Erkek	56	3,4179	1,1225	Grup İçi	-	-
	Toplam	117	3,2709	1,0298	Toplam	-	-
İş Doyumu	Kadın	61	3,8279	,82424	Gruplar Arası	,021	,885
	Erkek	56	3,8500	,82748	Grup İçi	-	-
	Toplam	117	3,8385	,82230	Toplam	-	-
Stres	Kadın	61	1,9311	,80716	Gruplar Arası	,000	,996
	Erkek	56	1,9304	,75821	Grup İçi	-	-
	Toplam	117	1,9308	,78074	Toplam	-	-
İletişim	Kadın	61	3,5508	,89808	Gruplar Arası	,338	,562
	Erkek	56	3,6518	,98017	Grup İçi	-	-
	Toplam	117	3,5991	,93555	Toplam	-	-
İşe Bağlılık	Öğretmen	58	3,7879	,79716	Gruplar Arası	4,836	,010
	İdari Personel	20	4,3450	,64357	Grup İçi	-	-
	Diğer Personel	39	4,0128	,57040	Toplam	-	-
	Toplam	117	3,9581	,72662			
Ekip Çalışması	Öğretmen	58	3,5414	,81111	Gruplar Arası	5,189	,007
	İdari Personel	20	4,2200	,82564	Grup İçi	-	-
	Diğer Personel	39	3,6846	,81193	Toplam	-	-
	Toplam	117	3,7051	,84270			
Hiyerarşi	Öğretmen	58	3,0259	,94490	Gruplar Arası	3,407	,037
	İdari Personel	20	3,4800	1,2714	Grup İçi	-	-
	Diğer Personel	39	3,5282	,95254	Toplam	-	-
	Toplam	117	3,2709	1,0299			
İş Doyumu	Öğretmen	58	3,7034	,75602	Gruplar Arası	4,024	,020
	İdari Personel	20	4,2900	,63486	Grup İçi	-	-
	Diğer Personel	39	3,8077	,93228	Toplam	-	-
	Toplam	117	3,8385	,82230			
Stres	Öğretmen	58	2,1328	,85643	Gruplar Arası	4,410	,014
	İdari Personel	20	1,8450	,79702	Grup İçi	-	-
	Diğer Personel	39	1,6744	,55617	Toplam	-	-
	Toplam	117	1,9308	,78074			
İletişim	Öğretmen	58	3,4983	,91200	Gruplar Arası	2,405	,095
	İdari Personel	20	4,0100	,75107	Grup İçi	-	-
	Diğer Personel	39	3,5385	1,0169	Toplam	-	-
	Toplam	117	3,5991	,93555			

Bununla birlikte Tablo 4'ün pozisyonla ilgili kısımlarına bakıldığında, cinsiyetteki durumun aksine pozisyon anlamında gruplar arasında istatistiki olarak anlamlı ortalama farklılıkları mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Zira, iletişim faktörü hariç diğer tüm faktörlerin ANOVA analizi sig. değerlerinin .05'ten küçük olduğu görülmektedir. *O halde kişilerin çalıştığı pozisyonların, onların hem ekip çalışması ve hiyerarşi gibi yönetime katılma düzeyi algılarını hem de işe bağlılık, iş doyumu ve stres gibi çalışan tutumlarını farklı etkilediğini istatistiki*

olarak söylemek mümkündür. Diğer taraftan bu farklılıkların hangi faktörlerde hangi gruplar için oluştuğunu söyleyebilmek için Tablo 5'e bakılması gerekmektedir.

Tablo 5. Pozisyonlara Göre ANOVA Post-Hoc Tukey Test Sonuçları

Faktörler	(I) Pozisyonu	(J) Pozisyonu	Ort. Farkı (I-J)	Sig.
İşe Bağlılık	Öğretmen	İdari Personel	-,55707*	,008
		Diğer Personel	-,22489	,275
	İdari Personel	Öğretmen	,55707*	,008
		Diğer Personel	,33218	,204
	Diğer Personel	Öğretmen	,22489	,275
		İdari Personel	-,33218	,204
Ekip Çalışması	Öğretmen	İdari Personel	-,67862*	,005
		Diğer Personel	-,14324	,673
	İdari Personel	Öğretmen	,67862*	,005
		Diğer Personel	,53538*	,048
	Diğer Personel	Öğretmen	,14324	,673
		İdari Personel	-,53538*	,048
Hiyerarşi	Öğretmen	İdari Personel	-,45414	,196
		Diğer Personel	-,50234*	,047
	İdari Personel	Öğretmen	,45414	,196
		Diğer Personel	-,04821	,984
	Diğer Personel	Öğretmen	,50234*	,047
		İdari Personel	,04821	,984
İş Doyumu	Öğretmen	İdari Personel	-,58655*	,015
		Diğer Personel	-,10424	,805
	İdari Personel	Öğretmen	,58655*	,015
		Diğer Personel	,48231	,078
	Diğer Personel	Öğretmen	,10424	,805
		İdari Personel	-,48231	,078
Stres	Öğretmen	İdari Personel	,28776	,313
		Diğer Personel	,45840*	,012
	İdari Personel	Öğretmen	-,28776	,313
		Diğer Personel	,17064	,693
	Diğer Personel	Öğretmen	-,45840*	,012
		İdari Personel	-,17064	,693
İletişim	Öğretmen	İdari Personel	-,51172	,087
		Diğer Personel	-,04019	,976
	İdari Personel	Öğretmen	,51172	,087
		Diğer Personel	,47154	,157
	Diğer Personel	Öğretmen	,04019	,976
		İdari Personel	-,47154	,157

Tablo 5'e bakıldığında **işe bağlılık** faktörü bağlamında, idari personel ile öğretmen arasındaki ortalama farklılığının sig. değerinin .05'ten küçük olduğu görülmektedir. Bu durum H_0'ın reddi, yani alternatif hipotez olan H_1'in kabul edilmesi anlamına gelmektedir. H_1'in "iki grup ortalamasının istatistiki olarak anlamlı bir şekilde farklı olduğu" anlamına geldiği düşünülürse, *öğretmenler ve idari personelin istatistiki olarak anlamlı bir şekilde farklı düzeylerde işe bağlılık gösterdikleri söylenebilir*. Bu durum, Tablo-4'teki grup ortalamalarının incelenmesi ile de anlaşılabilir. Zira Tablo 4'e bakıldığında öğretmenlerin işe bağlılık oranının ortalama olarak 3,79 (3,7879) puan olduğu, buna karşılık idari personelin işe bağlılık oranının ise ortalama olarak 4,35 (4,3450) puan olduğu görülmektedir. Bununla birlikte "memur ve diğer personellerin" istatistiki olarak anlamlı bir biçimde ne öğretmenlerden ne de idari personelden ortalamalar anlamında farklılık gösteremediği de yine Tablo-5'ten anlaşılmaktadır (Memur ve diğer personel ortalama puanı 4,01'dir.). *Diğer taraftan işe*

bağlılık faktörü ile ilgili gözlemlenen bu durumun bir benzeri de iş doyumu faktöründe gözlemlenmiştir. Tablo 5'te **iş doyumu** faktörüne bakıldığında öğretmen ve idari personel arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenirken, buna karşılık diğer personelin ortalama iş doyumu puanının ne öğretmenlerden ne de idari personelden ayrışamadığı görülmüştür (İş doyumu anlamında öğretmenlerin ortalama puanı 3,70, idari personelin ortalama puanı 4,29 ve diğer personelin ortalama puanı 3,81 olarak gerçekleşmiştir).

Öte yandan kurumdaki alt üst ilişkilerini tanımlayan **hiyerarşi** faktörü incelendiğinde, idari personel ile hem öğretmen hem de diğer personel arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık bulunamazken, öğretmen ile diğer personel arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur (Tablo 4'e bakıldığında öğretmenlerin ortalama hiyerarşi faktörü puanının 3,03, idari personelin ortalama puanı 3,48 ve diğer personelin ortalama puanının da 3,53 olarak bulunduğu görülmektedir). Burada öğretmenlerin hiyerarşi puanlarının idari personelden düşük olması, üstlerinin kurumdaki hiyerarşik düzen mevcudiyetini aynı oranda hissetmedikleri, kurumu daha az hiyerarşik gördükleri anlamına gelmektedir.

Ekip çalışması faktörüne bakıldığında, idari personel ile hem öğretmen hem de diğer personel ortalama puanı arasında ortalamalar anlamında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık bulunurken, diğer personel ile öğretmen arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Burada öğretmenlerin ortalama puanı 3,54, idari personelin ortalama puanı 4,22 ve diğer personelin ortalama puanı 3,68 olarak bulunmuştur. *Diğer taraftan böylesi bir durum, idari personelin aslında ekip çalışması gerçekleştirdiğine inandığı bir ortamda (Yönetici olarak en azından böyle yaptıklarına inanıyor olabilirler.) diğer personel ve öğretmenlerin bu inancı daha az paylaştıkları şeklinde yorumlanabilir.*

Çalışmada bulunan ilginç sonuçlardan biri de ANOVA analizinde anlamlı bir farklılığın bulunduğu son unsur olan **stres** faktörüne bakıldığında görülmektedir. Nitekim bu faktörün Tablo 5 değerlerine bakılacak olursa, idari personel ile hem öğretmen hem de diğer personel arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık bulunamazken, öğretmen ile diğer personel arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Burada öğretmenlerin ortalama stres puanı (2,13), idari personelin ortalama puanı (1,85) ve diğer personelin ortalama stres puanı (1,67) olarak bulunmuştur. Öte yandan yaptıkları işlerde herhangi büyük bir yükümlülük altına girmeyen, genel olarak daha basit işlerde görev alan memur ve diğer personelin stres seviyesinin bu üç grup içerisinde en düşük olması şaşırtıcı değildir. Fakat öğretmenlerin, üstlerinden daha fazla stres hissetmeleri ise örgüt yaklaşımları açısından ilginç bir sonuçtur. Zira genel olarak kademe arttıkça sorumluluk da arttığı için yöneticilerin kendilerini astlarına nazaran daha fazla stresli hissettikleri yönünde birçok çalışma bulunmaktadır. Lakin burada ankete katılan öğretmenlerin, yöneticilerinden daha fazla stres altında bulunduklarını belirttikleri görülmektedir. Bu sonucun arkasında yatan sebepler ise, *öğretmenlikten yöneticiliğe geçilmesi ile öğrencilerle ve velilerle direkt temasın nispeten azalması*, *yöneticilerin yaş ortalamasının nispeten yüksek olması* ve *gelecek kaygısının göreceli olarak azalması*, *yine yaşa bağlı olarak öğretmenlerin günümüz tüketim alışkanlıklarına sahip olması ve ihtiyaçlarını karşılamak için daha fazla para baskısı hissetmesi*, *artan otorite ve prestijin yönetici de yarattığı güven ve rahatlık* vb. unsurlar olarak gösterilebilir.

Ölçeğimiz kullanılarak elde edilen faktörlerin gruplar bazında değerlendirilmesi ANOVA analizi ile mümkün olabilirken, bu faktörlerin birbirleri olan ilişkilerinin incelenmesi ise

ancak regresyon modelleri ile gerçekleştirilebilir. Böylesi bir ilişkilendirme hem faktör düzeyinde hem de bu faktörlerin üst kavramları olan yönetime katılma (iletişim, ekip çalışması ve eklenirse hiyerarşi) ve çalışan tutumları (işe bağlılık, stres ve iş doyumu) üzerinden de yapılabilir.

Çalışmadaki faktörler ve önceki anlatılanlar düşünüldüğünde iletişim ve ekip çalışmasının, çalışan tutumlarının tümünü pozitif; hiyerarşi kavramının ise çalışan tutumlarının hepsini negatif etkilemesi beklenmektedir. Diğer taraftan iletişim, ekip çalışması ve eklenirse hiyerarşi faktörlerinin toplulaştırılmış hali olan yönetime katılma kavramının da çalışan tutumlarını pozitif etkilemesi beklenmektedir.

Bu çalışmada faktörler arası ilişki hem faktör düzeyinde hem de üst kavram düzeyinde analiz edilmiştir. Bunun nedeni ise alt faktörlerde anlamlı sonuçlar çıkmış olsa da üst kavramlarda istatistiki olarak anlamlı sonuçlar elde edilmeyebilir oluşudur. Çalışma analizi SPSS 23 programı üzerinde gerçekleştirilmiş olup, analiz sonuçları tablolar halinde Tablo 6, Tablo 7, Tablo 8, Tablo 9, Tablo 10, Tablo 11, Tablo 12, Tablo-13 ve Tablo 14'te paylaşılmıştır.

Tabloların yorumlanmasına başlamadan önce özellikle belirtilmesi gereken bir husus, çalışmadaki analizlerin hepsinin F test sig. değerleri .000'dır. Bu açıdan kurulan bütün modeller istatistiki olarak anlamlıdır. Fakat bu anlamlılık, her modelin bizim için uygun model olduğu anlamına gelmektedir. Bu nedenle modeller arasında istatistiki değerleri en uygun olan modeller özellikle belirtilecektir. Diğer taraftan faktörlerin regrese edilmesi model olarak her ne kadar önemli olsa da burada dikkat edilmesi gerekenin direkt yönetime katılma ve çalışan tutumu arasındaki regresyonlar olduğunu dikkat etmek gerekmektedir.

Tablo 6. İşe Bağlılık ile İletişim ve Ekip Çalışması Regresyon Sonucu

Model 1: İşe Bağlılık = $b_1 + b_2$.İletişim + b_3.Ekip Çalışması + u

Pearson Kor / (sig.)	**Faktörler**	**İşe Bağ.**	**İletişim**	**Ekip Çal.**	
	İşe Bağ.	1,00	,354 (,000)	,666 (,000)	
	İletişim	,354 (,000)	1,00	,450 (,000)	
	Ekip Çal.	,666 (,000)	,450 (,000)	1,00	
Model Özeti	**R^2**	**Adjusted R^2**	**Tahminin Std. Hatası**		**Dur-Wat.**
	,447	,438	,54487		1,675
Katsayılar	**Faktörler**	**B***	**Beta****	**Sig.**	
	Kesme	1,738	-	,000	
	İletişim	,053	,068	,387	
	Ekip Çal.	,548	,636	,000	

**Standardize Edilmemiş Katsayı B değeri, **Standardize Edilmiş Katsayı Beta Değeri*

Tablo 6'da ekip çalışması ve iletişimin işe bağlılık üzerindeki etkisi incelenmiştir. Kurulan regresyon modelinde ilk önce Pearson korelasyon testine bakılırsa, iletişim faktörü ile işe bağlılık arasındaki korelasyon ,354; ekip çalışması ile işe bağlılık arasındaki korelasyonun ise ,666 olduğu görülmektedir. Her iki korelasyonun parantez içerisinde verilen sig. değerinin ,000 olduğu, yani korelasyonların istatistiki olarak anlamlı olduğu düşünülürse ekip çalışmasının ile işe bağlılık arasındaki ilişkinin, iletişim ile işe bağlılık arasındaki ilişkinin neredeyse iki katı olduğu anlaşılmaktadır. Bu açıdan ekip çalışmasının işe bağlılığı etkileyen önemli bir unsur olduğu söylenebilir. Regresyon anlamında modelin **R^2** ve **Adjusted R^2**

değerlerinin de sırasıyla ,447 ve ,438 olduğu düşünülürse, Model 1'in kabul edilebilir bir model olduğu söylenebilir. Regresyon için en önemli nokta olan katsayılar kısmına bakacak olursak, iletişim faktörünün katsayısının ,068 ve ekip çalışması faktörünün katsayısının ,636 olarak oluştuğu görülmektedir. Bu değerler, bu faktörlerin regresyon modelinde işe bağımlılığı ne kadar etkilediğini gösterirken, bunların sig. değerleri ise bu katsayıların regresyon modelinde bulunup bulunmamasının istatistiki olarak anlamlı olup olmadığını göstermektedir. Bu değerlere bakıldığında, ekip çalışmasının sig. değerinin ,000 olduğu yani modelde bulunmasının anlamlı olduğu, buna karşılık iletişim faktörünün ise sig. değerinin ,387 olduğu ve dolayısıyla da modelde bulunmasının istatistiki olarak anlamsız olduğu görülmektedir. *Tüm söylenenler düşünüldüğünde, Model 1'in anlamlı bir model olduğu ama iletişim faktörün ile işe bağlılık arasındaki ilişkinin ve de iletişim faktörünün işe bağlılığa oluşturduğu etkinin istatistiki olarak anlamlı olmadığı söylenebilir.*

Tablo 7. İşe Bağlılık ile İletişim, Ekip Çalışması ve Hiyerarşi Regresyon Sonucu

Model 2: İşe Bağlılık = $b_1 + b_2$.İletişim + b_3.Ekip Çalışması + b_4.Hiyerarşi + u

Pearson Kor / (sig.)	**Faktörler**	**İşe Bağ.**	**İletişim**	**Ekip Çal.**	**Hiyerarşi**
	İşe Bağ.	1,00	,354 (,000)	,666 (,000)	,142 (,063)
	İletişim	,354 (,000)	1,00	,450 (,000)	,126 (,087)
	Ekip Çal.	,666 (,000)	,450 (,000)	1,00	,021
	Hiyerarşi	,142 (,063)	,126 (,087)	,021 (,409)	1,00 (,409)
Model Özeti	**R^2**	**Adjusted R^2**	**Tahminin Std. Hatası**		**Dur-Wat.**
	,462	,448	,53997		1,744
Katsayılar	**Faktörler**	**B***	**Beta****	**Sig.**	
	Kesme	1,489	-	,000	
	İletişim	,039	,050	,525	
	Ekip Çal.	,553	,641	,000	
	Hiyerarşi	,086	,122	,082	

**Standardize Edilmemiş Katsayı B değeri, **Standardize Edilmiş Katsayı Beta Değeri*

Tablo 7, Tablo 6'da oluşturulan 1 numaralı regresyon modelinin hiyerarşi faktörü ile geliştirilmiş halini içermektedir. Modelde Pearson korelasyon değerleri hiyerarşi harici tüm faktörler için Tablo-6'daki ile aynıdır. Bu açıdan tekrardan kaçınmak adına sadece hiyerarşi faktörü ele alınacak olursa, bu faktör ile işe bağlılık arasında ,142 düzeyinde zayıf bir korelasyon bulunmuş olup, bu korelasyonun sig. değeri ,063 yani .05'ten büyük olduğu için korelasyon istatistiki olarak anlamlı da bulunmamıştır. Her ne kadar Model 2'nin **R^2** ve **Adjusted R^2** değerleri, Model 1'den çok ufak da olsa iyi görünse de hiyerarşi faktörünün modele eklenmesinin anlamsız olduğu görülmektedir. Zira hiyerarşi faktörünün sig. değerinin .05'ten büyük olduğu görülmektedir.

İş doyumu ile iletişim ve ekip çalışması faktörleri arasında yapılan regresyonun (Model 3) sonucunu gösteren Tablo-8'e bakıldığında ilk olarak bu modelin işe bağlılık ile ilgili modellerden (Model 1 ve Model 2) daha tutarlı bir model olduğu anlaşılmaktadır (Çünkü Model 3'ün **R^2** ve **Adjusted R^2** değerleri sırasıyla ,510 ve ,576 olarak gerçekleşerek Model 1 ve Model 2'den fazla olmuştur.). Bu açıdan işe bağlılık kavramının, yönetime katılma faktörlerinden daha fazla etkilendiği söylenebilir. Pearson korelasyonları anlamında bakıldığında iletişim ve ekip çalışmasının iş doyumu korelasyonlarının göreceli olarak yüksek olduğu ve istatistiki olarak anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 8. İş Doyumu ile İletişim ve Ekip Çalışması Regresyon Sonucu

Model 3: İş Doyumu = $b_1 + b_2$.İletişim + b_3.Ekip Çalışması + u

Pearson Kor / (sig.)	**Faktörler**	**İş Doyumu**	**İletişim**	**Ekip Çal.**	
	İş Doyumu	1,00	,671 (,000)	,534 (,000)	
	İletişim	,671 (,000)	1,00	,450 (,000)	
	Ekip Çal.	,534 (,000)	,450 (,000)	1,00	
Model Özeti	**R^2**	**Adjusted R^2**	**Tahminin Std. Hatası**		**Dur-Wat.**
	,518	,510	,57579		1,792
Katsayılar	**Faktörler**	**B***	**Beta****	**Sig.**	
	Kesme	1,078	-	,000	
	İletişim	,475	,541	,000	
	Ekip Çal.	,283	,290	,000	

**Standardize Edilmemiş Katsayı B değeri, **Standardize Edilmiş Katsayı Beta Değeri*

Diğer taraftan iş doyumu özelinde görülen ilginç bir durum ise iletişim faktörünün etkilerinde görülmektedir. Zira Model 1 ve Model 2'de düşük çıkan iletişim faktörü korelasyonları (işe bağlılıkla korelasyon), Model 3 ve hatta Model 4'te, Model 1 ve Model 2'nin neredeyse 2 katı düzeyinde gerçekleşmiştir. Model 3'teki regresyon katsayılarına bakıldığında ise bu durum daha netleşmektedir. Çünkü burada iletişim faktörünün beta değeri ,541 olarak ölçülmüşken, ekip çalışmasının beta değeri ,290 olarak ölçülmüştür. Bu iki değerin de sig. değerinin ,000 olduğu, yani iki katsayının da anlamlı olduğu düşünülürse, *iletişim faktörünün iş doyumu üzerinde daha etkin bir aktör olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.*

Tablo 9. İş Doyumu ile İletişim, Ekip Çalışması ve Hiyerarşi Regresyon Sonucu

Model 4: İş Doyumu = $b_1 + b_2$.İletişim + b_3.Ekip Çalışması + b_4.Hiyerarşi + u

Pearson Kor / (sig.)	**Faktörler**	**İş Doyumu**	**İletişim**	**Ekip Çal.**	**Hiyerarşi**
	İş Doyumu	1,00	,671 (,000)	,534 (,000)	,258 (,002)
	İletişim	,671 (,000)	1,00	,450 (,000)	,126 (,087)
	Ekip Çal.	,534 (,000)	,450 (,000)	1,00	,021 (,409)
	Hiyerarşi	,258 (,002)	,126 (,087)	,021 (,409)	1,00
Model Özeti	**R^2**	**Adjusted R^2**	**Tahminin Std. Hatası**		**Dur-Wat.**
	,553	,541	,55730		1,758
Katsayılar	**Faktörler**	**B***	**Beta****	**Sig.**	
	Kesme	,646	-	,031	
	İletişim	,451	,513	,000	
	Ekip Çal.	,292	,299	,000	
	Hiyerarşi	,149	,187	,004	

**Standardize Edilmemiş Katsayı B değeri, **Standardize Edilmiş Katsayı Beta Değeri*

Model 3'ün, hiyerarşi faktörü ile genişletilmiş hali olan Model 4 (Tablo 9), model anlamlılığı açısından Model 3 ile benzer performans göstermiştir. Diğer taraftan Pearson korelasyon katsayılarına bakıldığında hiyerarşi faktörünün hem korelasyon hem regresyon katsayı anlamında istatistiki olarak anlamlı olduğu Model 4, aynı zamanda hiyerarşi faktörünün anlamlı bulunduğu tek modeldir. *Çalışmamızda hiyerarşi puanının yüksek olmadığı düşünüldüğünde bu durum, düşük hiyerarşi ile (bir başka açıdan da daha katılımcı bir yönetimle) iş doyumu arasındaki varsayımsal ilişkinin doğrulanması açısından önemlidir.*

Tablo 10. Stres İle İletişim Ve Ekip Çalışması Regresyon Sonucu

Model 5: Stres = b_1 + b_2.İletişim + b_3.Ekip Çalışması + u

Pearson Kor / (sig.)	**Faktörler**	**Stres**	**İletişim**	**Ekip Çal.**	
	Stres	1,00	-,399 (,000)	-,434 (,000)	
	İletişim	-,399 (,000)	1,00	,450 (,000)	
	Ekip Çal.	-,434 (,000)	,450 (,000)	1,00	
Model Özeti	**R^2**	**Adjusted R^2**	**Tahminin Std. Hatası**		**Dur-Wat.**
	,240	,227	,68650		1,839
Katsayılar	**Faktörler**	**B***	**Beta****	**Sig.**	
	Kesme	3,792	-	,000	
	İletişim	-,213	-,256	,006	
	Ekip Çal.	-,295	-,319	,001	

**Standardize Edilmemiş Katsayı B değeri, **Standardize Edilmiş Katsayı Beta Değeri*

Kişilerin bulunduğu iş ve örgütten dolayı yaşadığı stresin, yönetime katılma ile ters orantılı olduğu hipotezini doğrulayan Model 5 (Tablo 10), her ne kadar yüksek korelasyon skorları ve genel modem anlamlılığı puanları sergilememiş olsa da, yine de doğrulayıcı hüviyetinden dolayı önemlidir. Burada Pearson korelasyon katsayılarının negatif işaretli olması ve sig. değerlerinin ,000'dan küçük olması ters ilişkiyi doğrular niteliktedir. Negatif etkinin görüldüğü bir başka nokta olan regresyon katsayılarına bakıldığında ekip çalışması faktörünün, iletişim faktörüne nazaran stres üzerinde daha etkili olduğu görülmektedir. *Bu durumun bir benzerinin işe bağlılık faktöründe görüldüğü de hesaba katılırsa, işe bağlılığın sağlanması ve stres seviyesinin azaltılması için ekip çalışmasının, iş doyumunun sağlanması açısından da iletişim imkânlarının genişletilmesinin daha önemli olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.*

Tablo 11. Stres ile İletişim, Ekip Çalışması ve Hiyerarşi Regresyon Sonucu

Model 6: Stres = b_1 + b_2.İletişim + b_3.Ekip Çalışması + b_4.Hiyerarşi + u

Pearson Kor / (sig.)	**Faktörler**	**Stres**	**İletişim**	**Ekip Çal.**	**Hiyerarşi**
	Stres	1,00	-,399 (,000)	-,434 (,000)	,013 (,444)
	İletişim	-,399 (,000)	1,00	,450 (,000)	,126 (,087)
	Ekip Çal.	-,434 (,000)	,450 (,000)	1,00	,021 (,409)
	Hiyerarşi	,013 (,444)	,126 (,087)	,021 (,409)	1,00
Model Özeti	**R^2**	**Adjusted R^2**	**Tahminin Std. Hatası**		**Dur-Wat.**
	,243	,223	,68826		1,831
Katsayılar	**Faktörler**	**B***	**Beta****	**Sig.**	
	Kesme	3,675	-	,000	
	İletişim	-,220	-,263	,005	
	Ekip Çal.	-,293	-,316	,001	
	Hiyerarşi	,040	,053	,520	

**Standardize Edilmemiş Katsayı B değeri, **Standardize Edilmiş Katsayı Beta Değeri*

Tablo 11'de verilen Model 6, Model 5'in hiyerarşi faktörü ile genişletilmiş hali olup, Model 5'ten çok farklı sonuçlar göstermemektedir. Fakat hiyerarşinin stresle hem korelasyon hem de regresyon anlamında ilişkisiz çıkması ise Model 6 açısından belirtilmesi gereken bir husustur. Stresle hiyerarşinin ilintisiz çıkması ilginç bir sonuç olmakla beraber bu durum, kişilerin bu

çalışma düzenine alışmasından kaynaklanıyor olabilir. Lakin sonuçların böylesi bir söylemi tam olarak destekleyici olmadığını da özellikle belirtmek gerekir.

Tablo 12. Çalışan Tutumu ile Yönetime Katılma (Hiyerarşisiz) Regresyon Sonucu

Model 7: Çalışan Tutumu = $b_1 + b_2$.Yönetime Katılma (Hiyerarşi Eklenmemiş!) + u

Pearson Kor / (sig.)	**Faktörler**	**Çalışan Tut**	**Y.K. (H'siz)**		
	Çalışan Tut.	1,00	,535 (,000)		
	Y.K. (H'siz)	,535 (,000)	1,00		
Model Özeti	**R^2**	**Adjusted R^2**	**Tahminin Std. Hatası**		**Dur-Wat.**
	,287	,280	,33170		1,661
Katsayılar	**Faktörler**	**B***	**Beta****	**Sig.**	
	Kesme	2,233	-	,000	
	Y.K. (H'siz)	,277	, ,535	,000	

**Standardize Edilmemiş Katsayı B değeri, **Standardize Edilmiş Katsayı Beta Değeri*

Çalışmanın en temel araştırmasını içeren yönetime katılma ve çalışan tutumu ilişkisinin incelendiği Tablo 12 ve Tablo 13 (Model 7 ve Model 8), bu iki faktör arasında anlamlı bir ilişkinin varlığını ortaya koymaktadır.

Tablo 13. Çalışan Tutumu ile Yönetime Katılma (Hiyerarşili) Regresyon Sonucu

Model 8: Çalışan Tutumu = $b_1 + b_2$.Yönetime Katılma (Hiyerarşi Eklenmiş!) + u

Pearson Kor / (sig.)	**Faktörler**	**Çalışan Tut**	**Y.K. (H'li)**		
	Çalışan Tut.	1,00	,575 (,000)		
	Y.K. (H'li)	,575 (,000)	1,00		
Model Özeti	**R^2**	**Adjusted R^2**	**Tahminin Std. Hatası**		**Dur-Wat.**
	,330	,324	,32142		1,664
Katsayılar	**Faktörler**	**B***	**Beta****	**Sig.**	
	Kesme	1,997	-	,000	
	Y.K. (H'li)	,354	,575	,000	

**Standardize Edilmemiş Katsayı B değeri, **Standardize Edilmiş Katsayı Beta Değeri*

Tablo 12 ve Tablo 13'e bakıldığında, bu iki modelden Pearson korelasyon katsayısı olarak daha yüksek puana sahip olanın Tablo-13 yani Model 8 olduğu görülmektedir. Model 8'de gözlemlenen ,575 puanlık korelasyon çalışan tutumu ile yönetime katılma arasında orta şiddetli bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Yine Tablo-12 ve Tablo-13' bakıldığında, bu modellerden "R" ^"2" ve Adjusted "R" ^"2" 'i daha yüksek olanın da Tablo 13'teki Model 8 olduğu görülmektedir. Burada gözlemlenen ,324'lik Adjusted "R" ^"2" değeri, hiyerarşi faktörünün içinde bulunduğu yönetime katılma değerlerinin, çalışan tutumu değerlerinde görülen varyansın %32,4'ünü açıkladığını belirtmektedir. Bu açıdan yönetime katılmanın çalışan tutumunu tamamen belirleyen bir unsur olmasa da buna etki eden önemli bir faktör olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Diğer taraftan Tablo-13'te verilen yönetime katılma regresyon katsayına bakıldığında, beta değerinin ,575 olduğu görülmektedir. Bu durum ise yönetime katılma değerinde ortaya çıkacak bir birimlik değişikliğin çalışan tutumunda ,575 puan gibi bir etki oluşturacağı şeklinde yorumlanabilir.

TARTIŞMA SONUÇ

Çalışmanın birinci bölümünde yönetim kavramından ve yönetime katılma olgusundan bahsedilerek, bu olgunun detaylarına girilmiştir. Araştırma sırasında baş-vurulan kaynaklardan elde edilen bilgiler ışığında yönetime katılmanın iş yerine birçok olumlu katkı sağladığı gözlemlenmiştir. Bu katkılardan biri yönetime katılmanın işyerinde demokratik bir atmosfer oluşturulmasına yardımcı olmasıdır. Yönetime katılımın sağlandığı örgütlerde oluşan bu demokratik ortamın örgüt verimliliğini ve etkinliğini artırdığı görülmüştür.

Yönetime katılımın yararlarından biri de işgörenin psikolojik olarak tatmin hissetmesi ve çalışma motivasyonunun sağlanmasına olan katkısıdır. İşgörenlerin maddi olarak tatmini kadar önemli bir unsur olan manevi tatmin, ancak işgörenin kendisini kıymetli ve başkalarının da onu önemli gördüğünü hissetmesi ile mümkündür. Bu ise ancak işgörenin fikirlerini sunabildiği ve sunduğu fikirlerin de dikkate alabildiği ortamlarla mümkün olabilir. Kişilerin böylesi ortamlarda elinden gelenden daha fazlasını vermeye meyilli olacağının belirtildiği çeşitli çalışmalarda, bunun aynı zamanda işgörenin motivasyonunu ve özgüvenini artıracağı, dolayısıyla da psikolojik doyuma ve iyiliğe ulaşmada önemli bir rol üstleneceği vurgulanmıştır.

Çalışmadaki bulgulara göre yönetime katılma sistemlerinin uygulanması ile elde edilebilecek faydalardan bir tanesi de denetim mekanizmasının etkinliğinin artırılması ve geliştirilmesi hususunda yaşanmaktadır. Zira yönetim tabanının genişletilmesi, kararların geniş bir mutabakata yayılması ve çoğul karar alıcılar tarafından alınmış olması, kararların birçok göz tarafından takip edilmesi anlamına geleceğinden dolayı hem uygulayıcılar da hem de alıcılar da kendine çeki düzen verilmesi ve diğerlerini de kontrol etme baskısı oluşturmaktadır. Bundan dolayı yönetime katılmanın, denetim mekanizmasını etkin hale getireceği birçok araştırmacı tarafından vurgulanmış bir husustur.

Yönetime katılmanın sağlayacağı faktörlerden biri de kişinin hiyerarşik düzen-den ve etkisizlikten dolayı yaşadığı stresten kurtulması olarak belirtilebilir. Özellikle günümüz çalışma hayatının hız ve temposu, rutinliği ve işgören hayatında kapladığı zaman, işgörenin hissettiği stres katsayısının artmasına neden olmuştur. Burada yönetime katılma, kişinin aktifliğini sağlaması ve kıymet görme hissiyatının oluşması açısından önemli bir görev üstlenmektedir.

Tüm bunlarla birlikte bu sayılanların Türkiye'de ve de özellikle eğitim alanında fazla araştırılmamış oluşu, bu çalışmanın yapılmasına temel sebep olmuştur. Bu çalışmada sıralanan katkılar ve etki alanlarının ölçülmesi adına, yönetime katılma iletişim, ekip çalışması ve hiyerarşi üzerinden ele alınıp bunun kişilerin iş doyumu, işe bağlılık ve stres düzeyleri üzerine etkisinin araştırılması yoluna gidilmiştir.

Araştırmanın gerçekleştirilmesi için çalışmada anket yöntemi kullanılmış ve öl-çek 117 kişiye uygulanmıştır. 56'sı erkek 61'i kadın ve 58'i öğretmen ve 59 öğretmen dışı personelden oluşan katılımcılara yöneltilen sorular ve bu sorulardan alınan cevaplar doğrultusunda analizler yapılmıştır. Çalışmada oluşturulan faktörlerden iş doyumu, işe bağlılık ve stres çalışan tutumları, iletişim, ekip çalışması ve hiyerarşi de yönetime katılma üst kavramlarının faktörleri olarak ele alınmış, bunların kendi içlerindeki durumları ve birbirleri ile olan ilişkileri üzerine çeşitli istatistiki analizler yapılmıştır. Bu analizlerin sonuçları ise ikinci bölümde detaylı olarak ela alınmıştır.

Çalışmadaki bulgulardan biri, çalışan tutumlarının cinsiyete bağlı değişim göstermediği olmuştur. Bu kadın veya erkeklerin iş doyumu, stres, işe bağlılık, hiyerarşi, iletişim ve ekip çalışması faktörleri ortalama puanlarının birbirlerinden istatistiki olarak anlamlı farklılıklar göstermediği, dolayısıyla da kadın ve erkeklerin bu faktörlerde benzer değerler sergiledikleri anlamına gelmektedir. Cinsiyet açısından bu farksızlık, Gümüş'ün ve Öner'in yapmış olduğu çalışmaların sonuçları ile de örtüşmektedir (Erdoğan-Gümüş, 2011; Öner, 2007; Çit, 2012).

Diğer taraftan çalışma bulgularından, faktörler pozisyonlar açısından değerlendirildiğinde ise katılımcıların farklı tepkiler sergilediği anlaşılmaktadır. Öner ise bu bulgunun aksine, pozisyon ile yönetime katılma algısı arasında farklılık bulamamıştır. ANOVA sonuçları dikkate alındığında öğretmenlerin işe bağlılık, ekip çalışması, iş doyumu anlamında idari personelden istatistiki olarak anlamlı bir şekilde düşük, stres anlamında da istatistiki olarak anlamlı olmasa da daha yüksek bir performans sergilediği görülmüştür. Bu noktada öğretmenlerin idari personelden düşük iş doyumu yaşaması, yaptıkları işin takdir görmemesi ya da kararlarda etkin olamamalarından dolayı olabilir. İşe bağlılık anlamında yaşanan düşüklük ise alınan ücret ve yine kararlara katılmamadan dolayı yapılanları sahiplen(e)memekten kaynaklanıyor ola-bilir. Ekip çalışması anlamında yaşanan düşüklük ise öğretmenlerin yaptıkları işin doğası olarak çok fazla birlikte proje ve işlere dâhil olmaması, genel olarak herkesin kendi işine odaklanması, birçok zaman sınıfta tek olmaları ve sınıfla tek başlarına uğraşmaları, kendi zümreleri dışında diğer öğretmenlerle ilişki kurmalarını gerektirecek çok fazla işe sahip olmamaları vb. sebeplerden ötürü olabilir. Her ne kadar istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmasa da öğretmenlerin hissettiği stres seviyesinin idari personelden fazla olması ise öğretmenlerin öğrenci ve velilerle daha fazla haşır neşir olması, daha yorucu bir faaliyet sürdürmeleri, birçok çocuğun aktif olarak sorumluluğunu üstlenmeleri ve hiyerarşik düşüklük gibi sebeplerden kaynaklanmış olabilir. Diğer taraftan her faktörde en iyi ortalama puan değerlerine sahip olan idari personelin bu iyi durumu ise söz sahibi olma, yönetimde görev alma tatmini, direkt temasın azalması vb. sebeplerden kaynaklanmış olabilir. Son grup olan diğer personel ise genel olarak bütün faktörlerde idari personel ile öğretmen arasında konumlanmıştır.

Bu aşamadan sonra gerçekleştirilen regresyon analizleri ise yönetime katılma unsurları ile çalışan tutumları arasındaki ilişkinin boyutunun ortaya konması için gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda 8 tane regresyon modeli kurulmuş olup, bunlardan 6 tanesinde çalışan tutumu kavramının faktörleri tek tek yönetime katılma kavramının faktörleri ile kıyaslanırken, 2 tanesinde de bütün bir halde çalışan tutumu kavramı ile yönetime katılma kavramı regresyona tabi tutulmuştur.

Tüm regresyon sonuçları incelendiğinde elde edilen bulgulardan ilki, işe bağlılık faktörü ile iletişim arasında bir ilişki bulunmamış olmasıdır. Yine işe bağlılık ile hiyerarşi faktörü arasında da anlamlı ilişki bulunamamıştır. Bu açıdan işe bağlılığı etkileyen yegâne unsurun ekip çalışması olduğu bulunmuştur. Diğer taraftan her ne kadar direkt aynı bir regresyon olmasa da Ulutaş'ın yaptığı çalışmada da işe bağlılık ile katılımcı yönetim arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunduğu düşünülürse, bu çalışmadaki işe bağlılık ve ekip çalışması ilişkisinin Ulutaş'ın çalışmasındaki sonuçla örtüştüğü söylenebilir (Ulutaş, 2011). Ayrıca çalışmanın, Ulutaş'ın çalışmasında olduğu gibi işe bağlılık ile yönetime katılma arasında ilişkinin araştırıldığı bir başka çalışma olan Cihangiroğlu ve arkadaşlarının çalışmasındaki bulgularla da benzeştiği söylenebilir (Cihangiroğlu ve ark., 2015).

İş doyum faktörünün regresyon modellerinden ilkine bakıldığında iletişim faktörünün iş doyumuna etkisinin, ekip çalışmasının iş doyumuna etkisinin neredeyse iki katı olduğu görülmüştür. Bu açıdan iletişim faktörünün iş doyumu açısından çok önemli olduğu görülmüştür. Çalışmanın bu bulgusu ise Yüksel'in (2005) ve Kim'in (2002) bulguları ile benzerlik göstermektedir. İşe doyum modellerine dair belirtilmesi gereken önemli bir nokta da hiyerarşi faktörünün anlamlı olduğu tek modelin bu modeller olduğudur.

Stres faktörüne bakıldığında ise genel model anlamlılığı açısından en düşük puanlı modelin stres modelleri olduğu görülmektedir. Bu modellerde hemen hemen benzer sonuçlar sergilenmiş olsa da ekip çalışmasının iletişimden daha etkin bir faktör olduğu görülmüştür. Diğer modellerdeki durumlar da düşünülürse, ekip çalışması faktörünün çalışan tutumu açısından daha etkin unsur olduğu söylenebilir.

Çalışmanın nihai modeline bakıldığında ise "hiyerarşi katılmış yönetime katılma kavramı"nın, çalışan tutumu üzerinde "hiyerarşi katılmamış yönetime katılma kavramı"na nispeten daha etkili olduğu bulunmuştur. Diğer taraftan kurulan iki modelden Tablo-13'teki Model 8'in, Model 7'ye göre daha başarılı olduğu (ufak bir farkla) ve yönetime katılmanın, çalışan tutumunda görülen toplam varyansın %32,4'ünü açıklayabildiğini de belirtmek gerekir.

Sonuç olarak çalışan tutumları ile yönetime katılma arasındaki ilişkinin araştı-rıldığı bu çalışmada, yönetime katılmanın çalışan tutumlarına olumlu katkıda bulun-duğu söylenebilir. Bu bulgu ise literatürdeki birçok çalışmanın sonucu ile benzerlik göstermektedir. Diğer taraftan bu sonuçları kullanırken çalışmanın bazı eksiklikler içerdiğine dikkat edilmesi gerekir. Yani bu çalışma sonucunun bazı gerçek olmayan sonuçlar içermesi mümkündür. Bunlardan bir tanesi tezin zamansal öğeler içermemesidir. Bir başka söylemle bu tezde insan tercihlerinin zamansal değişimini gösterebilecek herhangi bir unsur yoktur. Çalışmada belirli bir zaman içerisinde anket çalışması yapılmış ve elde edilen veriler analize tabi tutulmuştur. Oysa kişilerin zaman içerisinde düşünceleri değişebilir. Yine bir başka açıdan kişinin ankete cevap verdiği gün iyi bir ruh halinde bulunmaması ya da işle ilgili kötü bir gün geçirmiş olması da verdiği cevapların sağlıklı cevaplar olmamasına sebebiyet verir ki bu da çalışmanın içerdiği bir kusur olarak değerlendirilebilir. Fakat bu sorunun sadece bu çalışma ile ilgili değil, genel bir anket sorunu olduğunu da gözden kaçırmamak gerekir.

Başka bir sorun ise gözlem sayısının çok büyük olmaması olarak gösterilebilir. Her ne kadar 117 kişi sosyal bilimler açısından geçerli bir sayı olsa da bu sayı arttı-ğında sonucun daha sağlıklı olacağını unutmamak gerekir.

Bu eksiklikler gözetildiğinde, gelecek çalışmaların örneklem sayısını artırması ve anketi zaman içerisinde tekrarlaması (tutarlılık ve zaman içerisinde değişim olup olmadığını sınamak için) daha sağlıklı sonuçların elde edilmesi ve bu alanda çalışma yapacak yönetici ve araştırmacılara daha fazla yardımcı olacaktır.

KAYNAKLAR

Cihangiroğlu, N., Uzuntarla, Y., & Özata, M. (2015). Otonomi ve kararlara katılımın örgütsel bağlılık üzerindeki etkisinin analizi. *Bartın Üniversitesi İİBF Dergisi, 6*(12), 39-52.

Çit, G. (2012). *İstanbul ili Avrupa yakası endüstri meslek liselerinde çalışan meslek grubu öğretmenlerinin yönetime katılma düzeyleri ile örgüt kültürü arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Gümüş-Erdoğan, A. (2011). *İlköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin yönetime katılma düzeyleri ile örgüt kültürü ilişkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Erel, G.N. (1967). İşçinin yönetime katılması. *Türk–İş Dergisi, 56*, 1-19.

Eroğlu, H.T. (2006). Yönetime katılma biçimleri ve yerel yönetimlerde demokratik mekanizmalar. *Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 6*(11), 191-206.

Işığıçok, Ö. (2012). *Yönetime katılma*. Bursa: Ekin Kitabevi.

Kim, S. (2002). Participative management and job satisfaction: Lessons for management leadership. *Public Administration Review, 62*(2), 231-241.

Oğuz, S. (1996). Dünden bugüne yönetime katılım. *İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri Aylık Dergisi, 34*, 20-30.

Öner, S. (2007). *Ortaöğretim kurumlarında görevli öğretmenlerin okul yönetimine katılma düzeyleri ile örgüt iklimi arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimliler Enstitüsü. İstanbul.

Sarpkaya, R. (1997). Yönetime katılmanın yararları, sakıncaları ve eğitim örgütleri açısından değerlendirilmesi. *Eğitim ve Yaşam, 3*(2), 241-249.

Ulutaş, M. (2011). Katılımcı yönetimin örgütsel bağlılık ve yaratıcılığa etkisi: İmalat sektöründe bir uygulama. *Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 21*, 593-615.

Yüksel, İ. (2005). İletişimin iş tatmini üzerindeki etkileri: Bir işletmede yapılan görgül çalışma. *Doğuş Üniversitesi Dergisi, 6*(2), 291-306.

EXTENDED ABSTRACT

Large-scale production starting to develop at the beginning of the 20th cc and organizations created to manage this production got mechanized over time and transformed into a formation moving in different way other than human labor that forms itself. This issue continued with the systematization of decision-making processes and the derivation of organizations in which employers were brought into a passive position. That kind of management, however, caused people to be both inactive and unable to contribute intellectually to the institution they are employed. Therefore, various solutions were developed in order to overcome this inactivity and the pressure created by not having a voice in the management in the course of time. These solutions created for the elimination of the mentioned problems of the employees are generally called as types of participation in management and they have been developed under this concept. Considered the lifestyles and desires of today's people, the concepts of participation in management have become more important than ever and continue to arise. Present study aims to examine the influence of participation in management in the secondary education institutions on attitudes of employees.

A total of 117 personnel employed in secondary education institutions participated in the study. 48-item questionnaire was performed in order to determine the staff participation in the school management and their attitudes towards the school. Simple sequencing, ANOVA and regression models were utilised to analyze the data collected from the application of the scale.

In the first part of the study, the details of this phenomenon were dealt with mentioning the concept of management and phenomenon of participation in management. In the light of information gathered from the sources applied in the process of the study, it has been observed that participation in management has made various positive contributions to the business. One of these contributions is that participation in management helps to create a democratic atmosphere in the business. It has been observed that democratic environment formed in the organizations where the participation is active increases the efficiency and effectiveness of the organization. One of the benefits of participation in management is employee's psychological satisfaction and its contribution to ensure work motivation. The inner satisfaction, which is as important as the materialistic satisfaction of the employees, is only possible if employee feels valuable to others and others consider him important. This can only be possible in environments where the employee can share his ideas and others take into account of ideas offered. It has been emphasized in various studies that people tend to give more than they can handle in such environments, which will at the same time increase the motivation and self-confidence of employees and thus play an important role in achieving psychological satisfaction and well-being.

One of the findings in the study was that employee attitudes did not differ according to gender. Factors of job satisfaction, stress, job commitment, hierarchy, communication and team work average scores between female do not show statistically significant differences. Therefore, it means that male and female demonstrate similar values in these factors. On the other hand, it is understood from the findings of the study, the subjects show different reactions when the factors are evaluated in terms of positions. Contrary to this finding, Öner could not find any difference between the position and perception of participation in management. When the ANOVA results are evaluated, it is observed that the teachers perform significantly better in terms of job commitment, team work and job satisfaction, statistically significant than the administrative staff, but not statistically meaningful in terms of stress. At this point, it may reason from the teachers have lower job satisfaction than the administrative staff, they do not appreciate the work they do, or they are not effective in the decisions. The low level of commitment to the work may be due to the salary received and lack of participation in the decision-making, thus it may cause lack of belonging the things done.

When all the regression results are examined,the first of findings is that there is no relationship between commitment factor and communication. There is also no significant relationship between job commitment and hierarchy factor. From this point of view, it is found that team work is the only factor that affects the job commitment. When we first look at the regression models of job satisfaction factor, it is observed that the effect of communication factor on job satisfaction is almost twice as much as the effect of team work on job satisfaction. Thus, it is seen that the communication factor is very important in terms of job satisfaction. When the stress factor is considered, it is found that the lowest scored model is the stress models in terms of general model significance. If situations in other models are also considered, it is possible to say that the factor of team work is more effective in terms of attitudes of employee.

As a result, it can be said that this study investigating the relationship between employee attitudes and participation in management positively contributes to employee attitudes of participation in management. This finding is similar to the results of many studies in the

literature. On the other hand, it should be noted that the study includes some shortcomings while using these results. So, it is possible that this study's outcome may contain some unrealistic consequences. One of them is that the thesis does not have temporal items. In other words, there is no factor that can suggest the temporal change of human preferences in this study. The questionaire was conducted within a certain period of time and the data collected were analyzed. However, people's thoughts may change over time. On the other hand, being not in a good mood or has a bad day for work on the day the subject answers the questionnaire causes unhealthy answers and it can be regarded as a shortcoming in the study. However, it should be taken into consideration that this problem is not only related to this study but a general survey problem.

Another problem is that the number of observations is not too great. Although a total of 117 people are a valid number in terms of social sciences, it should be cared that the result will be healthier when increased that number. When observed these shortcomings, increase in the number of samples of next studies and repetition of survey over time (to test consistency and change over time) provide more healthy results will help managers and researchers studying in the field.

Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi / Eylül-Ekim-Kasım-Aralık Cilt: 4 Sayı:3
Journal of International Multidisciplinary Academic Researches / September-Octpber-November-December Volume: 4 Issue: 3
2017
www.joimar.com

OMUZ EKSTERNAL VE İNTERNAL ROTASYON SÜRESİNCE TEKRARLANAN İŞ YÜKÜ

REPETITIVE WORKLOAD DURING SHOULDER EXTERNAL AND INTERNAL ROTATION

Mustafa Sabır BOZOĞLU[1], Sönmez Bayram ÜNÜVAR[2], Alper Tunga PEKER[3], Betül Seyhan TAŞKIN[4], Yusuf ER[5]

***e-mail:** bozo27_hokey@hotmail.com

ÖZET

Üst ekstremitenin yoğun olarak kullanıldığı sporlarda, izokinetik ölçümler omuz kas gruplarının çok yönlü değerlendirilmesi bakımından oldukça önemlidir. Bu çalışmada 60°/sn,90°/sn,120°/sn ve 180°/sn açısal hızlarında omuz eksternal tekrarlanan iş yüklerinin (ETİY) ve internal rotasyon süresince tekrarlanan iş yükleri (İTİY) arasındaki ilişkininin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya yaş ortalamaları 24.00±4.06 yıl, boy ortalamaları 177.43±5.21 cm ve vücut ağırlıkları 73.54±8.26 kg olan 14 yetişkin tenis oyuncusu gönüllü olarak katılmıştır. ETİY ve İTİY ölçümleri humac norm 2004 izokinetik ölçüm cihazında baskın omuzda yapılmıştır. İnternal rotasyon tekrarlanan iş yükleri eksternal rotasyon tekrarlanan iş yükleri ile karşılaştırıldığında tüm açısal hızlarda internal rotasyon tekrarlanan iş yükleri değerlerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca, 180°/sn (ETİY) ile 60°/sn,90°/sn,120°/sn,180°/sn (İTİY), 120°/sn (ETİY) ile 90°/sn (İTİY), 90°/sn (ETİY) ile 60°/sn ve 90°/sn (İTİY), 60°/sn (ETİY) ile 60°/sn ve 90°/sn (İTİY) arasında aynı yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Sonuç olarak, internal rotasyonda hareket hızı ve iş yükü arttığı zaman extrenal rotasyonda da hareket hızı ve iş yükünün arttığı düşünülmektedir. Antrenörler tarafından çalışmaların çift yönlü olması gerektiği dikkate alınmalıdır.

Anahtar kelimeler: Tenis, tekrarlanan iş yükü, izokinetik

ABSTRACT

In sports where the upper extremity is heavily used, isokinetic measurements are very important in terms of versatile evaluation of shoulder muscle and muscle groups. In this study, it is aimed to determine the relationship between shoulder external repetitive work loads (ETIY) and repetitive workloads during internal rotation (ITIY) at angular velocities of 60°/sec, 90°/sec, 120°/sec and 180°/sec. 14 adult volunteers have participated in the study with a mean age of 24.00±4.06 years, a mean height of 177.43±5.21 cm and a body weight of 73.54±8.26 kg. ETIY and ITIY measurements have been made on the dominant shoulder in the humac norm 2004 isokinetic measuring device. It has been found that internal rotation repeated workloads have higher values at all angular speeds compared to external rotation repeated workloads. In addition, it has been found that there is a significant correlation in the same direction between 180°/sec (ETIY) and 60°/sec, 90°/sec, 120°/sec, 180°/sec (ITIY), and between 120°/sec (ETIY) and 90°/sec (ITIY), and between 90°/sec (ETIY) and 60°/sec, 90°/sec (ITIY), and between 60°/sec (ETIY) and 60°/sec, 90°/sec (ITIY). As a result, it is considered that when the motion speed and workload increase in the internal rotation, the motion speed and workload increase in the external rotation as well. It should be taken into account by the coaches that the works must be bidirectional.

Keywords: Tennis, repetitive workload, isokinetic

JEL CODE: L83

GİRİŞ

Tenis oyununda, yüksek seviyede tekrar eden sürekli vuruşlar omuz kaslarını aşırı yüke maruz bırakır ve bu durum kasları özel olarak adaptasyona zorlar (Chandler ve ark, 1992, Ellenbecker, 1992). Omuz bölgesi insan vücudundaki karmaşık yapıya sahip en hareketli

[1]Tennis trainer, Konya, Turkey

[2]Lecturer, Karatay University, Department of Physiotherapy, Konya, Turkey

[3]Assist. Prof. Dr., İbrahim Çeçen University, School of Physical Education and Sport, Ağrı, Turkey

[4]Graduate Student, Selçuk University, Institute Health Science, Konya, Turkey

[5]Assist. Prof. Dr., Dumlupinar University, Institute Health Science, Kütahya, Turkey

eklem bölgelerindendir. Omuz eklemi hareketleri omuz bölgesini oluşturan kasların belirli bir seviyede güç, koordinasyon ve kuvvet seviyesine sahip olması ile mümkündür (Boettcher, Cathers & Ginn, 2010). Üst seviye performansla oynanan raket sporlarında genellikle omuz eklemi çevresinde yüksek dönme hızları ve maksimal kuvvet üretimi gerektirir; (Beach, Whitney & Dickoff-Hoffman, 1992). Bu nedenle omuz bölgesinde meydana gelecek kas dengesizliği ve yorgunluk performansı olumsuz etkiler. Omuz bölgesindeki döndürücü kas gruplarının dengesi hareketin kalitesi ve kasların sakatlanmaması açısından oldukça önemlidir (Ainsworth R & Lewis, 2007). Bu durumu birçok araştırma desteklemektedir (Cools ve ark, 2004, Ellenbecker & Mattalino, 1997, Wang, Macfarlane & Cochrane, 2000). Omuz bölgesindeki döndürücü kasların fonksiyonel önemi nedeniyle omuz internal ve eksternal rotasyon zirve güç, ortalama iş ve tekrarlanan iş değerlerinin objektif değerlendirilmesi performans düzeyi ve sakatlıkların önlenmesi bakımından önemlidir (Ellenbecker & Mattalino, 1997). Omuz kas performansı dinamik ya da statik olarak değerlendirilebilir. Bu değerlendirmeler İzokinetik ölçüm dinamometrelerinin kullanımı ile araştırmacılara yüksek hızlarda ve maksimum eforlarda doğru kuvvet ve denge seviyesini belirlemelerine yardımcı olur. Aynı zamanda izokinetik kuvvet ölçümleri eklem bölgesi kas gruplarının agonist ve antogonist olarak objektif biçimde karşılaştırılmasına olanak sağlar (Ellenbecker, & Davıes, 2000). Omuz kas kuvveti üzerine yapılan çoğu araştırma düşük hızlar arasında yapılmıştır (30°/s - 180°/s) (Batalha ve ark, 2014). Bununla birlikte Andrade ve ark (2010)'nın yaptıkları çalışmada internal ve eksternal rotasyonda 60°/s and 300°/s'de açısal hız arttıkça konsantrik modda internal ve eksternal rotasyon hareket hızlarının düştüğünü eksentrik hareketlerde ise zıt bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Kaslar internal rotasyon sırasında hareketin tersi yönünde konsantrik modda servis, forehand ve backhand vuruşlarında aktif olarak ve eksternal rotasyonda ise eksentrik modda zıt yönlü çalışırlar (Ryu ve ark, 1988). Tekrar eden vuruşların olduğu tenis, voleybol ve diğer sporlarda genel olarak internal rotasyon kuvveti ilk planda yer alır bu sebeple eksternal rotasyon kuvveti hep ikinci plandadır (Chandler ve ark, 1992). Omuzun internal ve eksternal rotasyonunda farklı hızlardaki kas aktivasyonlarının ve kasların hareketi sırasındaki tekrarlanan iş yükleri ve diğer parametreler hakkında elde edilen verilerin antrenman modellerinin gelişimine katkı sağlayabilir. Dolayısıyla, bu çalışmanın amacı omuz internal ve eksternal rotasyonu sırasında tekrarlanan iş yükleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

MATERYAL ve METOT

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada denek içi model kullanılmıştır. Araştırma kapsamında deneklerin internal ve eksternal rotasyon tekrarlanan iş yüklerinin belirlenmesi amacı ile izokinetik ölçüm cihazı humac norm 2004 (USA) kullanılmıştır.

Araştırma grubu

Çalışmaya Konya ilinde tenis oynayan yaş ortalamaları 24.00±4.06 yıl, boy ortalamaları 177.43±5.21 cm, Kiloları 73.54±8.26 kg olan 14 yetişkin tenis oyuncusu gönüllü olarak katıldı. Çalışmaya en az 6 ay içerisinde ve çalışma sırasında herhangi bir omuz eklem sakatlığı olmayan denekler alındı. Çalışmaya katılan deneklere çalışmanın içeriği hakkında bilgi verilmiştir ve deneklerden izin formu alındı. Çalışma Selçuk üniversitesi spor bilimleri fakültesi performans laboratuvarında gerçekleştirildi.

Boy ve Vücut Ağırlığı Ölçümleri

Çalışmaya katılan deneklerin boy uzunlukları (cm) ±1 mm hassasiyeti ölçüm yapan stadiometre (Holtain Ltd., UK) ile 'cm' cinsinden ölçüldü. Deneklerin vücut ağırlıkları (kg) elektronik baskül (professionel sport Technologies, sport expert) ile yapıldı.

İzokinetik Ölçüm

Tekrarlanan iş yükü değerleri humac norm 2004 cybex izokinetik kuvvet ölçüm dinamometresi ile yapıldı. Ölçüm öncesi deneklere testin içeriği, kapsamı ve karşılaşılabilecek zorlayıcı olduğu düşünülen durumlar anlatıldı. Test öncesi deneklere el ergometresinde (Monark 824 model (made in İsveç) 5 dk ısınma yaptırıldı. Daha sonra denekler her sporcu için ayrı ayrı ayarlanmış olan kol klipsleri ile bantlarla sabitlenmiş ve ölçüm sırasında omuza tüm yükün bineceği şekilde ayakta durur pozisyonda ölçüme hazır hale getirildi. Deneklerden ölçüm sırasında vücut kompozisyonlarını sabit tutmaya çalışmaları istendi. Ölçüm öncesi alıştırma olarak her açısal hızda 4 tekrar deneme yaptırıldı. Ölçüm baskın omuzda internal ve eksternal rotasyonda eksantirik ve konsantrik kasılma sırasında omuz 90° abduksiyonda iken 60°/sn, 90%sn, 120%sn, 180°/sn 4 farklı açısal hızda 5 tekrar yaptırıldı. 5 tekrar tekrarlanan iş (work repetetion (WR) değerleri Nm (Newton-metre) olarak kaydedildi. Ölçüm yapılan açısal hızlar servis atışında hangi açıda daha fazla tekrarlanan iş yükün olduğunu belirlemek amacıyla farklı açısal hız belirlendi.

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin hesaplanmasında ve değerlendirilmesinde SPSS IBM 22 istatistik paket program kullanıldı. Veriler ortalama ve standart sapma olarak özetlendi. İnternal ve external rotasyon arasındaki ilişkinin tespitinde pearson korelasyon katsayısı kullanıldı. Bu çalışmada hata düzeyi 0.05 olarak kabul edildi.

BULGULAR

Bu çalışmada yetişkin erkek tenis oyuncularının omuz internal ve eksternal rotasyonları süresince tekrarlanan iş yüklerini belirlemektir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Deneklere İlişkin Fiziksel Özellikler

Değişkenler	Ortalama ± S.S (N=14)
Yaş (yıl)	24.00±4.06
Boy (cm)	177.43±5.21
Vücut Ağırlığı (kg)	73.54±8.26

Araştırmaya katılan deneklerin yaşları ortalaması 24.00±4.06 yıl, boyları ortalaması 177,43±5.21 cm ve vücut ağırlığı ortalaması 73.54±8.26 kg olarak bulunmuştur.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Deneklere İlişkin Tekrarlanan İş Yükleri

Değişkenler		Tekrarlanan iş yükü Ortalama ± S.S
İnternal rotasyon	60°/sn	116.86±29.73
	90°/sn	110.64±26.96
	120°/sn	99.93±24.39
	180°/sn	91.71±27.98
External rotasyon	60°/sn	61.93±20.83
	90°/sn	53.29±17.66
	120°/sn	46.29±16.63
	180°/sn	42.57±16.77

Tablo 2. İncelendiğinde, internal rotasyonda tekrarlanan iş yükü 60°/sn için ortalama olarak 116.86±29.73 Nm/m, 90°/sn için ortalama olarak 110.64±26.96 Nm/m, 120°/sn için ortalama olarak 99.93±24.39 Nm/m, 180°/sn için ortalama olarak 91.71±27.98 Nm/m, eksternal rotasyonda tekrarlanan iş yükü 60°/sn için ortalama olarak 61.93±20.83 Nm/m, 90°/sn için ortalama olarak 53.29±17.66 Nm/m, 120°/sn için ortalama olarak 46.29±16.63 Nm/m, 180°/sn için ortalama olarak 42.57±16.77 Nm/m bulunmuştur.

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Deneklere İlişkin Farklı Açısal Hızlarda Tekrarlanan İş Yükleri Bakımından External Rotasyon İle İnternal Rotasyon Arasındaki İlişki

Değişkenler			İnternal rotasyonda tekrarlanan iş yükü			
			60°/sn	**90°**/sn	**120°**/sn	**180°**/sn
External rotasyonda tekrarlanan iş yükü	**60°**/sn	R	0,718	0,616	0,249	0,183
		P	0,004*	0,019*	0,392	0,531
	90°/sn	R	0,726	0,726	0,410	0,387
		P	0,003*	0,003*	0,145	0,172
	120°/sn	R	0,458	0,584	0,502	0,475
		P	0,099	0,028*	0,067	0,086
	180°/sn	R	0,559	0,759	0,737	0,768
		P	0,038*	0,002*	0,003*	0,001*

P<0.05

Tablo 3. Araştırmaya katılan deneklere ilişkin farklı açısal hızlarda tekrarlanan iş yükleri bakımından external rotasyon ile internal rotasyon arasındaki ilişki incelendiğinde, 180°/sn external rotasyon ile 60°/sn, 90°/sn, 120°/sn ve 180°/sn internal rotasyon arasında, 120°/sn external rotasyon ile 90°/sn internal rotasyon arasında, 90°/sn external rotasyon ile 60°/sn ve 90°/sn internal rotasyon arasında, 60°/sn external rotasyon ile 60°/sn ve 90°/sn internal

rotasyon arasında aynı yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Buna karşın, diğer karşılaştırmalarda anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (P>0.05).

TARTIŞMA SONUÇ

Son zamanlarda, birçok araştırmacı ve bilim adamı omuz döndürücü kas gruplarının performans durumlarını, kas grupları arası dengesizlikleri ve sakatlık durumları üzerine yoğun olarak çalışmaktadır. Bu çalışmada sağlıklı yetişkin tenis oyuncularının baskın omuzda farklı açısal hızlarda (60^0/sn, 90^0/sn, 120^0/sn, 180^0/sn) omuz internal ve eksternal rotasyonları sırasında tekrarlanan iş yükü seviyeleri arasındaki ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmamızın sonuçları incelendiğinde tüm açısal hızlarda internal rotasyon tekrarlanan iş yükleri eksternal rotasyon iş yüklerinden yüksek bulunmuştur. Çalışmamıza benzer araştırma sonuçlarını incelediğimizde, Ellenbecker & Mattalino (1997)'ı beyzbol oyuncularının 210^0/sn ve 300^0/sn açısal hızlarında internal ve eksternal rotayon tekrarlanan iş yüklerini inceledikleri çalışmalarında baskın omuzda internal rotasyon iş yükünün yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Farklı bir araştırmada ise, tenis oyuncularında omuz rotasyon kuvvet parametrelerini araştıran Linde ve Turmo (2011)'ı 60^0/sn, 150^0/sn, 240^0/sn açısal hızlarında omuz eksternal ve internal rotasyon değerlerinde tüm derecelerde internal rotasyon değerlerinin eksternal rotasyon değerlerinden yüksek bulunduğunu sayısal verilerle bildirmişlerdir. Yapılan diğer araştırmalar farklı branşlarda olmasına rağmen üst ekstremite ağırlıklı kullanılan branşlar olmaları sebebi ile çalışmamızı destekler niteliktedir. 3 maksimum tekrarla 60^0/sn açısal hızında beyzbol oyuncularının omuz döndürücü kaslarının internal ve eksternal rotasyon kuvvet parametlerini değerlendiren Hong ve ark (2014)'ı internal rotasyon kuvveti parametrelerinin eksternal rotasyon a göre daha yüksek olduğunu rapor etmişlerdir. Chandler ve ark (1992)'nın 24 tenis oyuncusu ile yaptıkları çalışmada 60 ve 300^0/sn açısal hızlarında internal ve eksternal rotasyon kuvveti değerlerini karşılaştırmışlardır. Sonuç olarak internal rotasyon kuvvet parametreleri önemli derecede yüksek bulunduğunu bildirmişlerdir. Kolej beyzbol oyuncularının 4 farklı açısal hızda (90^0/sn, 120^0/sn, 210^0/sn, 300^0/sn) baskın omuz izokinetik kuvvetinin belirmesinin amaçlandığı bir çalışmada Alderink & Kuck (1986)'ı tüm açısal hızlarda internal rotasyon değerlerinin eksternal rotasyon değerlerinden yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Üst ekstremitenin ağırlıklı olarak kullanıldığı fırlatma sporları ile uğraşan 16 oyuncu e herhangi bir spor yapmayan 43 sedanter bireyin katıldığı çalışmada omuz internal ve eksternal rotasyon parametrelerinin karşılaştırılmış ve sonuç olarak baskın omuzda internal rotasyon kuvvet parametreleri eksternal rotasyona göre yüksek bulunduğu rapor edilmiştir (Noffal, 2003). Ivey ve ark (1985)'nın 35 sporcu olmayan bireyle yaptıkları omuz izokinetik ölçümü sonucunda internal rotasyon kuvvet değerlerinin eksternal rotasyon kuvvet değerlerinden yüksek olduğunu tespit ettiklerini bildirmişlerdir.

Çalışmamızda elde ettiğimiz diğer bulgularda ise 180°/sn external rotasyon ile 60°/sn, 90°/sn, 120°/sn ve 180°/sn internal rotasyon arasında, 120°/sn external rotasyon ile 90°/sn internal rotasyon arasında, 90°/sn external rotasyon ile 60°/sn ve 90°/sn internal rotasyon arasında, 60°/sn external rotasyon ile 60°/sn ve 90°/sn internal rotasyon arasında aynı yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Buna karşın, diğer karşılaştırmalarda anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (P>0.05). Bu sonuçlara benzer olarak, Ellenbecker (1992) yaptığı bir çalışmada elit seviyede tenis oynayan çocuk tenis oyuncularının baskın ve baskın olmayan omuzlarda konsantrik kuvvet ve hareket alanı farklılıklarının arasında farklılık olup olmadığını araştırmıştır. İnternal rotasyon tekraralanan iş yükleri yapılan tüm açısal hızlar

(90^0/sn,120^0/sn,210^0/sn,300^0/sn)'da baskın omuzda erkek oyunculardaönemli derecede yüksek bulduğunu bildirmiştir ($p<0.005$). Erkek tenisçilerde eksternal rotasyonda önemli bir farklılık olmadığını ayrıca belirtmiştir. Ayrıca bayan tenisçilerde baskın omuzda ınternal rotasyonda 60^0/sn,90^0/sn,210^0/sn açısal hızlarında peak tork değerleri ve 210^0/sn ve 300^0/sn açısal hızlarında ise iş tekrarı değerleri yüksek, eksternal rotasyonda ise tüm açısal hızlarda herhangi bir anlamlı farklılık bulunmadığı bildirmiştir. 190 beyzbol oyuncusu ile yapılan bir araştırmada Arrigo, Wilk & Andrews (1994)'ı 180^0/sn ve 300^0/sn açısal hızlarda omuz internal ve eksternal rotasyon tekrarlanan iş yüklerini incelemişler ve sonuç olarak internal ve eksternal rotasyon tekrarlanan iş yükleri arasında bir farklılık olmadığını rapor etmişlerdir. Akşit ve ark (2003)'ı elit tenis oyuncularının 60^0/sn,180^0/sn ve 300^0/sn açısal hızlarında internal ve eksternal rotasyon kuvvet değerlerini araştırdıkları bir çalışmada, tüm açısal hızlarda internal rotasyon değerleri eksternal rotasyona göre yüksek olduğunu ve ayrıca 300^0/sn de eksternal rotasyonda anlamlı farklılık bulunduğunu bildirmişlerdir.

Sonuç olarak, internal rotasyonda hareket hızı ve iş yükü arttığı zaman extrenal rotasyonda da hareket hızı ve iş yükünün arttığı düşünülmektedir. Antrenörler tarafından çalışmaların çift yönlü olması gerektiği dikkate alınmalıdır.

KAYNAKLAR

Ainsworth, R & Lewis, JS. (2007). Exercise therapy for the conservative management of full thickness tears of the rotator cuff: a systematic review. *Br J Sports Med, 41*, 200-210.

Akşit, T., Özgürbüz, C., Acar, MF., & Haslofça, E. (2003, 31 Ekim-3 Kasım). *Elit tenisçilerde omuz eksternal/internal rotasyon kuvvet değerleri*. Raket Sporlarısempozyumu, Kocaeli.

Alderink, GI., & Kuck, Dl. (1986). lsokinetic shoulder strength of high school and collegeaged pitchers. *Orthop Sports Phys Ther, 7*(4), 163- 172.

Andrade, MDS., Fleury, AM., De Lira, CAB., Dubas, J., & Da Silva, AC. (2010). Profile of isokinetic eccentric-to-concentric strength ratios of shoulder rotator muscles in elite female team handball players. *Journal of Sports Sciences, 28*, 743–749.

Arrigo, CA., Wilk, KE., & Andrews, JR. (1994). Peak torque and maximum work repetition during ısokinetic testing of the shoulder ınternal and external rotators. *İsokinetics and Excersie Science, 4*(4), 171-175.

Batalha, NM., Raimundo, AM., Tomas-Carus, P., Marques, MAC., & Silva, AJ. (2014). Does an in-season detraining period affect the shoulder rotator cuff strength and balance of young swimmers? . *Journal of Strength and Conditioning Research / National Strength & Conditioning Association,* 28, 2054–2062.

Beach, ML., Whitney, SL., & Dickoff-Hoffman, S. (1992). Relationship of shoulder flexibility, strength, and endurance to shoulder pain in competitive swimmers. *The Journal of Orthopaedic and Sports Physical Therapy, 16*, 262–268.

Boettcher, CE., Cathers, I., & Ginn, KA. (2010). The role of shoulder muscles is task specific. *Journal of Science and Medicine in Sport / Sports Medicine Australia, 13*(6), 651–656.

Chandler, TJ., Kibler, WB., Stracener, EC., Ziegler, AK., & Pace, B. (1992). Shoulder strength, power and endurance in college tennis players. Am J Sports Med, 20, 455-458.

Codine, P., Bernard, PL., Pocholle, M., Benaim, C., & Brun, V. (1997). Influence of sports discipline on shoulder rotator cuff balance. *Medicine And Science in Sports And Exercise, 29*(11), 1400-1405.

Cools, AM., Witvrouw, EE., Declercq, GA., Vanderstraeten, GG., & Cambier DC. (2004). Evaluation of isokinetic force production and associated muscle activity i the scapular rotators during a protraction-retraction movement in overhead athletes with impingement symptoms. *Br J Sports Med*, 38, 64-68.

Ellenbecker, TS., & Mattalino, AJ. (1997). Concentric ısokinetic shoulder ınternal and external rotation baseball pitchers. *Journal of Orthopaedic & Sports Physical Therapy, 25*(5), 323-328.

Ellenbecker TS. (1992). Shoulder ınternal and external rotation strength and range of motion of highly skilled junior tennis players. *Isokinetics And Exercise Science, 2*(2), 65-72.

Ellenbecker, T.S., & Davıes, GJ. (2000). The Application of isokinetics in testing and rehabilitation of the shoulder complex. J. *Athl. Train, 35*, 338–350.

Hong, J., Burfeinda, K., Chunb, J., & Ryssegemc, GV. (2014). Scapular medial border displacement and its relationships to shoulder internal and external rotator muscle function in division III baseball players. *Isokinetics and Exercise Science, 22*, 245–250.

Ivey, FM., Calhoun, JH., Rusche, K., & Bierhenk, J. (1985). Isokinetic testing of shoulder strength: normal values. *Arch Phys Med Rehabil, 66*, 384- 386.

Linde, FJ., (2011). Turmo, A. Isokınetıc comparıson of the rotator cuff between waterpolo and tennıs players. *Romanian Journal of Physical Therapy / Revista Romana de Kinetoterapie*, 27, 1-9.

Noffal, GJ. (2003). Isokinetic eccentric-to-concentric strength ratios of the shoulder rotator muscles in throwers and nonthrowers. *The American Journal of Sports Medıcıne, 31*(4), 537-541.

Ryu, RK., McCormick, J., Jobe, FW., Moynes, DR., & Antonelli, DJ. (1988). An electromyographic analysis of shoulder functions in tennis player. *American Journal of Sports Medicine*, 16, 481-485.

Van der Helm, FC. (1994). Analysis of the kinematic and dynamic behavior of the shoulder mechanism. *Journal of Biomechanics, 27*(5), 527-550.

Wang, H., Macfarlane, A., & Cochrane, T. (2000). Isokinetic performance and shoulder mobility in elite volleyball athletes from the United Kingdom. *Br J Sports Med, 34*(1), 39–43.

EXTENDED ABSTRACT

Shoulder rotator muscle groups have great importance in performing dynamic movements. While (Van der 1994). The continuation of functional movements of the shoulder joint, which includes various bones and joints, is achieved by the common action of ligaments and rotator muscles and other muscles (Pedersen ve ark, 1998). Internal and external rotation balance in muscle groups affect the continuation of the movement positively (Codine ve ark, 1997). For this reason, isokinetic evaluations can compare the muscles and dominant and non dominant shoulders seperately. At the same time during concentric and eccentric movements internal and external rotation allow for comparison for workloads and other parameters.

When the literature is examined, there are many studies related to shoulder external and internal rotation force parameters. When viewed from different angles, shoulder muscle groups have been studied separately or unilaterally in terms of the effect of shoulder strength on the performance, the reasons leading to disability conditions and the rehabilitation

methods. There are very few studies on shoulder external and internal rotation repetitive workload in the literature. While most of this studies are related to internal rotation repeated workload, very little research refers to the repeated workload of external rotation. In the light of this information, the aim of our research is to determine the repetitive workload during shoulder external and internal rotation period.

For this study within-subjects model is used. In the scope of the study humac norm 2004 (USA) is used for the purpose to determine the workloads of the subjects that are internal and external rotation repetitive. 14 Adult tennis players in Konya who are in 24.00±4.06 years age average, in 177.43±5.21 cm, height average and in weight average voluntarily participated in the study. Subjects who have not any shoulder disability during the study in the least 6 months are taken to the study. The subjects are well informed about the contents of the study. Permission forms are taken from the subjects. The study is performed at Selçuk University Sports Sciences performance laboratory. The height lengths (cm) of the subjects participating in the study have been measured in 'cm' with a stadiometer (Holtain Ltd, UK) measuring ± 1 mm precision. Subjects' body weights (kg) have been measured with an electronic scale (professionel sport Technologies, sport expert).

SPSS IBM 22 Statistical packaged software is used when calculation of the data gained. Data is summarized as average and Standard deviation. Determining the relation between internal and external rotation. Pearson Correlation quotient is used. Error performance in this study is determined as (0.05).

When the gained data is calculated it is found out that internal rotation repetitive workload (IWLR) is higher than external rotation repetitive workload (EWLR) in all angular velocities. Regarding our study, it has been found that the repeated work in internal rotation is, on average, 116.86 ± 29.73 Nm/m for 60°/sec, 110.64 ± 26.96 Nm/m for 90°/sec, 99.93 ± 24.39 Nm/m for 120°/sec, 91.71 ± 27.98 Nm/m for 180°/sec, and that the repeated work in external rotation is, on average, 61.93 ± 20.83 Nm/m for 60°/sec, 53.29 ± 17.66 Nm/m for 90°/sec, 46.29 ± 16.63 Nm/m for 120°/sec, and 42.57 ± 16.77 Nm/m for 180°/sec. In addition, when the relationship between external rotation and internal rotation is examined with respect to the repeated workloads at different angular speeds related to the subjects, it has been observed that there is a significant correlation in the same direction between 180°/s external rotation and 60°/s, 90°/s, 120°/s and 180°/s internal rotations, between 120°/s external rotation and 90°/s internal rotation, between 90°/s external rotation and 60°/s and 90°/s internal rotations, between 60°/s external rotation and 60°/s and 90°/s internal rotations. However, no significant correlation has been found in other comparisons ($P > 0.05$).

Similar to previous studies, the findings at the end of our study show that the repeated workload of internal rotation is higher than the repeated workload of external rotation. In similar researches, Ellenbecker & Mattalino (1997) found that the internal rotation workload of the dominant shoulder was high in the study, where they examined baseball players' repeated workloads of internal and external rotation at angular velocities of 210º/sec and 300º/sec. In a different study, Linde and Turmo (2011) investigated the shoulder rotation force parameters in tennis players and numerically presented that the internal rotation values at all degrees in the shoulder external and internal rotation values were higher than the external rotation values at the angular velocities of 60º/sec, 150º/sec and 240º/sec.

As a result, it is considered that when movement speed and workload is increased in internal rotation movement speed and workload in external rotatiın is also encreased. Coaches should pay regard that exercises must be bidirectional. When literature is scanned it is found out that some studises support our results positively.

Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi / Eylül-Ekim-Kasım-Aralık Cilt: 4 Sayı:3
Journal of International Multidisciplinary Academic Researches / September-Octpber-November-December Volume: 4 Issue: 3
2017
www.joimar.com

TÜRKİYE'DE KENT KÜLTÜRÜNDE GELENEKSEL DANSLARIN PAZARI

THE MARKET OF TRADITIONAL DANCE IN THE URBAN CULTURE IN TURKEY

Bora OKDAN

e-mail: boraokdan@gmail.com

ÖZET

Türkiye'de kent kültüründe geleneksel dansların pazarı, oluşum sebepleri, gelişimi ve yerel danslara yansımasını konu edinen bu çalışmada, kent kültürü ve geleneksel danslar terimlerine değinildikten sonra, dansın pazarlanmasında medya ve ekonominin önemi üzerine incelemelerde bulunulmuştur. Türk halk danslarının geleneksel adımlarından ve break danstan esinlenerek oluşturulan *Redbull Anadolu Break* projesi, bu çalışmada örnek olay olarak incelenmiştir. Projenin başarılı bir çalışma olmasının sebepleri araştırılarak, medya ve ekonomi boyutunda yorumlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Kent kültürü, geleneksel dans, pazarlama

ABSTRACT

In the present study, which focused on the market of traditional dances in the urban culture in Turkey, the reasons for their formation, their development and reflections on local dances; first, the concepts of urban culture and traditional dances are mentioned and later the importance of media and economy in the marketing of dance is examined. *Redbull Anadolu Break* project, which was inspired by the traditional steps of Turkish folk dances and break dance, was examined as a sample case in the present study. The reasons behind the success of the project were investigated and they were interpreted in terms of media and economy dimensions.

Keywords: Urban culture, traditional dance, marketing

JEL CODE: I2

GİRİŞ

Geleneksel yaşam içerisinde kırsalda sürdürülmekte olan geleneksel kültür, kentleşmeye doğru giden yolda yeni bir yapıya bürünerek kent kültürü adını almıştır. Geleneksel kültür öğelerin kentlere taşınmaya çalışılmasıyla, yer yer bu öğelerde olumlu ya da olumsuz sayılabilecek değişim ve gelişimler meydana gelmiştir. Geleneksel danslar da çoğu kültürel miras gibi bu değişim ve gelişim çemberine dahil olmuştur.

Geleneksel dansların kırsal kesimdeki oynanış amaçlarının ve şekillerinin, kentlerde farklılık göstermesinin sebebini tek bir nedene bağlamak mümkün değildir. Politika, siyaset, medya vb. disiplinlerin buna etkisinin olduğu bir gerçektir.

Bu etkilerin kuşkusuz en güçlülerinden biri, ekonomidir. Para kazanmanın daha zor olduğu kentlerde, insanoğlu ayakta kalabilmek için kendisine yeni alanlar yaratmaya çalışırken, bu

[1]Dr. Öğr. Gör. Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı, İzmir, Türkiy

alanlara geleneksel danslar da dahil olmuş, geleneksel dansların kentlerdeki pazarı meydana çıkmıştır.

KÜLTÜR ve KENT KÜLTÜRÜ

Geçmişten günümüze kadar gelen ilgili kaynaklara bakıldığında, kültür kavramının birden çok tanımının yapıldığını görebiliriz. Bu tanımlar doğrultusunda en basit tanımıyla kültür; bir topluma ait özellikleri yansıtan, geçmişe zemin, bugüne ve geleceğe ışık tutan değerler bütünüdür. Toplumu oluşturan kişileri ve onları birbirine bağlayan dilleri, dinleri, örfleri, adetleri, gelenekleri ve görenekleri gibi tüm değerler bu bütünün içinde olup, o toplumu oluşturan kişileri içine alır.

Kültür kavramı ilk kez 1871 yılında Edward Tylor tarafından *Primitive Culture* kitabında yayımlanmıştır (Limon, 2007). Tylor kültür kavramını şöyle ifade etmektedir: Kültür toplumun bir üyesi olarak insanoğlunun kazandığı bilgi, sanat, ahlak, gelenekler ve benzeri diğer yetenek ve alışkanlıkları kapsayan karmaşık bir bütündür (Limon, 2007). Bu bağlamda kültür, genel olarak kuşaktan kuşağa aktarılan, sürekli gelişerek değişim gösteren, toplumu var eden tüm değerleri kapsayan mirastır.

Zaman içerisinde sosyal ve politik dengelerin değişmesiyle, kırsaldan kentleşmeye doğru giden yolda değişen ve gelişen birçok soyut olmayan kültürel miras gibi, kültür de yeniden şekillenmiştir. Bu şekillenme sürecinde, kentler kendilerine özgü birikimler oluştururken, doğal çevre ve etkileşim bu birikimlerin oluşumunda en önemli rolü oynamıştır. Bu sebeple, kentlerin de kendine özgü bir kültürü vardır (Koçak, 2011).

Kent kültürünün, sadece belediyenin tiyatro temsilleri, sergileri, kitap fuarları, folklor gösterileri ve benzeri sanat ve kültür etkinlikleri olarak algılanması yanlış olur (Koçak, 2011). Çünkü kent kültürü, belediye ya da farklı kurumlar tarafından, kentte gerçekleştirilen sanat ve kültür etkinliklerinin yanı sıra; kentin sosyal yapısını oluşturan toplumu ve bu toplumun deneyimleri ve yaşantılarını da içinde barındıran bir birikimdir. Bu konuyla ilgili Öztürk, bütünlüğü oluşturan kentsel yapıya bakıldığında gözlenen nesnenin tüm öğeleri arasında algılanan uyum onun güzelliğini yansıtmaktadır. Fiziksel yapı, imajı belirleyen en önemli karakter olmasına rağmen, bu yapıyı oluşturan, dinamik sosyokültürel kimlik, kenti bir bütün haline getiren öğedir. Kent bütünü kimliği ile özdeşleşmektedir. Tutum, davranış, gelenek ve göreneklerden, ifade tarzından, değer yargılarından, kurum ve örgütlerden oluşan ve bütün bu faktörlerin zamanla birbirine kaynaşmasıyla meydana gelen sosyokültürel kimlik anlamını kentsel mekâna birebir aktarabildiğinde, yaşayan bir kentten bahsedilebilmektedir (Öztürk, 2007).

Kentte yaşayan insanlar hayatlarını idame ettirebilmek ve girişimcilik adına sahip olunan birçok değere ekonomik gözle bakmışlardır. Bu sebeple somut olmayan kültürel değerler de bu kategoride yerini almış, geleneksel danslar da bu değerlerin başında gelmiştir.

GELENEKSEL DANS

Teorideki 'insanlık nerede doğmuşsa, dans da orada doğmuş ve yayılmıştır' düşüncesinden yola çıkarak, insanlığın varoluşundan itibaren ihtiyaçlarının farkına varması sonucu, ihtiyaçlarını karşılamak için ilk iletişim aracı olarak harekete başvurduğunu söyleyebiliriz.

Dans, zamanla bu hareketlerin, ritmik ve akışkan bir hal almasıyla, fiziksel ve duygusal ifade biçimi haline gelmiştir.

Geleneksel dans ise, bu hareketlerin bir topluma ait ve o toplumun yaşanmışlıklarını içeren halidir. Bu danslarla ilgili Aktaş şu tanımı yapmıştır: Türkiye'de Geleneksel danslar, bir toplumun kültürel yaşam tarzından esinlenerek yaratılmış, toplum özellikleri bakımından anlam yüklü danslardır. Öyle ki, toplumun yaşam tarzı ve kültürel özellikleri bu danslarda sergilenmektedir. Bu nedenle, kültürel ve geleneksel değerlerin büyük bir özenle kuşaktan kuşağa aktarılması ve yaşatılması bu değerleri yansıtan dansların oynanmasına ve önem kazanmasına temel oluşturmaktadır (Aktaş, 2006).

Toplumun kültürel tarzını yansıtan bu danslar, kırsal ve kentsel kesimde işlevsel açıdan farklılıklar gösterir. Bu farklılıkların temel sebebinin ise, teknolojik toplumlardaki değişim ve gelişim süreci olduğu söylenebilir.

Geleneksel Dansların Kırsal ve Kentsel Kesimde İşlevleri

Geleneksel dansların kırsal kesimdeki ve kentsel kesimdeki işlevlerine değinmeden önce, köylü oyunu ile sahne oyunları arasındaki ayrımı görevleri bakımından belirtmek doğru olacaktır. And, bu konuyla ilgili Folklora Doğru Dergisi'nde yazdığı bir makalesinde; köylü oyunlarında oyuna katılanların kendilerini seyrettirme kaygısı duymadan, kendi eğlenceleri için oynadığını, biçim kaygısı olmadığını ve içe dönük bir katılma coşkusu duyduklarını söyler. Sahne danslarında ise bu durumun değiştiğini ve öncelikli olarak görselliğin ön planda tutulduğunu, hareketlerin seyirciyi oyalayacak, çarpıcı ve etkileyici gücünü gösterip, ilgiyi dağıtan yerleri çıkararak, danslara belirli bir biçim ve kalıp getirildiğini anlatır.

Geleneksel dansların belli bir kalıba sokulması, en coşkulu yerlerinin alınarak görselliğin önemsenmesinin sebebini estetik kaygıya bağlayan And'ın yorumlarına ek olarak, günümüzde kentsel kesimdeki geleneksel danslarında görülen farklılaşma sebebinin politik, siyasi, medyatik boyutunun yanı sıra ekonomik boyutunun da olduğunu söyleyebiliriz.

Geleneksel Dansların Pazarı

Geleneksel dansların pazarlamasından önce, pazarlama ve sosyal pazarlama tanımlarının ne anlama geldiğine değinmek doğru olacaktır. Pazarlama, kişisel ve örgütsel amaçlara ulaşmayı sağlayacak değişimleri gerçekleştirmek için, fikirlerin, malların ve hizmetlerin geliştirilmesi, fiyatlandırılması, tutundurulması ve dağıtılmasına ilişkin planlama ve uygulama sürecidir (Aşkar, 2014).

Sosyal pazarlama ise; kendilerinin ve içinde bulundukları toplumun refahını arttırmak amacıyla belirli bir hedef kitlenin gönüllü davranışlarını değiştirmek üzere ticari pazarlama tekniklerini kullanarak tasarlanmış programlardır (Ayvaz, 2012).

Gelişen teknolojiyle birlikte tasarlanan bu programlara 'sanat' dahil olmuştur. Bunun sebebi sanatın, ekonomik getiriye dönüştürebilecek bir ürün olarak pazarlamacıların ilgisini çekmesidir.

Danstaki estetik yansımalar özünde kitleleri etkileme niteliği taşımaktadır (Aşkar, 2014). Bu etkiden yararlanmak adına, geleneksel danslar da bu pazara dahil olmuştur. Türkiye'deki geleneksel dansların pazarı incelendiğinde; özel prodüksiyonlar, Türk geceleri, düğün ve kına

gecesi organizasyonları dikkat çeker. Bu sanatsal organizasyonlara halk oyunlarının dahil olmasıyla ortaya çıkan kültürel değişimi açıklamak için geçmişe bakmak doğru olacaktır. And bu konuyla ilgili; Anadolu'da düğünler, dans için en önemli vesiledir. Ancak iki türlü dansı birbirinden ayırmak gerekmektedir. Bunlardan birincisine katılanların düğünde halay gibi eğlenmek için oynadıkları danslar, ikincisi kökeni çok eskiye giden kutsal bir anlam taşıyan ve evlenmeye kutsallık getiren danslardır (And, 1974).

Bu tanıma bakıldığında ülkemizdeki sanatsal organizasyonların eğlence amaçlı yapıldığı kanısına varılabilir. Bu organizasyonlarda-özellikle özel prodüksiyonlarda- sanatın başka şekle büründüğü kabul edilmektedir. Dansın, 'sanat için sanat' anlayışından çok, teknolojik gelişmelerin katkısıyla, göz alıcı şekliyle seyirci karşısına çıktığı, kar amacı ve kaygısıyla kullanılan bir malzeme olduğu görülmektedir.

Geleneksel dansların özel prodüksiyonlarla buluşup bu şekilde pazarlanmasına, dans kültürünün popülerliği açısından bakıldığında, olumlu sonuçlar doğurduğu söylenebilir. Bu sayede geleneksel danslara ticari ürün olarak getiri sağlarken, aynı zamanda da gündemde kalması sağlanabilir.

Dansın, ticari ürün haline dönüştürülmesi, sanat anlayışına ters gibi görünse de, özellikle geleneksel dansların insanlarla buluşmasını sağlaması ve yaygın etkisinin arttırdığı da gözden kaçırılmamalıdır (Aşkar, 2014).

Geleneksel Dansların Pazarlama Faaliyetleri

Pazarlama faaliyetlerine ait başlıklar düşünüldüğünde, geniş kitlelere ulaşılabilirliği açısından medyanın önemi yadsınamaz. Medya; toplumsal gelişmeyi hızlandırma veya yavaşlatma yanında toplumun kültürel düzeyini arttırma veya azaltma gibi roller de üstlenmektedir (Aydın, 2005).

İnsanların bilgilendirilmesinde önemli bir görevi üstlenen medya, yeterli ve doğru kullanıldığında konu ne olursa olsun toplumların yönlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Dünyada düzenlenen bütün organizasyonlara bakıldığında, insanlar üzerinde önemli ölçüde etkili olan medyanın konumu ve ona verilen değer çok önemlidir. Çünkü onun bir anlık tespit edeceği bir olay tüm dünyaya en kısa zamanda ulaşacak ve ilgili ülkenin tanıtımında olumlu ya da olumsuz anlamda yaratacağı etkileri olacaktır. Bu açıdan medyada ortaya konan izlenimler kültürlerin tanıtımında son derece önemlidir (Kurtişoğlu, 2005).

Medyanın bu olumlu ya da olumsuz etkilerine örnek olarak Türkiye'deki futbol ve yüzme sporlarını ele alalım. 2015 yılında yapılan *5. Dünya Gençler Yüzme Şampiyonası'nda* dördüncü altın madalyasını alan Victoria Zeynep Güneş'in başarısından çoğu insanın haberdar olmamasını, bu habere medyada yer verilmemesi nedeniyle yüzme sporuna ilginin artmadığı sonucuna bağlayabiliriz. Bu durumun tersine, Türk futbolunun sürekli olarak medya tarafından gündemde tutulmasından dolayı, ailelerin ve gençlerin bundan etkilenerek futbolla ilgilenmelerini sağlamasını da olumlu etkisi olarak değerlendiririz. Yüzmedeki başarımız medya tarafından desteklenseydi futboldaki başarıyı yüzmede de yakalayamaz mıydık? Sorusu üzerinde durulması gereken bir konudur.

Dans konusunda bir örnek vermek gerekirse; Ege Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konservatuarı'nın bugüne kadar bireysel veya kurumsal olarak katıldığı yurt dışı festival ve

yarışmalarında kazandığı başarılara yerel basın başta olmak üzere ulusal gazetelerde ve çeşitli televizyonlarda yeteri kadar yer verilmemesinden dolayı, yeterli okuyucu ve dinleyici kitlelerine ulaştırılamadığını görüyoruz (Aydın, 2005). Bu durum halk oyunları konusunda yeterli farkındalık oluşturamamamıza yol açmaktadır.

Öte yandan ülkemizdeki pazarlama tekniklerini iyi kullanan sanatsal organizasyonlara bakıldığında, medyanın etkisiyle hedef kitlelere ulaşan gruplar da vardır. Bunlardan biri olan Anadolu Ateşi'nin başarısının sebeplerine baktığımızda, toplumun belleğindeki bilgileri aktaran yapısı ile günümüz kırsal ve kent toplumlarının sosyal yaşamında önemli bir birleştirici rol üstlendiğini iddia eden söylemlerini içeren halk oyunlarının pazarlama politikası gelir. Medya kanalı, geniş reklamlarla ve pazarlama yöntemleriyle hedef kitleye ulaşan Anadolu ateşi, Türkiye'de çok dikkat çeken ve Türk toplumunun ilgi gösterdiği bir proje haline gelmiştir. Ayrıca bu projenin çok geniş kitlelere yazılı, görsel-işitsel ortam ve araçlarla ulaşır olması kamuoyu üzerindeki etkisini de o denli arttırmıştır.

Reklam sektörü de hedef kitlenin kültür kodlarına kültürel ve zihinsel alt yapısına göre reklamlar hazırlamaya başlamıştır. (…) Halk kültürü ürünlerine reklamlarda metin olarak veya ürünün öyküsünde yer verilerek hedef kitlenin beğenisi etkilenerek mal pazarlamasında kullanılmaktadır. Burada yaşanılan ortak kültürün kolektif bilinçaltına seslenilmektedir. Bu halk kültürünün işlevleri kimi zaman otomatik olarak devreye girer (Artun, 2012).

Medya yaşamak ve süreklilik için bilançosunu artıda tutmak zorundadır. Yayın politikasını toplumun sosyo-kültürel profili üzerine inşa ederken kullanılan ölçü sistemi ise izleme oranı (reyting) dır (Aydın, 2005).

Medyanın tüm bu özelliklerini kapsayan bir örnekte, son zamanlarda ülkemizde RedBull sponsorluğunda yapılan '*RedBull Anadolu Break'* projesidir.

REDBULL ANADOLU BREAK ÖRNEK OLAYI

Çalışmanın bu kısmında bir ülkeye ait olan sosyo-kültürel değerler bütününün, iletişim teknolojilerinin gücüyle bütünleşerek kitlelere ulaşmasında medyanın öneminden bahsedilmiştir. Son zamanlarda Anadolu'nun zenginliklerini bir başka boyutta gündeme getiren '*Redbull Anadolu Break'* prodüksiyonu, Türkiye'nin sanatsal açıdan dış tanıtımında halk danslarını break dansla buluşturarak farklı bir boyut getirmiştir.

Amacı, Oluşumu ve Gelişimi

Dansa ve müziğe güvenerek 'dans üzerinden konu anlatmak' amacıyla yola çıkan Türkiye'de doğup Almanya'da büyüyen Amigo lakaplı Kadir Memiş, bu projeden önce birçok çalışmaya imza atmış ve başarılar kazanmıştır. Bu projelerindeki amaç; kendini ifade etmek ve break dansla toplumda yer bulmak olmuştur. Son projesinde de aynı amaçtan sapmayarak yeni hedefler belirlemiş; dansa alt yapı sağlamak, dansa ve dansçılara destek olmak için uğraşmıştır. Çalışmanın diğer amaçlarından bahsederken kültürü korumanın, dansı okullara ders olarak sokmanın, barışın birlikteliğin bu sayede sağlanacağının önemini vurgulamıştır.

2000 yılından beri *'zeybreak*' ile ilgilenen Memiş, bu projeye 2008'de Berlin'de tiyatro projesi olarak başlamış, kendi hayatını anlattığı zeybreak dansını yazmış ve sahnelemiştir. Zeybek dansının ruh halini merak edip araştırırken, bu çalışmada danışmanı olan Abdurrahim

Karademir ile 2009'da Ege Üniversitesi'nde tanıştıktan sonra projeye geliştirmeye karar vermiştir.

Bu kararın akabinde Redbull, Anadolu ile ilgili projelerinin olduğunu ve bu konuda beraber bir belgesel yapmak istediklerini söyleyince, dansçılar, yöreler ve müzisyenler belirlendikten sonra çalışmalar başlamıştır. İkiz kardeşe benzetilen hip hop ve geleneksel dansın ayrımını ve sonradan birleşimini konu edinen proje için Aydın-Antalya-Kars yörelerine karar verilmiş ve alan araştırmaları başlamıştır.

Sponsorluğun Projeye Katkısı

Tüm kitlelere hitap eden bir çalışma olması amacıyla yola çıkan bu projeye destek olan Redbull, projenin başarıya ulaşmasında ve daha da önemlisi bu kitlelere ulaşmasını sağlamada büyük rol oynamıştır.

Memiş, otuz yıllık dans hayatında birçok projeye imza atmış fakat yaptığı bu projelerin hiçbiri 'Redbull Anadolu Break' kadar ses getirmemiştir. Bunun sebebini ortaya koyduğu ürünlerin başarısızlığına değil, bu ürünlere destek olacak ve medya yoluyla reklamını yapacak bir sponsor olmamasına bağlamıştır.

Buna ek olarak; bu projesinde Redbull'un sponsor olmasının önemini anlatırken, sponsor olmadan bu çalışmanın da diğer çalışmalardan farkının kalmayacağını, Redbull'un sosyal medyadaki etkisiyle projenin geniş kitlelerce duyulduğunun altını çizerek sponsorluğun önemini açıklamıştır.

Ayrıca gösterinin yapıldığı sanat merkezleri (Zorlu Performans Sanatları Merkezi, Ahmet Adnan Saygun Sanat Merkezi vb.), sahnede kullanılan üç boyutlu görsel ve işitsel teknolojiler, kostümler, dijital müzikler, yurt dışından gelen dansçılar, çalışma atölyesi, ulaşım masraflarının Redbull tarafından karşılandığını, bu sebeple sponsorun bu proje için ne denli önemli olduğunu vurgulamıştır.

Sponsorluğun önemine ek olarak, proje için yurt dışından gelen ve break dans alanında Avrupa'da ses getirmiş dansçılar olan Neguin ve Roxrite'ın da bu çalışmanın uluslararası platformda duyulmasındaki önemini dile getirmiştir.

Kadir Memiş'in bu sözlerinden yola çıkarak, sponsor ve ünlü dansçıların olmaması durumunda bu projenin bu kadar ses getiremeyeceği kanısına varmak mümkündür.

Projenin Ekonomik Getirisi

Yapılan her projenin ekonomik amacının da olduğu kabul edilir bir gerçektir. Verilen emeğin karşılığını almak, başka projelere teşvik etmekle birlikte mesleki hazzı da beraberinde getirir.

Memiş, projesinin bu boyutundan bahsederken, ekonomik beklentisini, diğer beklentilerinin epeyce altına yerleştirmiştir. Maddiyatın bu projenin amacını oluşturmadığını, asıl amacın kültürü koruyarak dansın evrensel özelliğini vurgulamak olduğunu söylemiştir (Memiş, 2015).

Tüm işletmeler için geçerli olan genel amaçlara bakıldığında; bunların; topluma hizmet etmek, kar elde etmek ve işletmenin yaşamını sürekli kılmak olduğu görülür. Projenin temel amacı her ne kadar ekonomik olmasa da, hem proje sahibine hem de sponsora ekonomik getiri sağladığı bir gerçektir. Redbull halka ait bir ürün olan geleneksel dansları kullanarak, toplumun ilgisini çekerek ve merak uyandırarak markasını gündemde tutmayı başarmıştır.

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Redbull Anadolu Break projesi örneği üzerinden gerçekleştirilen bu araştırmada, kent kültürüne ve toplumsal yapıya bağlı olarak, geleneksel dansların kent kültüründe farklı bir boyuta taşındığını söyleyebiliriz. Farklı bir boyuta taşınmasındaki sebeplere gelindiğinde ise; siyasi ve politik nedenlerin dışında, medya ve ekonomi de göz ardı edilemeyecek kadar etkilidir.
Medyanın önemini karşılaştırmalı bir örnekle daha verecek olursak; Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuarı Türk Halk Oyunları bölümünün her sene gerçekleştirdiği, halk kültürünün çoğu öğesini barındıran ve bunu yaparken geleneğin dışına çıkmamaya özen gösteren 'Ekin' dans topluluğuna, yazılı ve sözlü basında yer verilmemesinden dolayı hedef kitlesine ulaşamamaktadır. Redbull Anadolu Break projesi ise, sponsor sayesinde medyada yer almış, bu sebeple de proje ses getirerek amacına ulaşmıştır.

Geleneksel dansların pazarlanmasının ekonomik boyutu ele alındığında ise; 'kültürel konularda ekonomik getiri beklenmeli midir ?' sorusu akla gelen sorulardandır ki bu ayrıca bir tartışma konusudur. Redbull Anadolu Break projesinin çıkış amacı ticari amaçla olmasa da, ekonomik getirisinin olduğu kuşkusuz gerçektir.

Sonuç olarak, Redbull Anadolu Break projesinin koreografı Memiş'in, ortaya koyduğu bu ürünle, halk oyunlarına farklı bir bakış açısı kazandırmanın yanında, medyanın da desteğiyle ilgiyi hem kendine hem de yaptığı projeyle dikkat çekerek ekonomik getiri sağladığı düşünülebilir. Bu getiriyi projeye sponsor olan Redbull markası açısından değerlendirdiğimizde ise; bir markanın herhangi bir projeye destek vermesinin, markaya değer kazandırabileceği ve kaybettirebileceği düşünüldüğünde; Redbull kültür içeren bir projeye destek vererek olumlu tepkiler almış ve bunun sonucunda bu projeden kar elde etmiştir.

Bu sebeple; kültür içerikli çalışmaların, özenli çalışmalar olması halinde, halkın beğenisine sunulması ve doğru stratejilerle ilerleyerek, hedefe ulaşılmasının ekonomik yönden getiri sağladığı sonucuna varılır.

KAYNAKLAR

Aktaş, G. (2006). *Dansa ilk adım.* İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
And, M. (1974). *Oyun ve büyü.* İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.
And, M. (1990). Türk köylü dansları. *Folklora Doğru Dans-Müzik-Kültür Araştırmaları,* Boğaziçi Üniversitesi Folklor Kulübü Yayınları, 59, İstanbul, 138-139.
Artun, E. (2012). Halk kültürünün uluslararası tanıtımında medyanın rolü. *Halk Kültürlerinin Medya Açısından Değerlendirilmesi Uluslararası Sempozyumu,* Sakarya.
Aşkar, F. (2014). Dans organizasyonlarında tanıtım ve pazarlama faaliyetleri üzerine. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 7(33), 290-292.

Aydın, C. (2005). Halk kültürü ürünlerinin medyadaki üretim ve tüketim sorunları. *Halk Kültürlerinin Medya Açısından Değerlendirilmesi Uluslararası Sempozyum Bildirileri,* Motif Vakfı Yayınları, İstanbul, 24-29.

Ayvaz, İ. (2012). *Sosyal pazarlama ve sosyal pazarlamanın ahlaki boyutuna yönelik tutumların incelenmesi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Çankırı.

Koçak, H. (2011). Kent kültür ilişkisi bağlamında Türkiye'de değişen ve dönüşen kentler. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi,* 2, 261-263.

Kurtişoğlu, B. (2005). Geleneksel kültür ögelerinin tanıtımında medyanın önemi. *Halk Kültürlerinin Medya Açısından Değerlendirilmesi Uluslararası Sempozyum Bildirileri,* Motif Vakfı Yayınları, İstanbul.

Limon, B. (2007). Kültürel değişim sürecinde popüler kültür ve Kitsch kavramı. *İdil Dergisi,* 1(3), 108.

Memiş, K. (2015). Redbull Anadolu Break koreografı ile röportaj.

Öztürk, Ö. (2007). *Kentsel kimlik oluşumunda güzel sanatların yeri: İzmir örneği.* Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EXTENDED SUMMARY

Culture is the whole of values that reflect the characteristics specific to a society, lays foundations for the past and puts light to today and the future. The individuals making up the society and all their values such as their language, religion, customs, traditions and manners are included in this whole and it encompasses the individuals that form the society. With the changes in social and political values over time, culture has been reshaped just like much of the non-abstract cultural heritage that has evolved and developed in the path extending from the rural to urbanization. In the process of this reformation, while cities were creating their self-specific accumulations, natural environment and interaction played the most significant role in the creation of this accumulation.

Like in all cultural products, traditional dances which reflect the cultural style of a society vary in function in rural and urban areas. It could be said that the main reason underlying these differences is the process of changing and development in the technological societies. In the examination of the traditional dance market in Turkey, special productions, Turkish nights, weddings and henna night organizations draw attention.

'*Redbull Anadolu Break',* which has recently brought up the richness of Anatolia in a different aspect, is one of the productions that can be given as an example for the traditional dance market in Turkey.

The creator of the '*Redbull Anadolu Break'* production is Kadir Memiş, also known as Amigo, who was born in Turkey and grew up in Germany. In 2000, Memiş created the dance style which he called "*zeybreak*" by blending the moves of zeybek and break dances and put this dance on stage in Berlin in 2008 as a project in which he told about his own life story. While doing research on the mood of zeybek dance, he met Abdurrahim Karademir, a professor at Ege University State Conservatory of Turkish Music, in the year 2009. Memiş decided to develop his project in consultation with Karademir. Following this decision, when

Redbull expressed that they had a project concerning Anatolia and that they wanted to make a documentary on the topic; dancers, districts and musicians were specified and the '*Redbull Anadolu Break'* project was initiated.

Bringing folk dances together with break dance, '*Redbull Anadolu Break'* offered a different aspect in the introduction of Turkey in artistic terms abroad. While there are political and diplomatic reasons behind its movement to a different aspect; the effects of the media and economy cannot be ignored as well.

When the economic aspect of the marketing of traditional dances is considered, on the other hand, the question "should economic gain be expected in cultural issues?" is one of the first questions that comes up, which is a separate topic of discussion. Although the Redbull Anadolu Break project was not initiated for commercial purposes, the economic return it has provided it a doubtless fact.

In conclusion, it can be thought that Memiş, the choreographer of the Redbull Anadolu Break project, has brought in a different viewpoint to folk dances as well as providing economic return by drawing attention with his project with the support of the media. When this return is evaluated in terms of Redbull as the supporter of the project, considering the fact that a brand's support in a project may help gain or cause the brand to lose value, Redbull has received positive reactions by supporting such a cultural project and as a result made profits over the project.

Therefore, it is certain that cultural activities would provide economic returns as long as they are presented to the society after a meticulous preparation period and they reach the target by proceeding with correct strategies.